

2011 m. birželio 1 d.

EUROPOS AVIACIJOS SAUGOS AGENTŪROS

NUOMONĖ NR. 04/2011

dėl Komisijos reglamento, kuriuo nustatomos orlaivių naudojimo įgyvendinimo taisyklės

„Orlaivių naudojimas – OPS“

Turinys

Santrauka	4
Išvadas 5	
I. Bendroji informacija	5
II. Nuomonės taikymo sritis	5
III. Konsultacijos.....	6
IV. Taisyklių numeravimo tvarka	8
Taikomas orlaivių naudojimo reglamentas	9
I. Taikymo sritis	9
II. Atsiliepimų apžvalga	9
III. Paaiškinimai.....	9
I priedas. Terminų apibrėžtys.....	15
I. Taikymo sritis	15
II. Atsiliepimų apžvalga	15
III. Skirtumų apžvalga.....	15
IV. Paaiškinimai.....	17
II priedas. ARO dalis	19
I. Bendroji informacija	19
II. Konsultacijos.....	22
III. Taikymo sritis ir sąlygos	24
IV. Skirtumų apžvalga.....	42
V. Siūlomų taisyklių rengimo užduočių sąrašas	43
III priedas. ORO dalis.....	45
I. Bendroji informacija	45
II. Konsultacijos.....	45
III. Taikymo sritis ir sąlygos	47
IV. Skirtumų apžvalga.....	67
V. Siūlomų taisyklių rengimo užduočių sąrašas	82
IV priedas. CAT(A,H) dalis.....	84
I. Taikymo sritis	84
II. Atsiliepimų apžvalga	86
III. Skirtumų apžvalga	86

IV.	Siūlomų taisyklių rengimo užduočių sąrašas	93
V.	CAT.GEN – A skyrius. Bendrieji reikalavimai	96
VI.	CAT.OP – B skyrius. Veiklos procedūros	98
VII.	CAT.POL – C skyrius. Orlaivių naudojimo galimybės ir naudojimo apribojimai	101
VIII.	CAT.IDE – D skyrius. Prietaisai, duomenys, įranga	105
V priedas.	SPA dalis	108
I.	Taikymo sritis	108
II.	Atsiliepimų apžvalga	110
III.	Skirtumų apžvalga	110
IV.	Siūlomų taisyklių rengimo užduočių sąrašas	110
V.	SPA.GEN – A skyrius. Bendrieji reikalavimai	111
VI.	SPA.PBN – B skyrius. Nustatytų charakteristikų navigacijos (PBN) skrydžiai	112
VII.	SPA.MNPS – C skyrius. Skrydžiai pagal minimalias navigacijos charakteristikas (MNPS)	113
VIII.	SPA.RVSM – D skyrius. Skrydžiai sumažinto vertikaliojo skirstymo minimumo (RVSM) oro erdvėje	114
IX.	SPA.LVO – E skyrius. Skrydžiai prasto matomumo sąlygomis (LVO)	114
X.	SPA.ETOPS – F skyrius. Padidinto nuotolio skrydžiai dviejų variklių lėktuvais (ETOPS)	115
XI.	SPA.DG – G skyrius. Pavojingųjų krovinių vežimas	116
XII.	SPA.NVIS – H skyrius. Sraigtasparnių skrydžiai naudojantis naktinio vaizdo matomumo sistemomis	116
XIII.	SPA.HHO – I skyrius. Sraigtasparnių keliamieji skrydžiai	117
XIV.	SPA.HERMS – J skyrius. Avarinės medicinos tarnybos sraigtasparnių skrydžiai	119
CAT IR SPA DALYSE VARTOJAMI AKRONIMAI IR SANTRUMPOS	122	

Santrauka

Į šią nuomonę įtraukti šie dokumentai:

- taikomas orlaivių naudojimo reglamentas;
- I priedas – II–VIII priedų terminų apibrėžtys;
- II priedas – ARO dalis, institucijų reikalavimai orlaivių naudojimui;
- III priedas – ORO dalis, organizacijų reikalavimai komerciniams oro vežėjams ir nekomerciniams oro vežėjams, naudojantiems sudėtingus variklius varomus orlaivius;
- IV priedas – CAT dalis (A, H), techniniai reikalavimai lėktuvų ir sraigtasparnių komercinio oro transporto skrydžiams;
- V priedas – SPA dalis, reikalavimai skrydžiams, kuriems reikia specialiojo patvirtinimo.

Remiantis Valdančiosios tarybos kartu su Europos Komisija nustatytais principais į agentūros pasiūlymą perkeltas ES-OPS ir JAR-OPS 3 turinys ir reikalavimai kuo labiau suderinti su ICAO SARP 6 priedo I dalimi ir III dalies 1 ir 2 skirsniais.

Rengiant šiuos reikalavimus siekta šių tikslų:

- išlaikyti aukštą saugos lygį;
- jei reikia, išlaikyti taisyklių proporcingumą;
- užtikrinti vežėjų ir institucijų lankstumą ir veiksmingumą.

Ši nuomonė parengta remiantis išsamiomis konsultacijomis su institucijomis, asociacijomis, vežėjais ir aviacijos ekspertais.

Nuomonė dėl kitų šio reglamento priedų – VI priedo (NCC dalies), VII priedo (NCO dalies) ir VIII priedo (SPO dalies) – bus paskelbta vėliau.

Ivadas

I. Bendroji informacija

1. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 216/2008¹ (toliau – pagrindinis reglamentas) su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1108/2009², nustatyta tinkama ir išsami bendrųjų techninių reikalavimų ir administracinių procedūrų nustatymo ir įgyvendinimo civilinės aviacijos srityje sistema.
2. Šios nuomonės tikslas – padėti Europos Komisijai nustatyti orlaivių naudojimo įgyvendinimo taisykles.
3. Ši nuomonė priimta laikantis Europos aviacijos saugos agentūros (toliau – agentūra) Valdančiosios tarybos nustatytos tvarkos³ pagal pagrindinio reglamento 19 straipsnio nuostatas.

II. Nuomonės taikymo sritis

4. Šią nuomonę sudaro šie dokumentai:
  - taikomas orlaivių naudojimo reglamentas;
  - I priedas – II–VIII priedų terminų apibrėžtys;
  - II priedas – ARO dalis, institucijų reikalavimai orlaivių naudojimui;
  - III priedas – ORO dalis, organizacijų reikalavimai komerciniams oro vežėjams ir nekomerciniams oro vežėjams, naudojantiems sudėtingus variklius varomus orlaivius;
  - IV priedas – CAT (A, H) dalis, techniniai reikalavimai komercinio oro transporto skrydžiams lėktuvais ir sraigasparniais;
  - V priedas – SPA dalis, reikalavimai skrydžiams, kuriems reikia specialiojo patvirtinimo.
5. Į šią nuomonę neįtraukti:
  - III priede (CAT dalyje) pateikti komercinio oro transporto reikalavimai sklandytuvams, balionams ir skrydžiams iš A į A lėktuvais ir sraigasparniais;

---

¹ 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 216/2008 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantis Europos aviacijos saugos agentūrą, panaikinantį Tarybos direktyvą 91/670/EEB, Reglamentą (EB) Nr. 1592/2002 ir Direktyvą 2004/36/EB. *OL L 79, 2008 3 19, p. 1–49.*

² 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1108/2009, iš dalies keičiantis Reglamento (EB) Nr. 216/2008 nuostatas dėl aerodromų, oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų bei panaikinantį Direktyvą 2006/23/EB. *OL L 309, 2009 11 24, p. 51–70.*

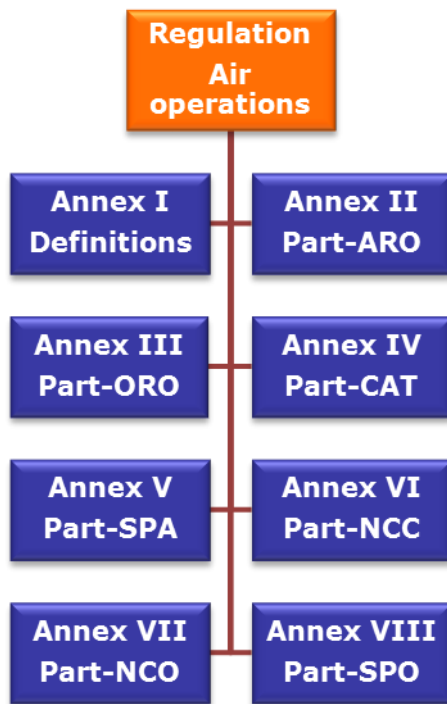
³ Valdančiosios tarybos sprendimas dėl Agentūros taikomos nuomonių, sertifikavimo specifikacijų ir rekomendacinės medžiagos skelbimo tvarkos (Taisyklių rengimo tvarka). EASA valdančiosios tarybos sprendimas Nr. 08-2007, 2007 6 13.

- VI priedas – NCC dalis, techniniai reikalavimai nekomerciniams sudėtingų variklių varomų orlaivių skrydžiams;
- VII priedas – NCO dalis, techniniai reikalavimai nekomerciniams kitų nei sudėtingų variklių varomų orlaivių skrydžiams;
- VIII priedas – SPO dalis, techniniai reikalavimai specialiesiems skrydžiams, įskaitant komercinius ir nekomercinius skrydžius;
- taikomame orlaivių naudojimo reglamente pateiktos nuostatos, susijusios su pirmiau nurodytais skrydžiais.

Nuomonė dėl kitų reikalavimų bus paskelbta vėliau.

6. Šios nuomonės dokumentai pagrįsti 2011 m. balandžio mėn. Europos Komisijos ir agentūros pasiūlyta persvarstyta taisyklių struktūra. Toliau pateiktoje diagramoje apžvelgiami Orlaivių naudojimo reglamento priedai.

1 diagrama. Orlaivių naudojimo reglamento priedai

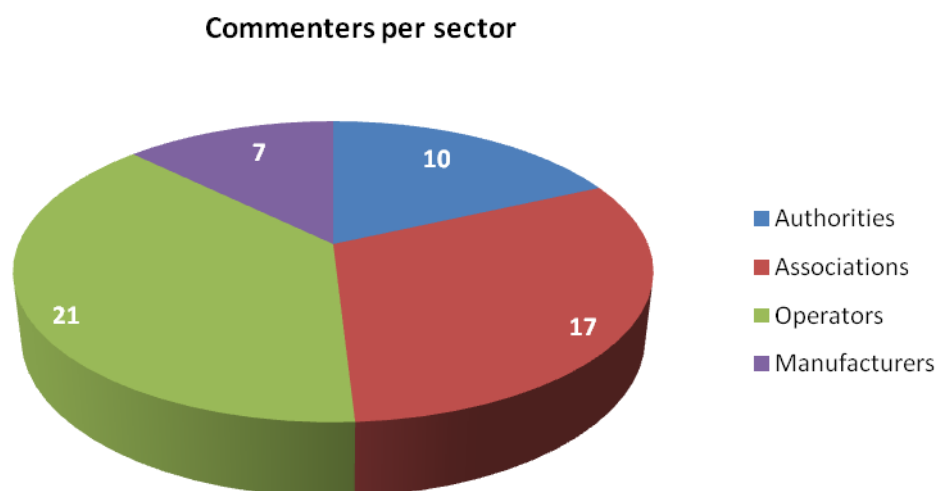
III. Konsultacijos

7. Ši nuomonė pagrįsta:
- NPA Nr. 2008-22, kuriame pateiktas reikalavimų institucijoms ir organizacijoms įgyvendinimo taisyklių ir susijusių priimtinių laikymosi priemonių (AMC) bei rekomendacijų pasiūlymų projektas;
  - NPA Nr. 2009-02, kuriame pateiktas orlaivių naudojimo įgyvendinimo taisyklių ir susijusių AMC bei rekomendacijų pasiūlymų projektas.
8. NPA Nr. 2009-02 paskelbtas EASA svetainėje (<http://www.easa.europa.eu>) 2009 m. sausio 30 d. Konsultacijų laikotarpis baigėsi 2009 m. liepos 31 d.

Agentūra iš viso gavo 13 775 pastabas; iš jų maždaug 8 200 susijusios su šios nuomonės taikymo sritimi.

9. Pastabų santraukos, susiję atsakymai į jas ir pasiūlytas pataisytas taisyklių tekstas išsamiai aptartas su šiomis keturiomis taisyklių rengimo peržiūros grupėmis:
  - RG01 (CAT), daugiausia dėmesio skyrusia komercinio oro transporto skrydžių taisyklėms;
  - RG02 (SPO), daugiausia dėmesio skyrusia specializuotų skrydžių taisyklėms;
  - RG03 (NCC), daugiausia dėmesio skyrusia nekomercinių sudėtingų varikliu varomų orlaivių skrydžių taisyklėms ir
  - RG04 (NCO), daugiausia dėmesio skyrusia nekomercinių kitų nei sudėtingų varikliu varomų orlaivių skrydžių taisyklėms.
10. CAT dalies atsakymo į pastabas dokumento (CRD) teksto projektą tikrino RG01. SPA dalies CRD teksto projektą tikrino visos keturios peržiūros grupės.
11. Agentūra taip pat surengė kelis susitikimus su sraigtasparnių specialistais, kurie teikė patarimus sraigtasparnių klausimais, – institucijų, vežėjų ir gamintojų atstovais.
12. Remdamasi išsamiomis konsultacijomis su institucijomis, asociacijomis ir vežėjais agentūra 2010 m. lapkričio 25 d. paskelbė OPS I CRD. Atsiliepimų teikimo laikotarpis baigėsi 2011 m. vasario 15 d. Agentūra gavo 1 009 atsiliepimus.
13. Toliau pateiktoje diagramoje apžvelgiami į institucijas, asociacijas, vežėjus ir gamintojus suskirstyti atsiliepimus pateikę pastabų pateikėjai.

2 diagrama. Atsiliepimus pateikusių pastabų pateikėjų apžvalga

14. Visi atsiliepimai įvertinti ir į juos atsakyta bei atsižvelgta rengiant šios nuomonės I, IV ir V priedus.
15. Su šios nuomonės II priedo (ARO dalies) ir III priedo (ORO dalies) reikalavimais susiję NPA Nr. 2008-22b, Nr. 2008-22c, Nr. 2009-02c, Nr. 2009-02d konsultacijų aspektai išsamiau aprašyti atitinkamuose šio paaiškinimo skirsniuose.

IV. Taisyklių numeravimo tvarka

16. Atsižvelgiant į agentūros taisyklių rengimo gaires įgyvendinimo taisyklėms taikytą šią taisyklių numeravimo tvarką:

<Dalis>.<Skyrius>.<Skirsnis>.<Nr.>

Paaiškinimas:

<Dalis> – privaloma, iki keturių raidžių arba skaitmenų
pvz., ARO, ORO, CAT, SPA

<Skyrius> – privaloma, iki keturių raidžių arba skaitmenų
pvz., GEN, OP, POL, IDE

<Skirsnis> – privaloma, iki penkių raidžių arba skaitmenų
pvz., MPA, A, H, MAB

<Nr.> – privaloma, taisyklės numeris, trys skaitmenys pradedant 100, paskui numeriai paprastai rašomi kas 5 skaičius.

Taikomas orlaivių naudojimo reglamentas

I. Taikymo sritis

17. Taikomame orlaivių naudojimo reglamente nustatytos bendrosios dalių, kurias jis apima, taikymo sąlygos ir kaip išimty⁴ pasiūlytos tęstinumo ir pereinamojo laikotarpio priemonės.

II. Atsiliepimų apžvalga

18. Dėl taikomo OPS reglamento gautuose atsiliepimuose daugiausia dėmesio skiriama derinimui su taikomais FCL dalies reglamentais, pasiūlytomis JAR-OPS 3 tęstinumo nuostatomis, prašoma paaiškinti tam tikrų II priede nurodytų orlaivių naudojimą komercinio oro transporto skrydžiams ir apibrėžti terminą „specializuoti skrydžiai“.

III. Paaiškinimai

19. Šioje nuomonėje paskelbtame taikomame reglamente remiantis pagrindinio reglamento 4 straipsnio 1 dalies b ir c punktais ir 8 straipsniu pateikti reikalavimai ES vežėjams, naudojantiems Europos Sąjungoje arba trečiojoje šalyje registruotus orlaivius, ir tokius orlaivius naudojantiems darbuotojams.
20. Jame taip pat nustatyti reikalavimai agentūrai ir kompetentingoms institucijoms orlaivių naudojimo srityje, įskaitant orlaivių naudotojų, kurių saugos priežiūrą pagal pagrindinio reglamento 10 straipsnį atlieka kita valstybė, orlaivių patikrinimus perone.
21. 2 straipsnyje pateiktos taikomame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys. Komercinio oro transporto skrydžių apibrėžtis perimta iš ICAO 6 priedo ir šiek tiek pakeista atsižvelgiant į pagrindinio reglamento 3 straipsnio i punkte pateiktą naudojimo komerciniais tikslais apibrėžtį. Pabrėžiama, kad naudojimo komerciniais tikslais apibrėžtis platesnė už komercinio oro transporto skrydžių apibrėžtį. Specializuoto skrydžio apibrėžtis bus dar papildyta būsimoje SPO dalyje pateikiant neišsamų specializuotų paslaugų arba užduočių sąrašą. Be to, siekiant aiškiai atskirti komercinio oro transporto skrydžius ir nekomercinio oro transporto komercinius skrydžius, 6 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kiek žmonių galima vežti specializuotiems skrydžiams naudojamu orlaiviu.
22. Į taikomą reglamentą taip pat įtraukti du valstybėms narėms skirti straipsniai. 3 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės ir agentūra parengtų aviacijos saugos planus, kurių tikslas – nuolat gerinti saugą. Taip pat nustatyta, kad valstybės narės turi koordinuoti savo saugos planus, nes dabar aviacijos saugą EASA valstybės turi valdyti bendrai. Visų pirma dėl dabartinio kompetencijos pasidalijimo Europos Sąjungoje valstybės narės negali įgyvendinti saugos planų atskirai. Ateityje bus pateikta daugiau dokumentų siekiant pagerinti bendrą ICAO

⁴ Išimtis – tam tikra pereinamojo laikotarpio priemonė, kuria valstybėms narėms suteikiama galimybė pasirinkti atidėti tam tikros nuostatos įgyvendinimo datą iki tam tikro teisės aktuose nustatyto termino.

valstybės saugos programos (SSP) reikalavimų įgyvendinimą Europos sistemoje. Šiuo tikslu, ypač EASP vadovo atžvilgiu, bus remiamasi Europos aviacijos saugos patariamąjio komiteto (EASAC) koordinuojama veikla.

23. 4 straipsnyje siūlomi priežiūros galimybių reikalavimai. Šiomis nuostatomis, visiškai atitinkančiomis atitinkamus ICAO saugos priežiūros sistemos esminius elementus, valstybės narės papildomai įpareigojamos užtikrinti, kad jų priežiūros darbuotojai būtų tinkamai įgalioti vykdyti sertifikavimo bei priežiūros užduotis ir nepatektų į interesų konfliktą.
24. 3 ir 4 straipsniai jau paskelbti nuomonėje Nr. 03-11 dėl taikomo orlaivių įgulos reglamento. Įtraukti pakeitimai, padaryti atsižvelgiant į EASA komitete vykusias diskusijas dėl susijusio teksto.
25. Į 5 straipsnį dėl patikrinimų perone įtraukta pereinamojo laikotarpio nuostata dėl mažiausios metinės taškų kvotos, kuri *pro rata* pakoreguota pagal reglamento taikymo datą – balandžio mėnesį – 2012 m. yra 65 proc.
26. 6 straipsnyje nustatyta tokia priedų taikymo sritis ir sąlygos:

Priedas	Taikymo sąlygos	Taikomo reglamento straipsnis
II priedas – ARO dalis	Institucijų reikalavimai, įskaitant patikrinimus perone	1 straipsnio 1 dalis ir 5 straipsnis
III priedas – ORO dalis IV priedas – CAT dalis	Lėktuvų ir sraigasparnių komercinio oro transporto skrydžiai, išskyrus skrydžius iš A į A	1 straipsnio 2 dalis ir 6 straipsnio 1 dalis
V priedas – SPA dalis	Visi lėktuvų, sraigasparnių, balionų arba sklandytuvų skrydžiai	6 straipsnio 3 dalis

27. Pagal 6 straipsnio 4 dalį, kol bus baigta susijusi taisyklių rengimo veikla, į šio reglamento taikymo sritį neįtraukiamos tam tikros orlaivių kategorijos arba skrydžių tipai:
  - tam tikri II priedo orlaiviai, naudojami komercinio oro transporto skrydžiams; juos reikėtų naudoti laikantis Komisijos sprendime, priimtame pagal ES-OPS, nurodytų sąlygų;
  - dirižabliai, lėktuvai su pakreipiamaisiais rotoriais, pririštieji balionai ir nepilotuojamos aviacinės sistemos; ir
  - projektavimo arba gamybos organizacijų vykdomi skrydžiai, susiję su projektavimu arba gamyba.
28. Kol kas ORO ir CAT dalys netaikomos lėktuvų ir sraigasparnių komercinio oro transporto skrydžiams iš A į A (6 straipsnio 2 dalis) ir balionų bei sklandytuvų komercinio oro transporto skrydžiams. Atitinkamos įgyvendinimo taisyklės bus paskelbtos vėliau, o taikomas reglamentas bus atitinkamai iš dalies pakeistas.
29. ORO dalis kol kas taip pat netaikoma kitiems nei komercinio oro transporto komerciniams skrydžiams ir nekomerciniams sudėtingų variklio varomų orlaivių

skrydžiams. Taikomas reglamentas bus iš dalies pakeistas atitinkamose agentūros nuomonėse paskelbus NCC, NCO ir SPO dalis.

30. Keliuose atsiliepinimuose prašyta paaiškinti tam tikrų II priedo orlaivių komercinio oro transporto skrydžius pagal pagrindinio reglamento 8 straipsnio 5 dalies g punktą. Suderinus su Europos Komisija pateikiamas toks paaiškinimas:
31. Pagal Reglamento Nr. 3922/91⁵ 8 straipsnio 3 dalį paskelbti Komisijos sprendimai gali tebegalioji ir panaikinus Reglamento (EEB) Nr. 3922/91 III priedą, jei šis galiojimas aiškiai nurodytas įgyvendinimo taisyklėse. Visų pirma 2009 m. spalio 14 d. Komisijos sprendimas C(2009) 7633⁶ tebegalios kaip pereinamojo laikotarpio priemonė. Apie šį sprendimą informaciniais tikslais pranešta visoms valstybėms narėms ir jis paskelbtas internete.
32. Europos Komisijos sprendimas susijęs su tam tikrais vežėjais, II priedo orlaivių tipu, įrodymais ir sąlygomis. Jei vienas iš šių vežėjų ketina naudoti kito tipo II priedo orlaivį, reikia atlikti naują saugos įvertinimą ir pateikti Europos Komisijai prašymą dėl leidžiančios nukrypti nuostatos. Į pasiūlytą taikomą reglamentą įtrauktos nuostatos, kuriomis išsamiau paaiškinama, ką valstybė narė turi daryti, jeigu yra naudojimo pakeitimų, kurie priimti minėtame Komisijos sprendime.
33. Visos valstybės narės turi taikyti Komisijos sprendimą C(2009) 7633 tokiomis pačiomis jame nurodytomis ir su tuo pačiu orlaivio tipu susijusiomis sąlygomis. Bet kokiam tolesniam kitos valstybės narės suteiktam leidimui tokiomis pačiomis sąlygomis ir tuo pačiu tikslu gali būti taikomas Komisijos sprendimas C(2009) 7633.
34. Siekiant užtikrinti tinkamą ir vienodą Komisijos sprendimo supratimą taikomame reglamente paaiškinta, kad bet kuri valstybė narė, pageidaujanti naudotis jau sutektu leidimu dėl leidžiančios nukrypti nuostatos, prieš įgyvendindama leidžiančią nukrypti nuostatą turi pranešti apie savo ketinimą Europos Komisijai. Europos Komisija gali įvertinti, ar ketinimas įgyvendinti leidžiančią nukrypti nuostatą atitinka sąlygas ir remiantis Komisijos sprendimu atliktą saugos įvertinimą. Jei ketinimas įgyvendinti leidžiančią nukrypti nuostatą šių sąlygų ir įvertinimo neatitinka, reikia naujo leidimo dėl leidžiančios nukrypti nuostatos pagal pagrindinio reglamento 14 straipsnio 6 dalį.
35. 7 straipsnio 1 dalyje pateiktos pagal ES-OPS išduotų AOC testinumo nuostatos. Siūlomas dvejų metų laikotarpis, kad būtų galima reikiamai pritaikyti valdymo sistemą, mokymo programas, procedūras ir vadovus. Kadangi pasiūlytose įgyvendinimo taisyklėse pateikta naujausia ISAO pakeitimą atitinkanti nauja AOC forma, nustatytas dvejų metų laikotarpis, per kurį AOC dokumentą reikia pakeisti šią naują formą atitinkančiu AOC.
36. 7 straipsnio 3–6 dalyse pateiktos konkrečios komercinio oro transporto skrydžių sraigtasparniais pakeitimo nuostatos. Nacionalinius sraigtasparnių AOC siūloma per dvejus metus pakeisti įgyvendinimo taisyklės atitinkančiais AOC. Valstybė

⁵ 1991 m. gruodžio 16 Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91 dėl techninių reikalavimų ir administracinės tvarkos suderinimo civilinės aviacijos srityje. OL L 373, 1991 12 31, p. 4.

⁶ 2009 m. spalio 14 d. Komisijos sprendimas C(2009) 7633, kuriuo Austrijai, Vokietijai, Jungtinei Karalystei ir Maltai leidžiama išduoti oro vežėjo pažymėjimus nukrypstant nuo Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3922/1991 dėl techninių reikalavimų ir administracinės tvarkos suderinimo civilinės aviacijos srityje.

narė per vienus metus nuo reglamento įsigaliojimo datos parengia pakeitimo pranešimą. Jame aprašomi nacionaliniai reikalavimai, kuriais remiantis išduotas AOC ir vežėjui suteiktų teisių apimtis, nurodoma, kokius ORO, CAT ir SPA reikalavimus taikant įskaitoma patirtis, apribojimai, kurie turi būti įtraukti į įgyvendinimo taisyklės atitinkantį AOC ir reikalavimai, kurių turi laikytis vežėjas, kad tie apribojimai būtų panaikinti.

37. 8 straipsnyje nurodyta, kad ES-OPS Q skirsnis ir valstybių narių pagal Reglamento 3922/91 8 straipsnio 4 dalį priimtų nuostatų galioja tol, kol bus priimtų atitinkamos įgyvendinimo taisyklės.
38. 9 straipsnyje pratęsiamas esamų minimalios įrangos sąrašų (MEL), kurie gali būti nepagrįsti pagal 21 dalį parengtu pagrindiniu minimalios įrangos sąrašu (MMEL), naudojimas. Bet koks vėliau padarytas tokio MEL pakeitimas turi atitikti taikytiną MMEL, kurio naudojimas pratęstas, arba kuris parengtas pagal 21 dalį.
39. 10 straipsnis skirtas skrydžio ir keleivių salono įgulos narių mokymui, susijusiam su elementais, nustatytais privalomuose tinkamumo naudoti duomenyse. Nors vežėjui skiriami dveji metai pritaikyti susijusias mokymo programas (7 straipsnio 1 dalies b punktas), reikia nustatyti pereinamojo laikotarpio nuostatą, kad būtų galima surengti mokymo kursus keleivių salono įgulos nariams. Pasiūlyme atsižvelgiama į vežėjų mokymo ciklus.
40. 11 straipsnyje pateiktos įsigaliojimo ir išimčių nuostatos. Pagrindinio reglamento 70 straipsnyje nustatčius vėliausią įgyvendinimo taisyklių taikymo datą apriboti pereinamieji laikotarpiai nustatant, kad įgyvendinimo taisyklės pradėdamos taikyti ne vėliau kaip 2012 m. balandžio 8 d. Europos Komisijos prašymu, siekiant pasinaudoti pereinamuoju laikotarpiu po 2012 m. balandžio 8 d. pasirinktas išimčių metodas.
41. 2 dalies a punkte institucijoms numatyta išimtis dėl valdymo sistemos dalių. Panašiai kaip ir vežėjams, institucijoms reikia laiko pritaikyti valdymo sistemą, procedūras ir vadovus. Pasiūlyme numatoma vienerių metų išimtis ir atsižvelgiama į ankstesnes EASA komitete vykusias diskusijas dėl atitinkamų institucijų reikalavimų įgulos nariams.
42. Komercinio oro transporto sraigtasparnių naudotojams numatyta dvejų metų išimtis, kad jie galėtų, kaip aprašyta pirmiau, pakeisti AOC.
43. SPA dalyje nurodyti specialieji patvirtinimai, kuriuos gali gauti visi vežėjai, išskyrus avarinės medicinos tarnybos sraigtasparnio (HEMS), sraigtasparnių keliamųjų skrydžių (HHO), naktinio matymo vizualizavimo sistemos (NVIS) skrydžius ir padidinto nuotolio skrydžių dviejų variklių lėktuvais (ETOPS) patvirtinimus, kuriuos gali gauti tik AOC turėtojai. Komercinio oro transporto skrydžiams lėktuvais ir sraigtasparniais taikomi pirmiau aprašyti tęstinumo ir pereinamojo laikotarpio principai. Komercinio oro transporto skrydžiams balionais ir sklandytuvais – nors paraiškos gauti pavojingųjų krovinių vežimo specialųjį patvirtinimą gali būti retos – siūlomas trejų metų pereinamasis laikotarpis. Toks pat laikotarpis siūlomas specializuotiems skrydžiams. Nekomerciniams skrydžiams, kuriais specializuota veikla nevykdoma, siūlomas pereinamasis dvejų metų laikotarpis.
44. Išimčių santrauka pateikta šioje lentelėje:

Skrydis	Dalis	Orlaiviai	Išimtis
Komerčio oro transporto, išskyrus iš A į A	ORO dalis CAT dalis SPA dalis	Lėktuvai	Netaikoma
	ORO dalis CAT dalis SPA dalis	Sraigtašparniai	2 metai
Komerčio oro transporto iš A į A	ORO dalis CAT dalis	Lėktuvai Sraigtašparniai	Kol kas netaikoma; bus nustatyta vėliau
	SPA dalis	Lėktuvai Sraigtašparniai	3 metai
Komerčio oro transporto balionais ir sklandytuvais	ORO dalis CAT dalis	Balionai Sklandytuvai	Kol kas netaikoma; bus nustatyta vėliau
	SPA dalis	Balionai Sklandytuvai	3 metai
Specializuoti	ORO dalis* SPO dalis	Lėktuvai Sraigtašparniai Balionai Sklandytuvai	Kol kas netaikoma; bus nustatyta vėliau
	SPA dalis	Lėktuvai Sraigtašparniai Balionai Sklandytuvai	3 metai
Nekomerciniai sudėtingais varikliais varomais orlaiviais	ORO dalis NCC dalis	Lėktuvai Sraigtašparniai	Kol kas netaikomas; bus nustatytas vėliau
	SPA dalis	Lėktuvai Sraigtašparniai	2 metai
Nekomerciniai kitais nei sudėtingais varikliais varomais orlaiviais	NCO dalis	Lėktuvai Sraigtašparniai Balionai Sklandytuvai	Kol kas netaikoma; bus nustatyta vėliau
	SPA dalis	Lėktuvai Sraigtašparniai Balionai Sklandytuvai	2 metai

* Taikytina kitai nei komercinio oro transporto komercinei veiklai ir nekomerciniams specializuotiems skrydžiams sudėtingais varikliu varomais orlaiviais.

I priedas. Terminų apibrėžtys**I. Taikymo sritis**

45. I priede pateiktos šio reglamento II–VIII prieduose vartojamų terminų apibrėžtys.

II. Atsiliepimų apžvalga

46. Dėl I priedo gauti 53 atsiliepimai iš 18 pastabų pateikėjų (nacionalinių aviacijos institucijų, pramonės asociacijų, gamintojų, oro transporto bendrovių, aerodromų asociacijos atstovų ir vieno asmens). Apskritai I priede pateiktoms apibrėžtims pritarta, bet nepritarta jų suskirstymui į įgyvendinimo taisyklių, AMC ir rekomendacijų apibrėžtis. Daugiausia pastabų gauta dėl termino „didžiausia keleivių krėslų konfigūracija“; vienbalsiai prašyta perkelti ES-OPS / JAR-OPS 3 apibrėžties paskirtį. Kitos pastabos pateiktos dėl 30 terminų apibrėžčių: siūlytos redakcinės pataisos, siekiant tikslumo arba geriau suderinti su taisyklėmis, ES-OPS, JAR-OPS 3, sertifikavimo specifikacijų apibrėžtimis ir ICAO 6 priedu.

III. Skirtumų apžvalga***Skirtumai, palyginti su ES-OPS / JAR-OPS 3***

47. Dauguma apibrėžčių dera su ES-OPS ir JAR-OPS 3 apibrėžtimis. Daugiau nei vienoje įgyvendinimo taisyklėje vartojami terminai pateikti I priede. Nedideliais redakciniais pakeitimais siekta aiškiai nurodyti, kada tam tikri terminai taikomi skrydžio tipui arba orlaiviui, ir užtikrinti atitiktį teisės aktų rengimo gairėms. Be to pakeisti šie terminai:

- atsakymo į pastabas dokumente vietoj ES-OPS termino „degalų papildymo maršruto atsarginis aerodromas“ pateiktas terminas „3 proc. maršruto atsarginis aerodromas“ – 3 proc. reikalavimas nurodytas CAT.OP.MPA.150 taisyklės *Degalų naudojimo tvarka* priimtinoje laikymosi priemonėje;
- tinkamas aerodromas – ES-OPS apibrėžtyje nurodyta, koks turėtų būti toks aerodromas, ir pateiktas nebaigtinis tokio aerodromo būtinų pagalbinių paslaugų sąrašas; suinteresuotosios šalys atsiliepimuose nurodė, kad sunku užtikrinti pagal NCC ir NCO dalis naudojamų orlaivių atitiktį ES-OPS apibrėžties būtinų pagalbinių paslaugų sąrašui, nors kitos suinteresuotosios šalys prašė komercinio oro transporto skrydžių atžvilgiu perkelti visą ES-OPS apibrėžtį. Siekdama išspręsti šį proporcingumo klausimą, agentūra nusprendė perkelti būtinų pagalbinių paslaugų sąrašą į atitinkamą CAT dalies įgyvendinimo taisyklę; todėl komercinio oro transporto skrydžių atžvilgiu išlaikyta visa ES-OPS apibrėžties intencija;
- į artėjimo tūpti I kategorijos (CAT I) apibrėžtį įtraukta GNSS / SBAS (išplėstinė globalinė navigacijos palydovų sistema), kad būtų aišku, jog CAT I skrydžiais laikomi skrydžiai, vykdomi naudojantis radijo švyturio tikslumu su

vertikaliaisiais orientyrais (LPV), kai apsisprendimo aukštis yra mažesnis kaip 250 pėdų (ir ne mažesnis kaip 200 pėdų);

- GNSS tūpimo sistema (GLS) pervadinta į GBAS tūpimo sistemą (GLS) ir jos apibrėžtis pakoreguota, kad derėtų su ICAO PANS ATM ir PANS ABC;
- sraigtasparnių oro uostas – agentūros nuomone, šį terminą apima terminai „aerodromas“ (kaip apibrėžta pagrindiniame reglamente) ir „skrydžių erdvės dalis“, todėl jis į naująjį reglamentą nebuvo perkeltas;
- laukimo laikas (HoT) – apibrėžtis perimta iš CRD nepakeitus ir suderinta su ICAO 14 priedu;
- vietoj ES-OPS / JAR-OPS 3 termino „maksimali patvirtinta keleivių krėslų konfigūracija“ pradedamas vartoti terminas „didžiausia eksploatacinė keleivių krėslų konfigūracija“ (MOPSC); suinteresuotųjų šalių atsiliepimuose nurodyta, kad ES-OPS MAPSC laikyta naudojimo patvirtinimu ir kad NPA ir CRD didžiausios keleivių krėslų konfigūracijos apibrėžtys to neatspindėjo; todėl, atsižvelgdama į šiuos atsiliepimus, agentūra parengė naujo MOPSC termino apibrėžtį; akivaizdu, kad MOPSC nustatyta naudojimo tikslais, todėl ją būtina nurodyti skrydžių vykdymo vadove; apibrėžtyje taip pat paaiškinta, kad nustatant MOPSC reikėtų orientuotis į didžiausią keleivių krėslų konfigūraciją, nustatytą per sertifikavimo procesą;
- I standartinė kategorija pervadinta į artėjimo tūpti I kategoriją (CAT I), o apibrėžtis reformuluota taip, kad geriau derėtų su ES-OPS / JAR-OPS 3 (redakcinis pakeitimas – vietoj ES-OPS apibrėžtyje vartotų akronimų I priede vartojami visi žodžiai).

Skirtumai, palyginti su ICAO 6 priedu

48. Nors dauguma apibrėžčių suderintos su ICAO, nes į šį reglamentą perkelti ES-OPS ir JAR-OPS 3, yra tam tikrų skirtumų, palyginti su ICAO:

- CAT II, IIIA, IIIB artėjimas tūpti dabar dera su ES-OPS, bet atliekant taisyklių rengimo užduotį Nr. OPS.083 SPA.LVO *skyriaus peržiūra* bus apsvarstyta galimybė suderinti su naujausiu ICAO 6 priedo pakeitimu;
- sraigtasparnių A / B kategorija – atsižvelgiant į atsiliepimus dėl CRD apibrėžtys suderintos su sertifikavimo specifikacijose pateiktomis A ir B kategorijų sukasparsių apibrėžtimis; manoma, kad jos atitinka JAR-OPS 3 ketinimą; suinteresuotosios šalys atsiliepimuose prašė taikyti palengvintas sąlygas tam tikriems skrydžiams (ypač HEMS skrydžiams), kad 1 ir 2 naudojimo galimybių skrydžius būtų galima vykdyti ir ne visas reikiamas sertifikavimo specifikacijas atitinkančiais sraigtasparniais; kitos suinteresuotosios šalys prašė palengvintas sąlygas panaikinti; agentūrai nežinomos saugumo aplinkybės, dėl kurių reikėtų keisti apibrėžčių tikslą;
- maršruto atsarginis (ERA) aerodromas – apibrėžtis išlieka suderinta su ES-OPS ir nuo ICAO skiriasi tuo, kad yra susieta su tinkamu aerodromu, kurio gali prireikti planavimo etape.

- kolimatorinis indikatorius dabar dera su ES-OPS, o atliekant būsimą taisyklių rengimo užduotį Nr. OPS.084 HUD / EVS bus apsvaistyta galimybė suderinti su naujausiu ICAO 6 priedo pakeitimu;
- naudojimas pagal 1 / 2 / 3 sraigtasparnių naudojimo galimybių klasę – atsakymo į pastabas dokumente paaiškinta, kad apibrėžtys išlieka suderintos su JAR-OPS 3 apibrėžtimis, nes agentūrai jos atrodo tinkamiausios; šiais klausimais atsiliepimų dėl CRD negauta, todėl daugiau niekas nekeista; ICAO 1 naudojimo galimybių klasės apibrėžtyje nurodyta, kad prieš pasiekiant kilimo apsisprendimo tašką (TDP) arba už tūpimo apsisprendimo taško (LDP) reikia atsižvelgti į naudojimo galimybes neveikiant vienam varikliui (OEI); pasirinktoje I priede pateiktoje apibrėžtyje aiškiai neapibrėžta, ties koku tašku reikėtų atsižvelgti į naudojimo galimybes, nors įgyvendinimo taisyklėje nurodyta, kad į jas reikėtų atsižvelgti ne toliau TDP (CAT.POL.H.205 taisyklė) ir ne toliau LDP (CAT.POL.H.220 taisyklė); pasirinktoje 3 naudojimo galimybių klasės apibrėžtyje, kitaip nei ICAO apibrėžtyje, atskiriami kelių variklių ir vieno variklio sraigtasparniai;
- kilimo ir tūpimo tako paviršiaus būklė taip pat dera su ES-OPS; apibrėžtys bus tikrinamos siekiant suderinti su naujausiais ICAO 6 priedo pakeitimais atliekant 2013 m. pradžios taisyklių rengimo užduotį Nr. OPS.005 *Pirmoji redakcinė OPS įgyvendinimo taisyklių peržiūra*; suinteresuotosios šalys galės pateikti atsiliepimus.

IV. Paaiškinimai

49. Kadangi pagrindinis taisyklių rengimo principas buvo perkelti ES-OPS ir JAR-OPS 3, atsirado kai kurių skirtumų, palyginti su ICAO 6 priedu (nurodyta pirmiau). Kelių terminų ES-OPS ir (arba) JAR-OPS 3 apibrėžtys padalytos į pagrindinę apibrėžtį, pateiktą I priede, ir kitą turinį, pateiktą rekomendacijose ir (arba) įgyvendinimo taisyklėse arba priimtinosiose laikymosi priemonėse. Todėl parengtos rekomendacijos dėl: kolimatorinio valdymo tūpimo sistemos, prieštaringos aplinkos, skrydžių atviroje jūroje, naktinio matymo vizualizavimo sistemos ir V₁; jose pateiktą turinį galima aiškinti arba jis yra vien vaizduojamasis, todėl netinkamas įtraukti į pagrindinę apibrėžtį. Šios ES-OPS / JAR-OPS 3 apibrėžtys padalytos taip pat siekiant išlaikyti proporcingumą ir užtikrinti, kad kelių pagrindinių terminų apibrėžtis būtų galima taikyti kelioms dalims. Pirmiau aprašytas tinkamo aerodromo atvejis.
50. Kai kurios suinteresuotosios šalys prašė I priedo priimtinosiose laikymosi priemonėse pateiktas apibrėžtis pateikti pačiame priede. Agentūra tvirtina, kad I priedo AMC tinka tiems terminams, kurie vartojami kitose AMC arba rekomendacijose, bet ne pačiose įgyvendinimo taisyklėse, todėl sprendime bus pateiktos I priedo AMC. Atsižvelgiant į taisyklių struktūros pakeitimus ir institucijų bei organizacijų reikalavimų perkėlimą į šį reglamentą, į šio reglamento I priedą įtrauktos tam tikros prieš tai AR ir OR dalių atsakymo į pastabas dokumentuose paskelbtos apibrėžtys: priimtinos laikymosi priemonės, alternatyvios laikymosi priemonės, bendrasis kodas, nuomos sutartis, realaus skrydžio treniruoklis (FSTD), draudimas išskristi, vadovavimas skrydžiams, pagrindinė verslo vieta, pirmenybės teikimas patikrinimams perone, patikrinimas perone, trūkumų taisymo (laiko) intervalas ir

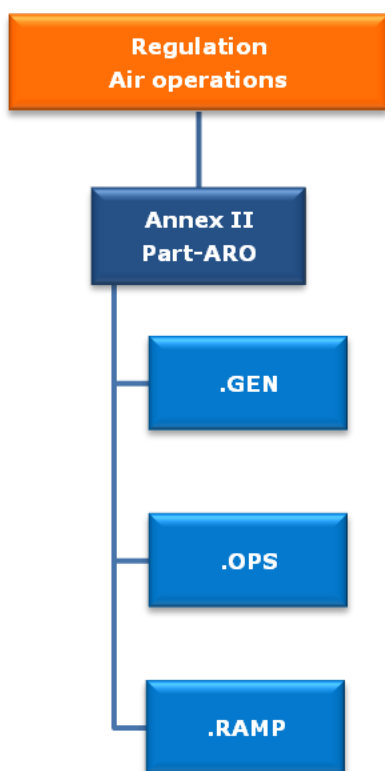
nuomos su įgula sutartis. Šias apibrėžtis suinteresuotosios šalys patikrino per AR ir OR dalių NPA ir CRD etapus.

51. Atsižvelgiant į konkrečius dėl OPS I CRD gautus atsiliepimus pakeistos kelios apibrėžtys:
  - aiškiai nustatyta, kad priešledžio procedūra ir nuledinimas yra antžeminės procedūros ir kad priešledžio procedūra taikoma lėktuvams;
  - terminas „sustiprinto matomumo sistema (EVS)“ pakoreguotas suderinant su ICAO 6 priedo 34 pakeitimu – šį pakeitimą galima laikyti redakciniu.
52. Galiausiai į taikomą reglamentą perkelta komercinio oro transporto skrydžio apibrėžtis, nes ji svarbi norint suprasti įvairių šio reglamento priedų taikymo sritį.

II priedas. ARO dalis**I. Bendroji informacija**

53. Šioje nuomonėje siūlomą ARO dalį sudaro trys skyriai:

- ARO dalies GEN skyrius – bendrieji reikalavimai;
- ARO dalies OPS skyrius – orlaivių naudojimo specialieji reikalavimai;
- ARO dalies RAMP skyrius – reikalavimai, taikytini vežėjų, kurių reguliavimo priežiūrą atlieka kita valstybė, naudojamų orlaivių patikrinimams perone.

3 diagrama. II priedas. ARO dalis

54. Šioje nuomonėje siūlomas tekstas atitinka pirminių agentūros pasiūlymų (paskelbtų NPA Nr. 2008-22b ir Nr. 2009-02d) pakeitimus, padarytus atsižvelgus į viešąsias konsultacijas, ir kitus pakeitimus, padarytus išnagrinėjus ir įvertinus atsiliepimus dėl CRD. Didžioji dalis ARO dalies GEN skyriaus suderinta su ARA dalies GEN skyriumi (institucijų reikalavimai įgulos nariams). Nuostatos, pagal kurias reikalaujama, kad vežėjai deklaruotų savo veiklą, taikomos tik orlaivių naudojimui, todėl neįtrauktos į Įgulos narių reglamento (ARA dalies) projektą. Visos taisyklių nuorodos iš dalies pakeistos, kad atitiktų pavadinimų suteikimo tvarką, pasiūlytą priėmus sprendimą pakeisti taisyklių struktūrą:

- a. buvusios AR dalies nuostatos dabar įtrauktos kaip ARO dalies nuostatos („O“ iš angl. *operations* – skrydžiai, o „A“ pavadinime ARA iš angl. *aircrew* – įgulos nariai);
- b. buvęs AR.GEN skyriaus IV skirsnis dabar įtrauktas kaip atskiras skyrius – ARO.RAMP.
- c. Buvęs AR.OPS skyrius pervadintas į ARO.OPS.

Taisyklių numeriai (paskutiniai trys skaitmenys), išskyrus ARO dalies RAMP skyriaus, nepakeisti.

55. Toliau pateiktoje lentelėje nurodytos CRD ir šios nuomonės taisyklių nuorodos nuomonės eilės tvarka:

CRD taisyklės nuoroda	CRD taisyklės antraštė	Nuomonės taisyklės nuoroda	Nuomonės taisyklės antraštė
AR.GEN	Bendrieji reikalavimai	ARO.GEN	ARO dalies skyrius <i>Bendrieji reikalavimai</i>
---	---	ARO.GEN.005	Taikymo sritis
AR.GEN.115	Priežiūros dokumentai	ARO.GEN.115	Priežiūros dokumentai
AR.GEN.120	Laikymosi priemonės	ARO.GEN.120	Laikymosi priemonės
AR.GEN.125	Agentūros informavimas	ARO.GEN.125	Agentūros informavimas
AR.GEN.135	Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą	ARO.GEN.135	Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą
AR.GEN.200	Valdymo sistema	ARO.GEN.200	Valdymo sistema
AR.GEN.205	Naudojimas kompetentingų organizacijų paslaugomis	ARO.GEN.205	Užduočių paskyrimas
AR.GEN.210	Valdymo sistemos pakeitimai	ARO.GEN.210	Valdymo sistemos pakeitimai
AR.GEN.220	Įrašų saugojimas	ARO.GEN.220	Įrašų saugojimas
AR.GEN.300	Nuolatinė priežiūra	ARO.GEN.300	Priežiūra
AR.GEN.305	Priežiūros programa	ARO.GEN.305	Priežiūros programa
AR.GEN.310	Pirminio sertifikavimo procedūra. Organizacijos	ARO.GEN.310	Pirminio sertifikavimo procedūra. Organizacijos
AR.GEN.315	Licencijų, kvalifikacijų arba pažymėjimų išdavimo, galiojimo patvirtinimo, atnaujinimo arba keitimo procedūra. Asmenys	ARO.GEN.315	Licencijų, kvalifikacijų arba pažymėjimų išdavimo, galiojimo patvirtinimo, atnaujinimo arba keitimo procedūra. Asmenys
AR.GEN.330	Pakeitimai. Organizacijos	ARO.GEN.330	Pakeitimai. Organizacijos
AR.GEN.345	Deklaravimas. Organizacijos	ARO.GEN.345	Deklaravimas. Organizacijos
AR.GEN.350	Pažeidimai ir taisomieji veiksmai. Organizacijos	ARO.GEN.350	Pažeidimai ir taisomieji veiksmai. Organizacijos
AR.GEN.355	Vykdyto užtikrinimo priemonės. Asmenys	ARO.GEN.355	Pažeidimai ir vykdymo užtikrinimo priemonės. Asmenys
AR.OPS	Orlaivių naudojimas	ARO.OPS	ARO dalies skyrius <i>Orlaivių naudojimas</i>

CRD taisyklės nuoroda	CRD taisyklės antraštė	Nuomonės taisyklės nuoroda	Nuomonės taisyklės antraštė
AR.OPS.100	Oro vežėjo pažymėjimo išdavimas	ARO.OPS.100	Oro vežėjo pažymėjimo išdavimas
AR.OPS.105	Bendrojo kodo susitarimai	ARO.OPS.105	Bendrojo kodo susitarimai
AR.OPS.110	Nuomos sutartys	ARO.OPS.110	Nuomos sutartys
AR.OPS.200	Specialiojo patvirtinimo procedūra	ARO.OPS.200	Specialiojo patvirtinimo procedūra
AR.OPS.205	Minimalios įrangos sąrašo patvirtinimas	ARO.OPS.205	Minimalios įrangos sąrašo patvirtinimas
AR.OPS.210	Vietinė zona	ARO.OPS.210	Vietinės zonos apibrėžimas
---	---	ARO.OPS.215	Sraigtasparnių skrydžių virš prieštaringos aplinkos, esančios ne perpildytame gyvenamajame rajone, patvirtinimas
---	---	ARO.OPS.220	Sraigtasparnių skrydžių į viešą vietą ir iš jos patvirtinimas
---	---	ARO.OPS.225	Skrydžių į izoliuotą aerodromą patvirtinimas
AR.GEN	AR.GEN skyriaus IV skirsnis	ARO.RAMP	ARO dalies skyrius Patikrinimai perone
AR.GEN.405	Taikymo sritis	ARO.RAMP.005	Taikymo sritis
AR.GEN.415	Bendrosios nuostatos	ARO.RAMP.100	Bendrosios nuostatos
AR.GEN.420	Pirmenybės kriterijai	ARO.RAMP.105	Pirmenybės kriterijai
AR.GEN.425	Informacijos rinkimas	ARO.RAMP.110	Informacijos rinkimas
AR.GEN.430	Patikrinimą perone atliekančių inspektorių kvalifikacija	ARO.RAMP.115	Patikrinimą perone atliekančių inspektorių kvalifikacija
---	---	ARO.RAMP.120	Mokymo organizacijų patvirtinimas
AR.GEN.435	Patikrinimų perone vykdymas	ARO.RAMP.125	Patikrinimų perone vykdymas
AR.GEN.440	Pažeidimų kategorijos	ARO.RAMP.130	Pažeidimų kategorijos
AR.GEN.445	Pažeidimų šalinimo veiksmai	ARO.RAMP.135	Pažeidimų šalinimo veiksmai
AR.GEN.450	Draudimas orlaiviui išskristi	ARO.RAMP.140	Draudimas orlaiviui išskristi
AR.GEN.455	Ataskaitų teikimas	ARO.RAMP.145	Ataskaitų teikimas
AR.GEN.460	Agentūros koordinavimo užduotys	ARO.RAMP.150	Agentūros koordinavimo užduotys
AR.GEN.465	Metinė ataskaita	ARO.RAMP.155	Metinė ataskaita
AR.GEN.470	Informacija visuomenei	ARO.RAMP.160	Informacija visuomenei
AR dalis	Priedėliai	ARO dalis	Priedėliai
IV priedėlis	Oro vežėjo pažymėjimas	I priedėlis	Oro vežėjo pažymėjimas
V priedėlis	Skrydžių vykdymo specifikacijos	II priedėlis	Skrydžių vykdymo specifikacijos
VI priedėlis	Specialiųjų patvirtinimų sąrašas	III priedėlis	Specialiųjų patvirtinimų sąrašas
I priedėlis	Standartinė ataskaitos forma	IV priedėlis	Standartinė ataskaitos forma

CRD taisyklės nuoroda	CRD taisyklės antraštė	Nuomonės taisyklės nuoroda	Nuomonės taisyklės antraštė
II priedėlis	Patikrinimo perone įrodymo forma	V priedėlis	Patikrinimo perone įrodymo forma
III priedėlis	Patikrinimo perone ataskaita	VI priedėlis	Patikrinimo perone ataskaita

1 lentelė. Atitinkamos ARO dalies CRD ir nuomonės nuorodos

II. Konsultacijos

56. NPA Nr. 2008-22 paskelbtas EASA svetainėje (<http://www.easa.europa.eu>) 2008 m. spalio 31 d. NPA Nr. 2009-02 paskelbtas 2009 m. sausio 30 d. Suinteresuotųjų šalių prašymu šių NPA konsultacijų laikotarpis pratęstas pagal Taisyklių rengimo tvarkos 6 straipsnio 6 dalį siekiant užtikrinti⁷, kad jis sutaptų su pirmojo pratęsimo NPA konsultacijų laikotarpiais⁸. Iki terminų pabaigos – 2009 m. gegužės 28 d. (NPA Nr. 2008-22) ir 2009 m. liepos 31 d. (NPA Nr. 2009-02) – agentūra gavo 9 405 su AR ir OR dalimis susijusias pastabas iš daugiau kaip 400 pastabų pateikėjų, įskaitant nacionalines aviacijos institucijas, profesines organizacijas, privačias įmones ir asmenis. Iš viso dėl abiejų NPA gautos 18 243 pastabos.
57. Pastabos tikrintos laikantis bendro požiūrio dėl ES kompetencijos išplėtimo, kurį nustatė agentūra bei Europos Komisija ir kurį patvirtino Valdančioji taryba ir EASA komitetas.⁹
58. Iš dalies pakeistų taisyklių tekstai nuodugniai aptarti su taisyklių rengimo peržiūros grupėmis, įsteigtomis NPA Nr. 2008-22 ir Nr. 2009-02 tikslais. Šių peržiūros grupių sudėtis pagrįsta pirminių rengimo grupių, įsteigtų taisyklių rengimo užduočių Nr. OPS.001 ir FCL.001 tikslais, sudėtimi. Remiantis Taisyklių rengimo grupių narystės procedūromis, šios pirminės rengimo grupės išplėtos įtraukiant daugiau suinteresuotųjų šalių atstovų ir vieną agentūros Standartizacijos skyriaus atstovą. Siekiant užtikrinti rezultatų nuoseklumą ir peržiūros proceso veiksmingumą AR dalis apsvarstyta kartu su OR dalimi. Peržiūrint tekstus taip pat glaudžiai bendradarbiauta su peržiūros grupėmis, įsteigtomis orlaivių naudojimo (OPS) techninių reikalavimų (NPA Nr. 2009-02b) tikslais, ir konsultacijas su rengimo grupėmis, įsteigtomis antrojo pratęsimo (aerodromai, oro eismo valdymas, oro navigacijos paslaugos) tikslais.
59. AR ir OR dalių CRD, kuriuose pateiktos pastabų santraukos, susiję agentūros atsakymai ir iš dalies pakeistas tekstas, agentūros svetainėje paskelbti 2010 m. spalio 4 d. Atsakymo į pastabas dokumentuose pateiktas visų pastabas pateikusių

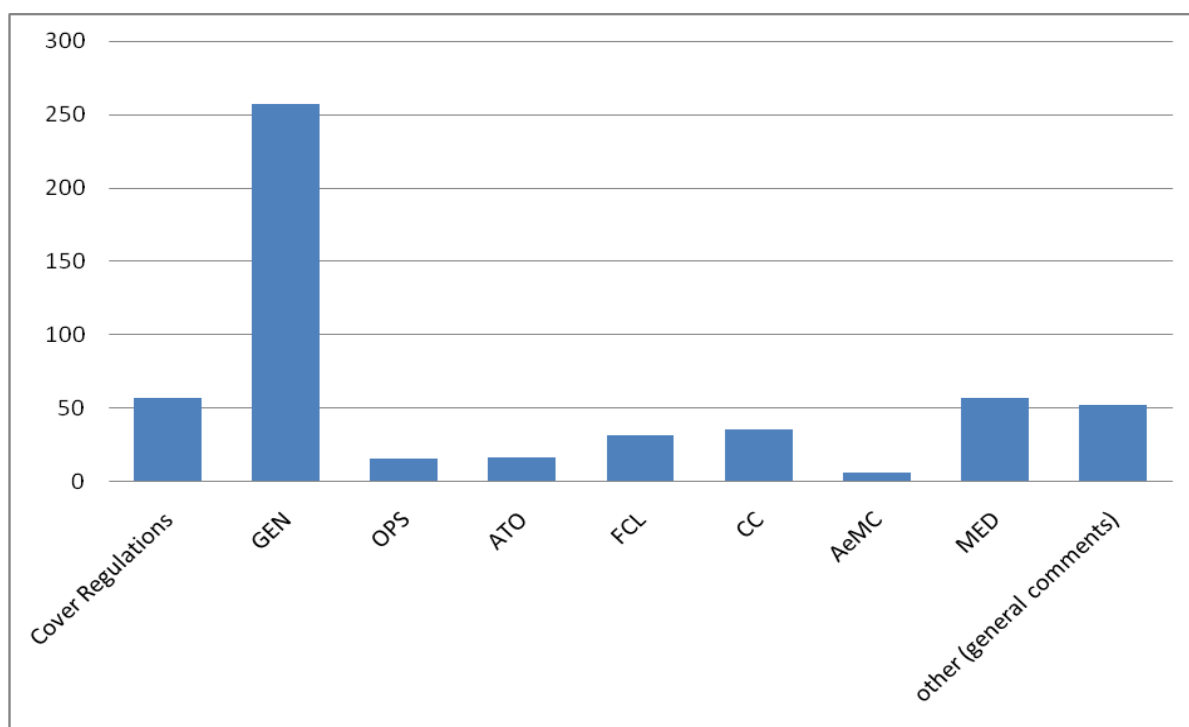
⁷ 2007 m. birželio 13 d. valdančiosios tarybos posėdyje Nr. 03-2007 priimtas EASA valdančiosios tarybos sprendimas Nr. 08-2007, kuriuo iš dalies keičiama ir pakeičiama Taisyklių rengimo tvarka (http://www.easa.eu.int/ws_prod/g/management-board-decisions-and-minutes.php).

⁸ Konkrečiau, NPA Nr. 2008-22 dėl reikalavimų institucijoms ir organizacijoms ir NPA Nr. 2009-02 dėl ES vežėjų orlaivių skrydžių įgyvendinimo taisyklių (http://www.easa.eu.int/ws_prod/r/r_archives.php).

⁹ http://easa.europa.eu/ws_prod/g/doc/COMMS/Commission%20EASA%20joint%20position%20MB.%2015%2009%2009.pdf.

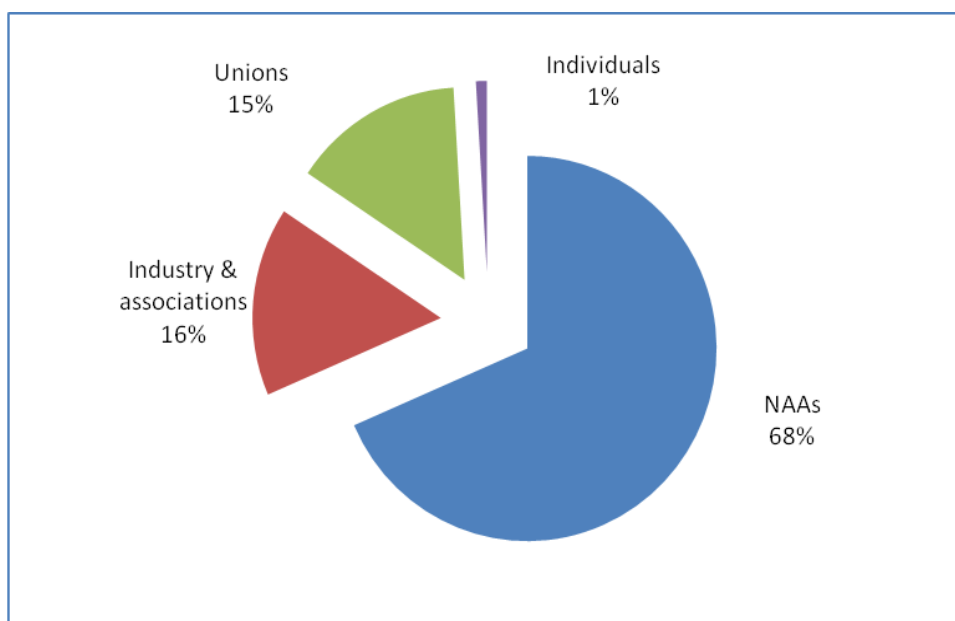
asmenų ir (arba) organizacijų sąrašas. Iki termino pabaigos – 2010 m. gruodžio 6 d. – agentūra gavo 1 020 atsiliėpimų dėl AR ir OR dalių iš daugiau kaip 70 pastabų pateikėjų, įskaitant Austrijos, Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Suomijos, Italijos, Airijos, Nyderlandų, Norvegijos, Ispanijos, Švedijos, Šveicarijos, Jungtinės Karalystės aviacijos institucijas, taip pat profesines organizacijas, ne pelno organizacijas, privačias įmones ir kelis asmenis. JAV Federalinė aviacijos administracija (FAA) taip pat patikrino CRD, bet pastabų neturėjo. Iš visų gautų atsiliėpimų su AR dalimi yra susiję 530 atsiliėpimų, o su OR dalimi – 490. Daugiausia atsiliėpimų pateikta dėl GEN skyrių. Maždaug 20 proc. visų 1 020 atsiliėpimų pateikta dėl AR ir OR dalių AMC ir rekomendacijų.

Toliau pateiktoje diagramoje matyti tik dėl AR dalies gautų atsiliėpimų pasiskirstymas pagal skyrius.

4 diagrama. Atsiliėpimai dėl AR dalies. Pasiskirstymas

60. Toliau nurodyti atsiliėpimų pateikėjai. Pramonės atstovų asociacijų atsiliėpimai paprastai siunčiami atskirų jų narių vardu, todėl galima daryti prielaidą, kad pramonės asociacijų dalis diagramoje pavaizduota mažesnė, nei turėtų būti. Kita vertus, visai nenuostabu, kad daugiausia atsiliėpimų pateikė nacionalinės aviacijos institucijos.

5 diagrama. Atsiliepimai dėl AR dalies. Pateikėjai

III. Taikymo sritis ir sąlygos

61. Nors ši nuomonė apima tik komercinio oro transporto skrydžius, joje siūloma ARO dalis taikytina visų tipų orlaivių naudojimui, įskaitant kitus nei komercinio oro transporto komercinius skrydžius, nekomercinius sudėtingų variklių varomų orlaivių ir kitų nei sudėtingų variklių varomų orlaivių skrydžius. Taigi siekiama užtikrinti, kad priėmimo proceso pabaigoje visų tipų orlaivių naudojimo (komercinių ir nekomercinių skrydžių) taisyklės būtų tikslios ir nuoseklios. Pabrėžiama, kad joks institucijos reikalavimas, skirtas taikyti ir kitiems nei komercinio oro transporto skrydžiams, nebus taikomas tol, kol nebus priimtos nuomonės, kuriose bus pateikti atitinkami techniniai reikalavimai (pvz., NCC, NCO, SPO dalys).

ARO dalies GEN skyriuje apibrėžti bendrieji reikalavimai kompetentingoms institucijoms; jį sudaro trys skirsniai:

- 1 skirsnis *Bendrosios nuostatos*
- 2 skirsnis *Valdymas*
- 3 skirsnis *Priežiūra, sertifikavimas ir vykdymo užtikrinimas*

62. Šiuose skirsniuose išdėstytos atitinkamų pagrindinio reglamento straipsnių įgyvendinimo taisyklės. Jos apima patvirtintų organizacijų ir kompetentingos institucijos bendravimą, kompetentingų institucijų bendradarbiavimą ir informacijos mainus tarpusavyje ir su agentūra, agentūros nustatytoms laikymosi priemonėms alternatyvių laikymosi priemonių patvirtinimą, būtinybę nedelsiant reaguoti į saugos problemą ir pažymėjimų bei patvirtinimų išdavimo, išlaikymo, dalinio keitimo, apribojimo, galiojimo sustabdymo arba atšaukimo sąlygas. Be to, į GEN skyrių įtraukti su kompetentingų institucijų priežiūros galimybėmis tiesiogiai susiję kompetentingų institucijų organizacijos ir valdymo sistemos reikalavimai.

Pagrindinis reglamentas	Institucijų reikalavimai
2 straipsnio 2 dalies d punktas. Tikslai 15 straipsnis. Informacijos tinklas	Saugos programa (taikomo reglamento 3 straipsnis)
18 straipsnis. Priemonės, kurių imasi Agentūra 19 straipsnis. Nuomonės, pažymėjimai ir rekomendacinė medžiaga	Laikymosi priemonės (ARO.GEN.120)
7 straipsnis. Pilotai	Priežiūros galimybės (taikomo reglamento 4 straipsnis) Priežiūra (ARO.GEN.300)
7 straipsnis. Pilotai (ATO, AeMC, FSTD)	Priežiūros programa (ARO.GEN.305) Pirminis sertifikavimas (ARO.GEN.310 ir ARO.GEN.315)
8 straipsnis. Orlaivių naudojimas skrydžiams	Pakeitimai. Organizacijos (ARO.GEN.330) Pažeidimai. Organizacijos (ARO.GEN.350)
8 straipsnio 4 dalis. Orlaivių naudojimas skrydžiams. Keleivių salono įgulos nariai	Pažeidimai ir vykdymo užtikrinimo priemonės. Asmenys (ARO.GEN.355)
10 straipsnis. Priežiūra ir vykdymas	Priežiūra (ARO.GEN.300) Priežiūros programa (ARO.GEN.305) Pažeidimai (ARO.GEN.350) Vykdymo užtikrinimo priemonės. Asmenys (ARO.GEN.355)
13 straipsnis ir V priedas. Kompetentingos organizacijos	Užduočių paskyrimas (ARO.GEN.205)
15 straipsnis. Informacijos tinklas	Agentūros informavimas (ARO.GEN.125) Priežiūros programa (ARO.GEN.305) Valdymo sistema (ARO.GEN.200)
14 straipsnis. Nuostatos dėl lankstumo 15 straipsnis. Informacijos tinklas 22 straipsnio 1 dalis. Orlaivių naudojimo skrydžiams sertifikavimas	Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą (ARO.GEN.135)
24 straipsnis Taisyklių taikymo kontrolė	Valdymo sistema (ARO.GEN.200) Valdymo sistemos pakeitimai (ARO.GEN.210)
54 straipsnis Valstybių narių patikrinimai	Valdymo sistemos pakeitimai (ARO.GEN.210) Įrašų saugojimas (ARO.GEN.220)

2 lentelė. Pagrindinio reglamento straipsniai ir atitinkami institucijų reikalavimai

63. Laikantis visuotinio sisteminio požiūrio GEN skyriaus reikalavimai parengti siekiant užtikrinti kuo didesnę nuoseklumą ir suderinamumą su atitinkamomis aerodromų, oro eismo valdymo (oro navigacijos paslaugų) ir tinkamumo skraidyti taisyklėmis. Pasiūlytose įgyvendinimo taisyklėse dėl jų bendro pobūdžio deramai atsižvelgiama į ICAO apibrėžtus saugos priežiūros sistemos esminius elementus¹⁰, ypač į šiuos:
- CE-3 – *Valstybės civilinės aviacijos sistema ir saugos priežiūros funkcijos*,
  - CE-4 – *Techninių darbuotojų kvalifikacija ir mokymas*,

¹⁰

Žr. ICAO dokumentą Nr. 9735 Saugos priežiūros audito vadovas, 2-asis leidimas, 2006 m., C priedėlis; vertinant veiksmingą saugos priežiūros sistemos esminių elementų įgyvendinimą valstybės saugos priežiūros pajėgumas apibrėžtas kaip ICAO visuotinės saugos priežiūros audito programos dalis.

- CE-5 – *Techninės rekomendacijos, priemonės ir saugos požiūriu svarbios informacijos teikimas,*
  - CE-6 – *Licencijavimo, sertifikavimo, įgaliojimo ir (arba) patvirtinimo prievolės,*
  - CE-7 – *Priežiūros prievolės,*
  - CE-8 – *Saugos problemų sprendimas.*
64. ICAO valstybės saugos programos (SSP) įgyvendinimo standartuose reikalaujama, kad valstybė sukurtų mechanizmus, kuriais būtų galima užtikrinti veiksmingą šių esminių elementų stebėseną¹¹. Todėl šiame skyriuje pasiūlytais reikalavimais bus remiamos valstybių narių pastangos įgyvendinti SSP.
65. Pasiūlytos taisyklės taip pat pagrįstos atitinkamomis ES-OPS C skirsnio *Vežėjo sertifikavimas ir priežiūra*¹² ir buvusiomis JAA bendrų įgyvendinimo procedūrų nuostatomis. ARO dalies GEN skyriaus įgyvendinimo taisyklės ir susijusios AMC visiškai atitinka susijusius ICAO 6 priedo 1 dalies 5 priedėlio ir 3 dalies 1 priedėlio saugos priežiūros standartus.

ICAO 6 priedo 1 dalis. 5 priedėlis ICAO 6 priedo 3 dalis. 1 priedėlis	EASA taisyklės ir susijusios AMC ir (arba) rekomendacijos
1. Pirminiai aviacijos teisės aktai	Pagrindinis reglamentas ORO.GEN.140
2. Specialiosios skrydžių vykdymo taisyklės	Reglamentas (EB) Nr. 216/2008 Esminiai reikalavimai Reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 ¹³ ARO dalies OPS skyrius
3. CAA struktūra ir saugos priežiūros funkcijos	ARO.GEN.200 a punkto 2 papunktis; pakankamas skaičius darbuotojų Taikomo reglamento 4 straipsnis
4. Techninės rekomendacijos	ARO.GEN.115 ARO.GEN.200 a punkto 1 papunktis
5. Kvalifikuoti techniniai darbuotojai	ARO.GEN.200 a punkto 2 papunktis ARO.GEN.200 a punkto 2 papunkčio 1 ir 2 rekomendacijos
6. Licencijavimo ir sertifikavimo prievolės	ARO.GEN.200 a punkto 1 papunktis; ARO.GEN.305 b punkto 1 AMC, OPS ARO.GEN.310; ARO.GEN.310 a punkto 1 AMC, OPS
7. Nuolatinės priežiūros įsipareigojimai	ARO.GEN.200 a punkto 1 papunktis ARO.GEN.300 ARO.GEN.305; ARO.GEN.305 b punkto 1 AMC

¹¹ Žr. ICAO 1 priedo pridedamą C priedą ir ICAO 6 priedo pridedamą J priedą Valstybės saugos programos sistema, 3.1 dalį.

¹² ES-OPS ir JAR-OPS 3 taisyklių palyginimo lentelės pateiktos AR ir OR dalių atsakymo į pastabas dokumentuose, plg. <http://easa.europa.eu/rulemaking/docs/crd/part-ar/CRD%20c.4%20-%20Rule%20comparison%20EU-OPS+JAR-OPS3.pdf>.

¹³ 2003 m. lapkričio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo. OL L 315, 2003 11 28, p. 1.

ICAO 6 priedo 1 dalis. 5 priedėlis ICAO 6 priedo 3 dalis. 1 priedėlis	EASA taisyklės ir susijusios AMC ir (arba) rekomendacijos
8. Saugos problemų sprendimas	ARO.GEN.200 a punkto 1 papunktis ir ARO.GEN.350 ARO.GEN.350

3 lentelė. ICAO priežiūros standartų ir ARO / ORO dalies atitikmenys

66. Pasiūlant bendruosius reikalavimus, kuriuos galima taikyti visų tipų pažymėjimams ir patvirtinimams, ARO dalies GEN skyriuje įgyvendinamos JAA COrA ataskaitos išvados dėl rezultatais pagrįstos priežiūros, nes supaprastintais patvirtinimo procesais užtikrinamas organizacijų patvirtinimų nuoseklumas, kuris būtinas, kad organizacijos galėtų įdiegti veiksmingas (saugos) valdymo sistemas. Siekiant ICAO tikslo įdiegti SMS visose aviacijos srityje neišvengiamai nustatomi tie patys pagrindiniai organizacijos valdymo ir patvirtinimo principai.
67. ARO dalis pagrįsta esamomis taisyklėmis ir joje siūlomi reikalavimai yra visiškai suderinti su atitinkamais ICAO valstybių saugos priežiūros sistemų standartais, todėl pagrindinės šioje nuomonėje siūlomose įgyvendinimo taisyklėse apibrėžtos institucijų užduotys iš esmės nesiskiria nuo tų užduočių, kurias kompetentingos institucijos vykdo jau šiandien. Visas papildomas užduotis galima pagrįsti tiesiogiai pagrindiniu reglamentu (t. y. įgyvendinami su pirmuoju pratęsimu susiję straipsniai, siekiama svarbiausio pagrindinio reglamento tikslo saugos, standartizacijos ir derinimo atžvilgiu) arba ICAO SSP rengimo standartais.

ARO.GEN skyriaus 1 skirsnis. Bendrosios nuostatos

68. 1 skirsnyje taikomo reglamento lygmeniu (4 straipsnis. Priežiūros pajėgumai) apibrėžti reikalavimai valstybėms narėms papildyti bendraisiais kompetentingoms institucijoms taikytiniais reikalavimais. Svarbiausias jo tikslas – palengvinti institucijų ir agentūros bei institucijų tarpusavio bendradarbiavimą ir informacijos mainus. Šios nuostatos pagrįstos aukštais pagrindinio reglamento (ypač 5 straipsnio 5 dalies, 7 straipsnio 6 dalies, 8 straipsnio 5 dalies, 10 ir 15 straipsnių, 22 straipsnio 1 dalies ir 24 straipsnio) reikalavimais. Į 1 skirsnį taip pat įtrauktos priežiūros dokumentų prievolės, kuriomis papildomos atitinkamos priežiūros galimybių nuostatos, įtrauktos į taikomą reglamentą remiantis ICAO esminiais elementais CE-5 *Techninės rekomendacijos, priemonės ir saugos požiūriu svarbios informacijos teikimas*.
69. 1 skirsnyje taip pat reikalaujama, kad kompetentingos institucijos agentūrai pateiktų saugos požiūriu svarbią informaciją (ARO.GEN.125 b punktas). Nors Direktyvoje 2003/42/EB¹⁴ nustatyta privalomųjų saugos ataskaitų teikimo pavojingų incidentų atveju koncepcija, manoma, kad susijusiose įgyvendinimo priemonėse¹⁵ nenumatyta aiškių reikalavimų dėl būtinybės perduoti agentūrai visą

¹⁴ 2003 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/42/EB dėl civilinės aviacijos įvykių pranešimų (OL L 167, 2003 7 4, p. 23).

¹⁵ 2007 m. lapkričio 12 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1321/2007, nustatančio įgyvendinimo taisykles, pagal kurias centrinėje saugykloje integruojama civilinės aviacijos įvykių informacija, kuria keičiamasi pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/42/EB, 2 straipsnis. Tekstas svarbus EEE (OL L 294, 2007 11 13, p. 3).

turimą saugos informaciją tinkama forma. Agentūrą paprastai reikia informuoti apie Europos aviacijos saugos programoje (EASP) apibrėžtas projektavimo, tinkamumo naudoti duomenų (OSD) ir naudojimo saugos arba sričių, kurias agentūra konkrečiai nustatė kaip keliančias susirūpinimą dėl saugos, problemas. AMC bus įtrauktos į AR.GEN.125 b punktą kaip dabar agentūros taikomos pranešimo apie įvykius vidaus sistemos (IORS) veikimo rezultatas. Antra vertus, agentūrai bus suteikta svarbi teisės aktų leidėjo reikalaujamos metinės saugos apžvalgos¹⁶ rengimo priemonė.

70. Į 1 skirsnį įtraukti agentūros parengtoms priimtinioms laikymosi priemonėms alternatyvių laikymosi priemonių įforminimo reikalavimai. Pagrindinio reglamento 18 ir 19 straipsniuose pateiktas terminas „priimtinos laikymosi priemonės“ (AMC) pirmiausia vartojamas apibūdinant techninius (procedūrinius) dokumentus, kuriuos valstybės narės ir pramonės atstovai turi naudoti įgyvendindami pagrindinį reglamentą ir jo įgyvendinimo taisykles. Šiuo atžvilgiu priimtinoje laikymosi priemonėje paaiškinama, kaip laikytis taisyklės. Susiję agentūros paskelbti dokumentai yra neteisinio pobūdžio, todėl jie reglamentuojamų asmenų neįpareigoja. Šie asmenys gali nuspręsti atitiktį taikytiniams reikalavimams įrodyti kitomis priemonėmis. Vis dėlto teisės aktų leidėjas parengdamas tokius dokumentus pareiškėjams norėjo suteikti teisinio tikrumo ir prisidėti prie vienodo įgyvendinimo užtikrinimo, todėl darė atitikties taisyklei prielaidą. Priimtinos laikymosi priemonėse kompetentingos institucijos įpareigojamos reikalavimus atitinkančius reguliuojamus asmenis pripažinti kaip atitinkančius teisės aktus. Vis dėlto suteikiama lankstumo, nes suinteresuotosios šalys gali pasiūlyti savo kompetentingai institucijai alternatyvias laikymosi priemones ir, jei gali įrodyti, kad įmanoma užtikrinti atitinkamą saugos lygį. Šios alternatyvias laikymosi priemonės gali būti patvirtintos ir įgyvendintos.
71. Atsakymo į pastabas dokumente pateiktu pasiūlymu siekta užtikrinti, kad kompetentingos institucijos tokias alternatyvas įformintų vienodai ir kad būtų užtikrintas visiškas skaidrumas, kurio stinga dabartinėje sistemoje. Teisinių alternatyvių laikymosi priemonių mechanizmo ir kompetentingų institucijų prievolių pagrindą galima rasti pagrindinio reglamento 5 straipsnio 5 dalyje, 7 straipsnio 6 dalyje ir 8 straipsnio 5 dalyje; jame, be kita ko, nustatyta, kad reikia priimti pažymėjimų ir patvirtinimų išdavimo, išlaikymo ir dalinio keitimo įgyvendinimo taisykles. Alternatyvias laikymosi priemones pareiškėjai daugiausia naudoja užtikrindami atitiktį įgyvendinimo taisyklėms, todėl, agentūros nuomone, būtina nustatyti pareiškėjams ir institucijoms taikytiną alternatyvių laikymosi priemonių tvarkymo procesą. Agentūros vaidmens ir įsipareigojimų teisinis pagrindas yra agentūrai suteikti įgaliojimai stebėti, kaip kompetentingos institucijos įgyvendina taisykles, ir standartizuoti jų darbą (žr. pagrindinio reglamento 10 ir 24 straipsnius).
72. Standartizavimo ir derinimo tikslais kompetentingai institucijai nustatyta prievolė pranešti agentūrai apie kiekvieną šios institucijos patvirtintą arba naudojamą alternatyvią laikymosi priemonę ir suteikti galimybę visoms jos prižiūrimoms organizacijoms ir asmenims taikyti tas alternatyvias laikymosi priemones, kurias ji pati taiko užtikrindama atitiktį taikytinoms taisyklėms. Taigi, kompetentingoms

¹⁶ Pagrindinio reglamento 15 straipsnio 4 dalis.

institucijoms nustatoma nauja užduotis, bet ją galima atlikti remiantis esamais mechanizmais ir tvarka, todėl tikimasi, kad papildoma našta bus nedidelė.

73. Iš NPA pastabų ir CRD atsiliepimų aiškiai matyti, kad dauguma suinteresuotųjų šalių pritartų reikalavimui agentūrai *ex ante* patikrinti visas alternatyvias laikymosi priemones prieš kompetentingai institucijai jas patvirtinant ir (arba) įgyvendinant. Pritariama daugiausia todėl, kad reikia išlaikyti vienodas sąlygas ir panaikinti netikrumą dėl to, kad neįsikišus agentūrai kompetentingos institucijos patvirtintos alternatyvios laikymosi priemonės vėliau gali būti užginčytos, pvz., atliekant standartizavimo patikrinimą. Pagrindiniame reglamente tokio agentūros *ex ante* patvirtinimo įgaliojimas nenustatytas, nes taisyklių įgyvendinimo užduotis paliekama valstybėms narėms. Taigi, dabartinėje teisinėje sistemoje šių klausimų spręsti negalima. Vis dėlto siekiant atsižvelgti į suinteresuotųjų šalių susirūpinimą numatyta lengvinanti aplinkybė nustatant aiškų kompetentingai institucijai skirtą reikalavimą sukurti nuoseklaus visų alternatyvių jos pačios arba jos prižiūrimų organizacijų taikomų laikymosi priemonių vertinimo sistemą. Šiuo atžvilgiu svarbu pažymėti, kad kompetentingos institucijos patvirtintas alternatyvias laikymosi priemones gali taikyti tik konkreči organizacija. Kitos tas pačias alternatyvias laikymosi priemones ketinančios taikyti organizacijos turi jas vėl įforminti su savo kompetentinga institucija.
74. Galiausiai, atsižvelgdama į atsiliepimus dėl CRD, agentūra supaprastino apibrėžtis išbraukdama terminą „papildomos laikymosi priemonės“ ir išplėsdama termino „alternatyvios laikymosi priemonės“ apibrėžtį, kad jos apimtų esamai priimtinais laikymosi priemonei alternatyvias priemones ir naujas priemones, kuriomis siekiama užtikrinti atitiktį pagrindiniam reglamentui ir jo įgyvendinimo taisyklėms, jei agentūra nėra priėmusi susijusių AMC.

ARO.GEN skyriaus 2 skirsnis. Valdymas

75. 2 skirsnio taisyklėse reikalaujama, kad kompetentingos institucijos sukurtų ir prižiūrėtų valdymo sistemą, kurią taikydamos galėtų vykdyti įsipareigojimus ir ARO dalyje numatytas pareigas. Pagrindiniai tokios valdymo sistemos elementai yra tokie pat, kaip tipiniai organizacijoms taikytini valdymo sistemos reikalavimai:
- dokumentuota tvarka ir procedūros;
  - pakankamas skaičius tinkamai kvalifikuotų darbuotojų, įskaitant prievolę planuoti darbuotojų prieinamumą;
  - įvairių veiklos sričių vadovų paskyrimas;
  - tinkami įrenginiai ir patalpos;
  - valdymo sistemos atitikties stebėjimo funkcija, įskaitant už atitikties stebėsenos funkciją atsakingo asmens arba asmenų grupės paskyrimą;
  - būtinybė užtikrinti, kad kompetentingos institucijos vardu vykdomos sertifikavimo ir priežiūros užduotys atitiktų taikomus reikalavimus;
  - valdymo sistemai įtakos turinčių pokyčių nustatymo sistema ir jos veiksmingumo išlaikymo veiksmai; ir
  - įrašų saugojimo sistema, užtikrinanti vykdomos veiklos atsekamumą.

76. Šie valdymo sistemos reikalavimai papildomi specialiu reikalavimu sukurti veiksmingų informacijos mainų ir kitų institucijų pagalbos procedūras, kuriame išsamiau išdėstomi pagrindinio reglamento 15 straipsnio 1 dalies reikalavimai. 2 skirsnyje pasiūlyti bendrieji kompetentingų institucijų valdymo sistemų reikalavimai tiesiogiai susiję su esminiais ICAO saugos priežiūros sistemų elementais CE-4 *Techninių darbuotojų kvalifikacija ir mokymas* ir CE-5 *Techninės rekomendacijos, priemonės ir saugos atžvilgiu svarbios informacijos teikimas*. Šiais reikalavimais remiamas SSP įgyvendinimas ir padedama kurti veiksmingą priežiūros sistemą siekiant skatinti reguliuojamas institucijas įgyvendinti valdymo sistemas pagal ORO dalį.
77. Standartizacijos procesui paremti, kad jis ilgainiui virstų nuolatine stebėseną¹⁷, 2 skirsnyje taip pat reikalaujama, kad kompetentingos institucijos agentūrai pateiktų susijusius dokumentus apie savo valdymo sistemas ir jų pakeitimus.
78. ARO.GEN.205 taisyklės atžvilgiu kai kurios valstybės narės prieštaravo specialiųjų nuostatų įtraukimui į ARO dalį teigdamos, kad į šį klausimą tinamai atsižvelgiama pagrindinio reglamento 13 straipsnyje ir V priede. Vis dėlto agentūra mano, kad pagrindiniame reglamente nenumatyta, kaip užtikrinti nurodytas prievoles, todėl nuostatas palieka iš dalies pakeistas: dabar taisyklėje nustatyta, kad kompetentinga institucija paskiria sertifikavimo ir priežiūros užduotis juridiniams arba fiziniams asmenims, ir daugiausia dėmesio skiriama tam, kad būtų įvykdyti kriterijai. Tokiomis specialiosiomis taisyklėmis siekiama užtikrinti, kad bet kokia kompetentingos institucijos vardu atliekama sertifikavimo arba priežiūros užduotis atitiktų taikytinus reikalavimus – panašus reikalavimas taikomas organizacijoms sudarant sutartis dėl savo patvirtinimo taikymo srities veiklos. Ši nauja įgyvendinimo taisyklė tiesiogiai susijusi su aukšto kompetentingos institucijos sertifikavimo ir priežiūros veiklos saugos lygio ir vienodo atitinkamų pagrindinio reglamento nuostatų taikymo užtikrinimu. Šia nauja taisykle nemažinamas valstybėms narėms suteiktas lankstumas, kaip nustatyta taikomo reglamento 4 straipsnio 1 dalyje, paskirti vieną arba kelias organizacijas kaip kompetentingą instituciją; ši taisyklė taikytina kiekvienoje valstybės narės paskirtoje kompetentingoje institucijoje.
79. Nors 2 skirsnio nuostatos parengtos remiantis esamais reikalavimais, pvz., į Reglamento (EB) Nr. 2042/2003 B skyrių įtrauktais kompetentingos institucijos organizacijos, kvalifikacijos ir mokymo, procedūrų, įrenginių, įrašų saugojimo ir panašiais reikalavimais, jose iš kompetentingų institucijų reikalaujama atlikti kelias naujas užduotis:
- a. perduoti agentūrai procedūras ir jos pakeitimus, informuoti ją apie valdymo sistemą veikiančius pakeitimus (ARO.GEN.200 d punktas ir ARO.GEN.210 c punktas);
  - b. apibrėžti ir įgyvendinti dalyvavimo abipusiuose informacijos mainuose ir pagalbos kitoms kompetentingoms institucijoms procedūras (ARO.GEN.200 c punktas); ir

¹⁷ Taikant nuolatinės stebėsenos požiūrį (CMA) bus sukurta nuolatinės suderintos ir nuoseklios valstybių narių stebėsenos sistema. Valstybių narių saugos priežiūros pajėgumų stebėseną bus pagrįsta šiais keturiais pagrindiniais veiksmiais: 1) saugos duomenų rinkimu ir patvirtinimu, 2) saugos priežiūros pajėgumų lygio analize ir nustatymu, 3) trūkumų nustatymu ir susijusios rizikos vertinimu, 4) rizikos mažinimo strategijos rengimu ir įgyvendinimu.

- c. įgyvendinti atitikties stebėsenos sistemą, apimančią vidaus audito ir saugos rizikos valdymo procesus (AR.GEN.200 a punkto 4 ir 5 papunkčiai), įskaitant pradinio ir nuolatinio kompetentingos institucijos vardu sertifikavimo ir priežiūros užduotis vykdančių juridinių ir fizinių asmenų vertinimo sistemą (ARO.GEN.205).
80. Nors galima daryti prielaidą, kad atlikdamos a ir b užduotis institucijos galės naudotis esamais ištekliais ir komunikacijos kanalais, pripažįstama, kad c užduočiai įgyvendinti gali prireikti kitų išteklių. Valstybių narių atsakomybė aprūpinti kompetentingas institucijas reikiama priežiūros pajėgumais ir ištekliais užduotims pagal taikytinus reikalavimus vykdyti aiškiai nustatyta taikomo reglamento 4 straipsnio 4 dalyje. Tai turėtų būti teisinis pagrindas, kuriuo būtų užtikrinama visų papildomų užduočių finansavimo galimybė. Šiuo atžvilgiu verta pažymėti, kad veiksminga valdymo sistema, įskaitant atitikties stebėseną ir saugos rizikos valdymą, taip pat turėtų būti prisidedama prie sertifikavimo ir priežiūros procesų rentabilumo užtikrinimo ir SSP įgyvendinimo palengvinimo.
81. Be to, dabar 2 skirsnio nuostatose nurodytos prievolės:
- a. kompetentingoms institucijoms tvarkyti visų išduotų organizacijų pažymėjimų, FSTD kvalifikacijos pažymėjimų ir darbuotojų licencijų, kvalifikacijų, pažymėjimų arba atestacijos pažymėjimų sąrašą (ARO.GEN.220 b punktas);
- b. kompetentingoms institucijoms saugoti įrašus apie organizacijų, kurioms taikoma sertifikavimo prievolė, pasiūlytų alternatyvių laikymosi priemonių vertinimą ir pačios kompetentingos institucijos taikomų alternatyvių laikymosi priemonių įvertinimą (ARO.GEN.220 a punkto 11 papunktis); ir
- c. įgyvendinti darbuotojų prieinamumo planavimo sistemą (ARO.GEN.200 a punkto 2 papunktis).
82. Nors dabartinėse taisyklėse tokių aiškių reikalavimų nenustatyta, galima daryti prielaidą, kad tvarkydamos pažymėjimus bei patvirtinimus ir valdydamos darbuotojus kompetentingos institucijos taiko reikiamas atitikties šiems naujesiems reikalavimams užtikrinimo sistemas.

ARO.GEN skyriaus 3 skirsnis. Priežiūra, sertifikavimas ir vykdymo užtikrinimas

83. Šiame ARO dalies GEN skyriaus skirsnyje nurodyti būtini kompetentingos institucijos bendravimo su reguliuojamomis organizacijomis ir asmenimis aspektai. Jame aprašyti bendrieji priežiūros principai, nurodyti priežiūros programos aspektai ir išdėstyti konkretūs kompetentingų institucijų sertifikavimo, nuolatinės priežiūros ir vykdymo užtikrinimo procesų veiksmi, vaidmenys bei atsakomybė. Jis pagrįstas esamuose teisės aktuose nustatytais procedūromis. Siekiant užtikrinti, kad priežiūra nebūtų apribota vien kompetentingos institucijos sertifikuotomis organizacijomis ir asmenimis, priežiūros taisyklėse atsižvelgiama į pagrindiniame reglamente nustatytus aukšto lygio reikalavimus.
- 84.
- Atitinkamos nuostatos parengtos pagal JAR-OPS ir JAR-FCL JAA bendrąsias įgyvendinimo procedūras ir esamus reglamentų (EB) Nr. 1702/2003¹⁸ ir

¹⁸ 2003 m. rugsėjo 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1702/2003, nustatantis orlaivio tinkamumo skraidyti ir orlaivio bei susijusių jo gaminių, dalių ir prietaisų tinkamumo naudoti aplinkos atžvilgiu

Nr. 2042/2003 B skirsnio reikalavimus. Su OPS susijusi pagrindinio reglamento 8 straipsnio 5 dalis, su FCL – 7 straipsnio 6 dalis, su bendradarbiaujamąja priežiūra – 10, 11 ir 15 straipsniai. Atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių atsiliepimus dėl AMC ir rekomendacijų bus įtraukti konkretesni nurodymai dėl pirminio sertifikavimo ir priežiūros, ypač dėl procesų, darbuotojų kvalifikacijos ir jų skaičiaus tinkamumo, lakūnų instruktorių licencijų bei kvalifikacijų galiojimo ir pan.

85. Atsakymo į pastabas dokumente pateiktas pasiūlymas apėmė elementus, pagrįstus COrA rekomendacijomis dėl vieno organizacijos patvirtinimo išdavimo organizacijoms, turinčioms patvirtinimus pagal daugiau nei vieną dalį. Išnagrinėjus NPA pastabas paaiškėjo, kad vieno pažymėjimo koncepcijai nepritariama: pramonės atstovų susirūpinimą kelia tai, kad ICAO nereikalauja prie AOC pridėti dengiamojo organizacijos patvirtinimo, todėl tik Europa turės vieną pažymėjimą, kuris nebus pripažįstamas tarptautiniu lygmeniu. Kompetentingos institucijos pažymėjo, kad nebuvo aiškiai nustatytos vieno pažymėjimo išdavimo sąlygos bei atskiro organizacijos pažymėjimo ir specialių sričių pažymėjimų (AOC, ATO, AeMC) ryšys. Jos taip pat teigė, kad dėl vieno organizacijos pažymėjimo labai padidėtų institucijų darbo krūvis, kuris būtų nepateisinamas saugos požiūriu. Kadangi pagrindinį vieno organizacijos pažymėjimo koncepcijos tikslą galima pasiekti nenustatant reikalavimo išduoti vieną pažymėjimą, agentūra sutiko neišlaikyti vieno pažymėjimo koncepcijos. Iš tiesų veiksmingumo požiūriu daug svarbiau ne išduoti atskirą organizacijos pažymėjimą, bet racionalizuoti pagal daugiau nei vieną dalį patvirtinimus turinčių organizacijų priežiūros programą. Kaip aprašyta ARO.GEN.305 taisyklės priimtinoje laikymosi priemonėje, pagal daugiau nei vieną dalį sertifikuotų organizacijų audito elementais pasitikėti galima.
86. Pranešime apie pasiūlytą pakeitimą taip pat pateiktas pasiūlymas dėl bendradarbiaujamosios priežiūros¹⁹, kuriuo siekiama sukurti pagrindą, kuriuo remiantis būtų užtikrinta kuo veiksmingesnė ties viena pažymėjimo išdavimo valstybe nare geografiškai neapribotos veiklos priežiūra. Pagrindinis bendradarbiaujamosios priežiūros nuostatų tikslas yra į priežiūrą įtraukti europinį aspektą, skatinti kuo geriau naudoti priežiūros išteklius vietoje, kartu užtikrinant reguliarią visų asmenų, organizacijų arba orlaivių priežiūrą. Būtų įgyvendintos kelios konkrečios rekomendacijos, pateiktos per Civilinės aviacijos generalinių direktorių konferenciją pasaulinės saugos priežiūros sistemos tema (surengta 1997 m. ICAO patalpose), kurioje pabrėžta būtinybė koordinuoti ir derinti saugos priežiūros vertinimo principus ir procedūras pasaulio lygmeniu ir pripažinti regioninio aspekto priėmimo pranašumai. Dėl agentūros pasiūlymo pateikta daug pastabų. Daugiausia pastabų pateikė kompetentingos institucijos, kurios išreiškė susirūpinimą dėl galimo priežiūros atsakomybės neapibrėžtumo ir dėl praktinių institucijų bendradarbiavimo aspektų, nes gali atsirasti kliūčių dėl skirtingų teisinių sistemų arba kalbos barjerų. Didžiausią pramonės atstovų rūpestį kėlė papildoma našta ir galimas keliose valstybėse narėse veikiančių organizacijų priežiūros veiksmų dubliavimas.

---

pažymėjimų išdavimą bei projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimą įgyvendinančias taisykles. OL L 243, 2003 9 27, p. 6.

¹⁹ NPA Nr. 2008-22 paaiškinime vartotas terminas „kolektyvinė priežiūra“ dabar pakeistas susijusių nuostatų tikslą geriau atspindinčiu terminu „bendradarbiaujamoji priežiūra“.

87. Atsižvelgiant į AR / OR dalies peržiūros grupės rekomendacijas ir po specialaus susitikimo su Nacionalinių institucijų patariamąsios grupės (AGNA) atstovais atitinkamos ARO.GEN skyriaus 3 skirsnio nuostatos dar labiau patikslintos atsižvelgiant į pagrindinius aspektus, dėl kurių suinteresuotosios šalys išreiškė susirūpinimą. Rizika pagrįstas požiūris, kai pirmiausia atsižvelgiama į Valstybės saugos plane, kuris nurodytas taikomo reglamento 3 straipsnyje, nustatytus saugos prioritetus, turi būti taikomas siekiant nustatyti kompetentingos organizacijos nesertifikuotų asmenų arba organizacijų valstybės narės teritorijoje vykdomos veiklos priežiūros taikymo sritį. Pirminė pažymėjimą išdavusios kompetentingos institucijos atsakomybė nekeičiama. Pasiūlymas papildytas nuostatomis dėl savanoriško bendradarbiavimo institucijoms sudarant susitarimus, kad kai kurias priežiūros užduotis galėtų vykdyti institucija, kurios teritorijoje vykdoma veikla, kartu padidinant šios veiklos matomumą. Kompetentingos institucijos turėtų būti skatinamos kuo geriau naudotis institucijos ištekliais vietoje. Atitinkamai iš dalies pakeistos su pažeidimais ir vykdymo užtikrinimu susijusios įgyvendinimo taisyklės (ARO.GEN.350 ir ARO.GEN.355). ARO.GEN.350 nuostatos suderintos su ARA.CC skyriumi siekiant spręsti klastojimo ir sukčiavimo klausimą. Nuostatai, pagal kurią kompetentingos institucijos rinktų ir tvarkytų bet kokią informaciją, kuri laikoma naudinga priežiūrai, numatyti įtrauktas naujas ARO.GEN.300 f papunktis; ši priežiūra pagrįsta pirmiau AR.GEN.425 a papunktyje apibrėžta priežiūra, nes tokios informacijos rinkimas svarbus ne tik patikrinimams perone. Ši nuostata padės nustatyti prioritetus įgyvendinant rizikos vertinimu pagrįstą priežiūrą ir nuolatinę stebėseną.
88. Nors atsižvelgdama į valstybių narių išreikštą susirūpinimą agentūra ir iš dalies pakeitė savo pasiūlymą dėl bendradarbiaujamosios priežiūros, ji mano, kad ši priežiūra turi apimti visą valstybės narės teritorijoje vykdomą veiklą ir platesnį valstybių narių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą, kad būtų galima įvykdyti bendrosios rinkos keliamus uždavinius: vis daugiau pilotų ir vežėjų gali naudotis teisėmis ne toje ES valstybėje, kuri yra atsakinga už jų priežiūrą. Todėl agentūra siūlo ateityje tikrinti bendradarbiaujamosios priežiūros nuostatų įgyvendinimą ir tinkamą priežiūros sistemos veikimą, kad būtų galima ne tik kuo anksčiau aptikti galimas priežiūros spragas, bet ir nustatyti, ar reikia konkretesnių nuostatų siekiant stiprinti Europos lygmens priežiūros pajėgumus saugos ir veiksmingo išteklių naudojimo požiūriu.
89. Kitas svarbus pranešime apie pasiūlytą pakeitimą pasiūlytas elementas yra – taip pat COra iniciatyva pagrįstas – perėjimas prie rizikos vertinimu ir rezultatais pagrįstos priežiūros. Įvertinus NPA pastabas, siekiant lankstumo, iš pradžių kaip įgyvendinamoji taisyklė nustatytas 24 mėnesių priežiūros laikotarpis perkeltas į CRD AR.GEN.305 taisyklę kaip priimtina laikymosi priemonė (AMC). Komentuodamos šį perkėlimą į AMC lygmenį suinteresuotosios šalys išreiškė didelį susirūpinimą dėl vien rizika pagrįstos sistemos įgyvendinimo šiame etape: jos tvirtino, kad tokios sistemos nereikėtų priimti tol, kol reguliuojamųjų organizacijų saugos valdymo sistemos bus pakankamai išplėtos ir rinkdamos bei analizuodamos atitinkamus duomenis kompetentingos institucijos sužinos savo saugos rodiklius. Be to, kelios suinteresuotosios šalys teigė, kad suteiktu lankstumu būtų galima pasinaudoti pagrindžiant dar didesnę kompetentingų institucijų išteklių mažinimą. Siekdama atsižvelgti į šį susirūpinimą agentūra sutiko perkelti 24 mėnesių laikotarpį atgal į įgyvendinimo taisyklės lygmenį ir

dabar siūlo kelis šio standartinio priežiūros laikotarpio pailginimo arba sutrumpinimo kriterijus. Šios nuostatos taikomos kompetentingos institucijos sertifikuojamoms organizacijoms.

90. Patikrintos pranešime apie pasiūlytą pakeitimą pasiūlytos netiesioginio tam tikrų organizacijų pakeitimų patvirtinimo nuostatos. Dabar šis aspektas įtrauktas į ARO.GEN.330 taisyklę *Pakeitimai. Organizacijos* ir pakeitimai suskirstyti į tokius, kuriems išankstinio patvirtinimo reikia, ir tokius, kuriems tokio kompetentingos institucijos patvirtinimo nereikia. Be to, įtrauktos nuostatos organizacijoms, pageidaujančioms įgyvendinti pakeitimus be išankstinio kompetentingos institucijos patvirtinimo: šios organizacijos turi turėti procedūrą, kurioje būtų apibrėžta tokių pakeitimų taikymo sritis ir aprašyta, kaip jie bus įgyvendinami, ir ją pateikti kompetentingai institucijai patvirtinti (plg. ARO.GEN.310 c punktą). Iš dalies pakeistos nuostatos visiškai atitinka netiesioginio patvirtinimo arba institucijai priimtinių pakeitimų intenciją.
91. Pasiūlytos įgyvendinimo taisyklės dėl pažeidimų ir vykdymo užtikrinimo priemonių iš dalies pakeistos – įtraukti anksčiau OR dalyje pateikti pažeidimų aprašai ir taisyklės suderintos su ARO.GEN.300 ir ARO.GEN.305 taisyklių pakeitimais, susijusiais su bendradarbiaujanąja priežiūra. Be to, išbrauktos visos sankcijų nuostatos, nes joms galioja nacionalinės taisyklės, kuriomis įgyvendinamas pagrindinio reglamento 68 straipsnis. Galiausiai siekiant suderinti su esamais nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti taisyklių reikalavimais, nustatytas naujas taisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpis. Siekiant geriau suderinti su ARO.GEN.350 taisyklės antrašte, iš dalies pakeista ARO.GEN.355 taisyklės antraštė.
92. Atsižvelgiant į tai, kad daug ARO.GEN skyriaus 3 skirsnyje pasiūlytų įgyvendinimo taisyklių pagrįstos esamais reikalavimais, ir į tai, kad ICAO valstybės narės įpareigojo įgyvendinti veiksmingas priežiūros sistemas kaip dalį savo SSP, tikrai naujos arba su Čikagos konvencijoje arba bendrose įgyvendinimo procedūrose nustatytomis prievolėmis nesusijusios užduotys apribojamos tik šiomis prievolėmis:
  - a. informuoti asmenis ir organizacijas, kuriems taikomas kompetentingų institucijų priežiūros susitarimas (ARO.GEN.300 e punktą);
  - b. patvirtinti organizacijos procedūrą, susijusią su pakeitimais, kuriems nereikia išankstinio patvirtinimo (ARO.GEN.310 c punktą);
  - c. informuoti pažymėjimą išdavusią kompetentingą instituciją nustačius, kad kitos valstybės narės arba agentūros sertifikuota organizacija neatitinka kurio nors taikomo reikalavimo, ir nurodyti pažeidimo lygį (ARO.GEN.350 e punktą); ir
  - d. informuoti licenciją, pažymėjimą, kvalifikaciją arba atestacijos pažymėjimą išdavusią kompetentingą instituciją nustačius, kad kitos valstybės narės kompetentingos institucijos sertifikuotas asmuo neatitinka kurio nors taikomo reikalavimo (ARO.GEN.355 e punktą).
93. Galima daryti prielaidą, kad vykdydamos šias papildomas užduotis institucijos gali naudotis esamais ištekliais, priežiūros ir sertifikavimo procesais bei komunikacijos kanalais.

ARO.OPS skyrius. Orlaivių naudojimas

94. ARO dalies OPS skyrius taikytinas komerciniams ir nekomerciniams vežėjams. Jame nustatytas paraiškos gauti oro vežėjo pažymėjimą pateikimo procesas, nuomos sutarčių ir bendrojo kodo susitarimų patvirtinimas, specialiojo skrydžių patvirtinimo procedūra, minimalios įrangos sąrašo (MEL) patvirtinimas, vietinės zonos apibrėžimas, sraigtasparnių skrydžių virš prieštaringos aplinkos, esančios ne perpildytame gyvenamajame rajone, patvirtinimas, sraigtasparnių skrydžių į viešą vietą ir iš jos patvirtinimas ir skrydžių į izoliuotą aerodromą patvirtinimas.
95. ARO.OPS skyrių sudaro du skirsniai:
- ARO.OPS skyriaus 1 skirsnis *Komercinių oro vežėjų sertifikavimas*
  - ARO.OPS skyriaus 2 skirsnis *Patvirtinimai*
96. Šis skyrius pagrįstas atitinkamomis JAR-OPS JAA bendrosiomis įgyvendinimo procedūromis.
97. Pagrindiniai dėl CRD iškelti klausimai susiję su bendrojo kodo (**ARO.OPS.105**) ir nuomos sutarčių (**ARO.OPS.110**) patvirtinimu. Padaryta reikšmingų kai kurių šio skirsnio nuostatų, ypač bendrojo kodo ir nuomos, pakeitimų.
98. **ARO.OPS.020** taisyklė *Įrašų saugojimas. Vežėjo sertifikavimo ir pareiškimo registravimas* išbraukta, nes sertifikavimo ir pareiškimo procesų registravimą apima ARO.GEN.220 taisyklė.
99. Reikšmingų **ARO.OPS.100** taisyklės *Oro vežėjo pažymėjimo išdavimas* teksto pakeitimų nepadaryta. Iš pastabų matyti, kad neaišku, ką reiškia „ir bendrosios sąlygos“. Formuluoję „ir bendrosios sąlygos“ jau apima formuluoję „atitinkamos skrydžių vykdymo specifikacijos“, todėl formuluoję „ir bendrosios sąlygos“ išbraukta.
100. **ARO.OPS.230** taisyklė *Pakeitimai* išbraukta, nes ją apima ARO.GEN.310 taisyklės c ir d punktai ir ARO.GEN.330 taisyklė.
101. **ARO.OPS.105** taisyklė *Bendrojo kodo susitarimai* – pastabos dėl bendrojo kodo ir nuomos panašios į pastabas, pateiktas dėl atitinkamos ORO.AOC skyriaus nuostatos. Išsamus pakeitimų paaiškinimas ir pagrindimas pateiktas ORO dalies paaiškinime, plg. ORO.AOC skyrių.
102. Padaryti keli redakciniai pakeitimai ir nuostata suderinta su ORO.AOC.115 taisykle. Siekiant suderinti su ORO.AOC.115 taisyklės pakeitimu išbrauktos nuorodos į Reglamentą (EB) Nr. 2111/2005²⁰ (ES saugos sąrašas) ir į TCO dalį. ORO.AOC.115 taisyklė pakeista taip, kad ES vežėjui būtų draudžiama parduoti ir platinti bilietus į skrydžius, vykdomus vežėjo, kuriam taikomas draudimas vykdyti veiklą pagal Reglamentą (EB) Nr. 2111/2005.
103. **ARO.OPS.110** taisyklė *Nuomos sutartys* – šios nuostatos tekstas labai pakeistas. Išsinuomavimo pagal sutartį be įgulos nuostata bus persvarstyta iš dalies keičiant Reglamentą 2042/2003 (NPA Nr. 2010-10 *T dalis*). Be to, įtraukti specialieji

²⁰

2005 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2111/2005 dėl oro vežėjų, kuriems taikomas draudimas vykdyti veiklą Bendrijoje, Bendrijos sąrašo sudarymo ir oro transporto keleivių informavimo apie skrydį vykdančio oro vežėjo tapatybę bei panaikinantį Direktyvos 2004/36/EB 9 straipsnį.

nuomos su įgula sutarčių patvirtinimo galiojimo sustabdymo ir atšaukimo reikalavimai, įskaitant nuorodą į Reglamentą (EB) Nr. 2111/2005.

104. Siekiant užtikrinti, kad susitarimą patvirtinanti kompetentinga institucija užtikrintų tinkamą koordinavimą su kompetentinga institucija, atsakinga už orlaivių priežiūrą pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 2042/2003 arba už orlaivių naudojimą, jei tai nėra ta pati institucija, ir kad pagal sutartį išsinuomotas orlaivis būtų laiku pašalintas iš vežėjo AOC, įtraukta nuomos taisyklė.
105. Trumpalaikėi nuomai nenumatytomis neatidėliotinomis aplinkybėmis arba esant ribotos trukmės naudojimo poreikiui taikoma pagrindinio reglamento 14 straipsnio 4 dalis. ACJ OPS 1.165 punkte pateiktos trumpalaikės nuomos rekomendacijos kompetentingai institucijai ir nuomininkui. Keliose pastabose pasiūlyta įtraukti šį ACJ. Vis dėlto įvertinus šį ACJ įsitikinta, kad jis netinka dabartinei teisei sistemai. Todėl ACJ OPS 1.165 punktą nuspręsta apsvarstyti atliekant atskirą taisyklių rengimo užduotį.
106. AR.OPS.300 taisyklė *Sertifikavimo procedūra* – dabar **ARO.OPS.200** taisyklė *Specialiojo patvirtinimo procedūra* – iš dalies pakeista siekiant atsižvelgti į neseniai pradėtą taikyti nekomercinių skrydžių specialiųjų patvirtinimų sąrašo šabloną (plg. III priedėlį *EASA 140 forma*).
107. AR.OPS.305 taisyklė, dabar kaip **ARO.OPS.205** taisyklė *Minimalios įrangos sąrašo patvirtinimas* – nuostata pataisyta, kad būtų aiškesnė. Formuluoant „<...> ir, jei reikia, atlieka organizacijos patikrinimą“ išbraukta, nes MEL ir susijusios techninės priežiūros bei naudojimo procedūrų patvirtinimas yra tik dokumentų tvarkymo procesas.
108. Įtraukta nauja **ARO.OPS.210** taisyklė *Vietinė zona*. Kai kuriose nuostatose, siekiant nustatyti tam tikrą sušvelninimą, pvz., dėl skrydžio įgulos mokymo reikalavimų taikymo sąlygų, vartojamas terminas „vietinė zona“.
109. Šios vietinės zonos spindulį nustato kompetentinga institucija, atsižvelgdama į vietos aplinką ir skrydžio sąlygas. Daugiau gairių bus pateikta šios taisyklės rekomendacijose.
110. Siekiant nustatyti reikalavimą valstybei narei nustatyti tas kalnuotas ir nutolusias sritis, kuriose galima patvirtinti skrydžių vykdymą be užtikrintos saugaus priverstinio tūpimo galimybės, ir kad prieš patvirtindama tokius skrydžius kompetentinga institucija patikrintų rizikos įvertinimą ir apsvarstytų jų techninį bei ekonominį pagrindimą, įtraukta **ARO.OPS.215** taisyklė *Sraigtašparnių skrydžių virš prieštaringos aplinkos, esančios ne perpildytame gyvenamajame rajone, patvirtinimas*.
111. Siekiant užtikrinti, kad būtų parengtas sąrašas, kuriam taikomas patvirtinimas, nes prieš suteikdama patvirtinimą kompetentinga institucija turi įvertinti konkrečiai vietai (aerodromui) skirtas procedūras, įtrauktos taisyklės **ARO.OPS.220** *Sraigtašparnių skrydžių į viešą vietą ir iš jos patvirtinimas* ir **ARO.OPS.225** *Skrydžių į izoliuotą aerodromą patvirtinimas*. Patvirtinime nenurodžius, kurioms vietoms arba aerodromui jis taikomas, būtų neužtikrintas tinkamas konkrečiai vietai arba aerodromui skirtų procedūrų įvertinimas arba parengimas.

ARO.OPS skyrius. AOC ir skrydžių vykdymo specifikacijos

112. AOC šablonas, dabar **ARO dalies I priedėlis EASA 138 forma**, pagrįstas ICAO parengtu AOC šablonu.
113. Šablonas šiek tiek pakeistas. Pašalinta galiojimo pabaigos data, nes AOC išduodamas neribotam laikui. Skrydžių vykdymo specifikacijų šablone pateikta nuoroda į komercinį ir nekomercinį oro transportą perkelta į AOC šabloną. Taigi, iš oro vežėjo pažymėjimo bus matyti, ar pagal jį vykdomi skrydžiai yra komercinio, ar nekomercinio oro transporto skrydžiai.
114. **ARO dalies II priedėlyje EASA 139 forma** pateiktas skrydžių vykdymo specifikacijų šablonas taip pat paremtas ICAO parengtu šablonu. Jis šiek tiek pakeistas, iš dalies dėl platesnės jo taikymo srities (visi komerciniai ES vežėjai turi turėti AOC), bet taip pat dėl pakeistų terminų, specialiųjų patvirtinimų, pvz., keleivių salono įgulos (CC) narių mokymo CC atestacijos pažymėjimų išdavimo, ir pakeitimų, padarytų atsižvelgiant į gautas pastabas. Numatytas orlaivio registracijos ženklų skyrelis. Į 6 išnašą įtrauktas sakiny, kuriame paaiškinta, kad tuo atveju, kai orlaivio modeliui taikomi ne visi specialieji patvirtinimai, orlaivio registracijos ženklai gali būti įrašyti į susijusio specialiojo patvirtinimo pastabų skiltį. Į 20 išnašą įtrauktas sakiny, kuriuo siekiama užtikrinti, kad skrydžių vykdymo specifikacijose būtų nurodyti nekomerciniams skrydžiams pagal ORO.AOC.125 taisyklę naudojami orlaiviai.
115. Siekiant nuosekliai dokumentuoti nekomerciniams vežėjams išduodamus specialiuosius patvirtinimus, įtrauktas **ARO dalies III priedėlis**. Šis šablonas panašus į komercinių skrydžių vykdymo specifikacijų šabloną. Jam suteiktas EASA formos numeris (EASA 140 forma).

ARO.RAMP skyrius. Orlaivių patikrinimai perone reguliavimo priežiūrą vykdančioms kitoms valstybėms

116. RAMP skyrius taikytinas kompetentingoms institucijoms atliekant trečiųjų šalių vežėjų arba vežėjų, kurių reguliavimo priežiūrą vykdo kita valstybė narė, naudojamų orlaivių patikrinimus perone. Jame nustatyta metinė valstybės narės aerodromuose tupiančių orlaivių patikrinimų perone kvota, sąlygos, kuriomis agentūra gali vykdyti patikrinimus perone, patikrinimų perone pirmenybės nustatymo kriterijai, patikrinimą perone atliekančių inspektorių kvalifikacija, mokymo organizacijų patvirtinimas, patikrinimų perone vykdymas, pažeidimų kategorijos ir tolesni veiksmai, draudimas orlaiviui išskristi ir agentūros koordinavimo užduotys.
117. Šis skyrius parengtas remiantis Reglamentu (EB) Nr. 216/2008, Direktyva 2004/36/EB (SAFA direktyva)²¹, Komisijos reglamentu (EB) Nr. 351/2008²², Komisijos reglamentu (EB) Nr. 768/2006²³ ir Direktyva 2008/49/EB²⁴.

²¹ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/36/EB dėl trečiųjų šalių orlaivių, kurie naudojami Bendrijos oro uostais, saugos. *OJ L 143, 2004 4 30, p. 76.*

²² 2008 m. balandžio 16 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 351/2008 dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/36/EB taikymo nustatant prioritetus, pagal kuriuos peronuose tikrinami į Bendrijos oro uostus atskridę orlaiviai. *OL L 109, 2008 4 19, p. 7.*

118. Pagrindiniai šiame skyriuje iškelti klausimai yra taikymo sritis (ARO.RAMP.005), pirmenybės kriterijai (ARO.RAMP.105), patikrinimų perone vykdymas (ARO.RAMP.125), pažeidimų kategorijos (ARO.RAMP.130), draudimas orlaiviui išskristi (ARO.RAMP.140) ir mažiausia metinė kvota (ARO.RAMP.100 c punkto 1 papunktis ir susijusi AMC).
119. **ARO.RAMP.005** taisyklė *Taikymo sritis* – kelios valstybės narės, vykdydamos savo prižiūrimų vežėjų, vadinamųjų vietos vežėjų, naudojamų orlaivių patikrinimus perone, taiko SAFA direktyvoje nustatytą metodiką. Kitos valstybės narės nurodė taikančios kitą vietos vežėjų priežiūros metodą arba taikančios SAFA metodiką tik iš dalies. Šių valstybių narių nuomone, ARO.RAMP skyriaus taikymas vietos vežėjams nėra nei būtinas, nei proporcingas, ir turės neigiamą poveikį ištekliais. Jų nuomone, daugiausia dėmesio reikėtų skirti ne mažiau veiksmingam rezultatų tikrinimui, bet sistemos tikrinimui. Kai kuriose pastabose nurodyta, kad šio skyriaus taikymo sritį reikėtų apriboti tik SAFA direktyva.
120. SAFA direktyva valstybės narės įgaliojamos tikrinti trečiųjų šalių orlaivius, įtariamus neatitinkant tarptautinių saugos standartų. Pagal ją leidžiama vykdyti patikrinimus atsitiktine tvarka (t. y. patikrinimus, vykdomus nesant jokių įtarimų) ir dar kartą patvirtinama valstybių narių teisė vykdyti kitus patikrinimus perone (t. y. valstybėje registruotų orlaivių patikrinimus). Užsienio orlaivių patikrinimų perone koncepcijai pritarta per 36-ąją ICAO asamblėją, todėl 6 priedas iš dalies pakeistas įpareigojant sutartis sudariusias valstybes „parengti programą, kurioje būtų nustatytos jų teritorijoje vykdomų užsienio naudotojų skrydžių priežiūros ir tinkamų veiksmų prireikus užtikrinti saugą procedūros“. ICAO *Skrydžių tikrinimo, sertifikavimo ir nuolatinės priežiūros tvarkos vadove* (dokumento Nr. 8335) pateiktos užsienio naudotojų patikrinimų perone vykdymo gairės, kurios didžiąja dalimi atitinka ES SAFA programoje taikomas procedūras.
121. Šiuo metu šiek tiek daugiau nei 50 proc. patikrinimų perone vykdoma ES vežėjų naudojamuose orlaiviuose (nors atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis eismo vyksta ES viduje, trečiųjų šalių vežėjų patikrinimų dalis (patikrinimų, palyginti su tūpimų skaičiumi) yra daug didesnė). Patikrinimai vykdomi laikantis ES ir trečiųjų šalių orlaiviams taikytinų ICAO standartų. Nors tikrinant ES vežėjų pažeidimų apskritai nustatoma mažiau nei kitų pasaulio regionų vežėjų pažeidimų, vis dėlto nustatoma rimtų kai kurių ES vežėjų neatitikimų. Atsižvelgiant į EASA reguliariai atliekamą analizę, ši informacija perduodama atitinkamoms priežiūrą užtikrinančioms NAA, kurios neretai nusprendžia atlikti tolesnius, nuodugnesnius tyrimus ir auditus, po kurių keli AOC buvo apriboti, atšaukti arba jų galiojimas buvo sustabdytas.
122. Duomenų rinkimas vykdamas patikrinimus perone, kuris yra principu „iš apačios į viršų“ pagrįsta gaminių pavyzdžių ėmimo programa, papildo kitas principu „iš viršaus į apačią“ pagrįstas programas, pvz., reguliarios priežiūros programas arba EASA standartizavimo programą, ir gerai su jomis dera. Turint omenyje iniciatyvą laipsniškai keisti priežiūros veiklą nuo galiojimo laiko prie atitikimo standartams

²³ 2006 m. gegužės 19 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 768/2006, įgyvendinantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/36/EB informacijos apie Bendrijos oro uostais besinaudojančių orlaivių saugą rinkimo ir keitimosi ta informacija bei informacijos sistemos valdymo atžvilgiu. *OL L 134, 2006 5 0, p. 16.*

²⁴ 2008 m. balandžio 16 d. Komisijos direktyva 2008/49/EB, iš dalies keičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/36/EB II priedą dėl orlaivių, kurie naudojami Bendrijos oro uostais, tikrinimo perone kriterijų. *OL L 109, 2008 4 19, p. 17.*

tikrinimo pradedant taikyti rizika pagrįstą požiūrį, labai svarbu turėti rizikos nustatymo ir stebėsenos priemonių. Įsitikinta, kad patikrinimai perone yra puiki galimybė rinkti saugos duomenis, nustatyti rizikos rodiklius ir kartu prisidėti prie tinkamos rizikos vertinimo pagrįstos priežiūros.

123. Bendradarbiaujamosios priežiūros principai aiškiai nustatyti pagrindinio reglamento 10 straipsnyje, kuriame nustatyta, kad:
- valstybės narės ir agentūra bendradarbiauja siekdamos užtikrinti atitiktį taikomoms ES saugos taisyklėms;
  - valstybės narės ne tik vykdo nacionalines priežiūros pareigas, bet ir vykdo patikrinimus perone;
  - priemonės priimamos nurodant „patikrinimų perone, įskaitant reguliariai atliekamus patikrinimus, atlikimo sąlygas“.
124. Kadangi minėta programa ir dauguma ICAO SARP įgyvendinti ES teisės aktuose, ES vežėjų orlaivių patikrinimus tikrai reikėtų tęsti ir jie turėtų būti vykdomi pagal ES standartus. Agentūra mano, kad tinkamai įgyvendinta Bendrijos orlaivio saugos įvertinimo programa (SACA) galima naudotis kaip vietos vežėjų priežiūros priemone. Todėl agentūra nusprendė nekeisti šio skirsnio taikymo srities.
125. **ARO.RAMP.100 Bendrosios nuostatos** – a punktas suderintas su ARO.GEN.305 taisykle *Priežiūros programa*. Todėl išbraukta nuoroda į patikrinimų atsitiktinės atrankos tvarka procedūrą. ARO.GEN.305 taisyklėje reikalaujama, kad kompetentingos institucijos parengtų priežiūros programą, pagrįstą ankstesne priežiūros veikla ir rizikos vertinimu. Todėl agentūra mano, kad šio punkto išbrauktos dalies tikslą pakankamai apima ARO.GEN.305 taisyklė.
126. b punktas išbrauktas, nes SANA nepatenka į šio skyriaus taikymo sritį. Naujasis b punktas suderintas su a punktu. Metinė programa bus įtraukta į ARO.GEN.305 taisyklėje nurodytą priežiūros programą.
127. **Mažiausia metinė kvota** – SAFA patikrinimų, kuriuos kasmet atlieka valstybės narės, skaičius labai skiriasi ne tik absoliučiaisiais skaičiais, bet ir jų teritorijoje tupiančių užsienio naudotojų (ES ir trečiųjų šalių) skaičiumi ir jų skrydžių mastu.
128. Su šiuo disbalansu tiesiogiai susiję tai, kad surenkama mažai duomenų apie naudotojus, kurie nevykdo skrydžių aktyviausiose valstybėse, o tai turi įtakos bet kokios tolesnės analizės svarbumui.
129. Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas valstybėms narėms užtikrinant palyginamą iš kiekvienos valstybės gaunamą informaciją pradėta taikyti mažiausios metinės kvotos koncepcija. Nacionalinės kvotos apskaičiavimo formulėje atsižvelgiama į du komponentus: 1) užsienio eismo įvairovę (vežėjų skaičių) ir 2) skrydžių mastą (nutūpimų skaičių). Atsižvelgiant į gautas pastabas formulė pakoreguota siekiant priskirti skirtingą svorį tiems vežėjams, kurių metinis nutūpimų skaičius konkrečioje valstybėje yra nedidelis (mažiau nei 12). Be to, remiantis gautomis pastabomis, formulė pakoreguota siekiant skirtingai vertinti tikrinimus atsižvelgiant į rizikos veiksnius (pvz., pirmenybiniai subjektai, mažesnė mėginių ėmimo kvota) ir sąnaudų veiksnius (nutolusios vietovės, neįprastos valandos). Nors kiekybiškai neišreikšta, taikant formulę reikėtų atsižvelgti į du aspektus: 1) patikrinti kuo daugiau objektų ir 2) vengti dažnai tikrinti vežėjus, kuriuos tikrinant anksčiau nenustatyta saugos problemų. Mažiausios kvotos tikslas yra ne padidinti bendrą patikrinimų skaičių, bet geriau paskirstyti juos valstybėse narėse. Iš

tikrųjų taikant šią formulę 2009 m. ir 2010 m. eismui matyti, kad bendra kvota būtų buvusi mažesnė už tikrąjį tais metais atliktų patikrinimų skaičių.

130. Renkant patikrinimų perone duomenis bus remiami du nauji procesai: leidimų išdavimas trečiųjų šalių vežėjams ir bendradarbiaujamoji ES vežėjų priežiūra. Todėl svarbu rinkti duomenis nuosekliai ir vienodai, kad būtų surinkta pakankamai patikimos informacijos rizikos vertinimu pagrįstai šios veiklos priežiūrai vykdyti.
131. Agentūra periodiškai įvertins AMC, kurioje pateikta metinės kvotos apskaičiavimo formulė. d punkto tekstas iš dalies pakeistas siekiant užtikrinti, kad agentūra patikrinimus perone vykdytų bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis. Kad būtų aiškiau, kada agentūra gali vykdyti patikrinimą perone pati, šiek tiek pakeisti d punkto 2 ir 3 papunkčiai.
132. **ARO.RAMP.105 Pirmenybės kriterijai** – naujame c punkte pateikta nuoroda į ES saugos sąrašą, kad po Skrydžių saugos komiteto posėdžio atsižvelgiant į Reglamentą (EB) Nr. 2111/2005 būtų galima pradėti rengti sąrašą, pagal kurį būtų galima nustatyti pirmenybę. Paskutinis b punkto 3 papunkčio i dalies sakinyss perkeltas į rekomendacijas. Šiek tiek pakeistas ARO.RAMP.105 b punkto 5 papunktis siekiant užtikrinti, kad trečiųjų šalių vežėjų, kurių agentūros išduoti leidimai yra riboti arba atkurti po galiojimo sustabdymo arba atšaukimo, orlaiviai būtų tikrinami pirmenybės tvarka. c punktas pakeistas atsižvelgiant į pastabas, kuriose nurodyta, kad reikėtų nustatyti pirmenybės sąrašo sudarymo procedūrą.
133. **ARO.RAMP.115** taisyklės *Patikrinimą perone atliekančių inspektorių kvalifikacija* antraštė pakeista įtraukiant žodį „perone“. Į d punktą įtrauktas reikalavimas agentūrai prižiūrėti parengtas mokymo programas.
134. CRD **AR.GEN.430 c punkto 2 ir 3 papunkčių 1 AMC** perkeltos į **ARO.RAMP.120** lygmenį. Direktyva 2008/49/EB reglamentuojamas, be kita ko, patikrinimų perone mokymo kursus rengiančių trečiųjų šalių mokymo organizacijų (t. y. organizacijų, kurios nėra kompetentingos institucijos dalis) vertinimas. Tokios organizacijos paslaugomis besinaudojančios valstybės narės privalo ją įvertinti. Vis dėlto valstybės narės gali prašyti agentūros atlikti techninį mokymo organizacijos įvertinimą jų vardu.
135. Valstybės narės ir trečiųjų šalių patikrinimų perone mokymo organizacijos nurodė, kad dabartinis metodas yra neveiksmingas ir kad atsiranda neproporcinga administracinė ir reguliavimo našta. Todėl, atsižvelgiant į tai, kad veikiančių trečiųjų šalių mokymo organizacijų yra nedaug, centralizuojant techninį vertinimą agentūros lygmeniu bus lengviau paprastinti vertinimo procesą, kartu išlaikant saugos tikslą rengti kokybiškus mokymo kursus. Todėl Europos SAFA valdymo grupė (ESSG) ir Europos Komisija paprašė agentūros perkelti AR.GEN.430 c punkto 2 ir 3 papunkčių 1 AMC į įgyvendinimo taisyklės lygmenį, kaip įgyvendinta šioje nuomonėje. Šia nuostata sudaromas teisinis išankstinio mokymo organizacijos patvirtinimo pagrindas ir nurodoma, kokias sąlygas turi įvykdyti organizacija, kad būtų galima suteikti tokį patvirtinimą. Šios sąlygos jau nustatytos agentūros pagal Direktyvą 2008/49/EB parengtose ir paskelbtose rekomendacijose ir bus persvarstytos atliekant atskirą įgyvendinimo taisyklei papildyti skirtą taisyklių rengimo užduotį.

136. **ARO.RAMP.125 Patikrinimų perone vykdymas** – a punktas dėl interesų konflikto perkeltas į taikomo reglamento 4 straipsnį (plg. 4 dalies 4 punktą), nes, agentūros nuomone, jis turėtų būti taikomas inspektoriams visose srityse, kurioms taikoma ARO dalis. Nuoroda į III priedėlį (dabar ARO dalies VI priedėlis) išbraukta, nes šią formą naudos tik agentūra. Kompetentinga institucija turi naudoti pakeistą V priedėlyje pateiktą formą (*Patikrinimo perone įrodymas*) į kurią dabar įtraukta ir pažeidimo kategorija.
137. **ARO.RAMP.130 Pažeidimų kategorijos** – 1 ir 2 lygio pažeidimai pakeisti į 1, 2 ir 3 kategorijų pažeidimus. Daugelis išreiškė susirūpinimą dėl SAFA direktyvoje nustatytų 1–3 kategorijų pažeidimų pakeitimo į ARO.GEN.350 taisyklėje apibrėžtus 1 ir 2 lygio pažeidimus. Šis susirūpinimas dar kartą išreikštas 2010 m. birželio mėn. Kelne vykusiame *ad hoc* grupės susitikime patikrinimų perone klausimais. Pagrįsdamos, kodėl reikia išlaikyti dabartinę klasifikavimo sistemą, kompetentingos institucijos nurodė, kad SAFA direktyvoje nustatyta pažeidimų klasifikacija labiau tinka atliekant momentinius – tam tikru laiku – atliekamus produktų patikrinimus ir kad ši klasifikacija geriau atitinka patikrinimų perone paskirtį. Vis dėlto bendroji klasifikacija (1 ir 2 lygiai) taikytina sistemos arba procesų patikrai. Kompetentingos institucijos taip pat išreiškė susirūpinimą dėl įtvirtintos ir, kaip įsitikinta, visiškai tinkamos klasifikavimo sistemos keitimo.
138. Agentūra mano, kad dabartinių SAFA patikrinimų tikslu tinka taikyti tris pažeidimų kategorijas. Vis dėlto, kadangi ARO.RAMP skyriaus taikymo sritis platesnė už SAFA direktyvos taikymo sritį (ji taip pat taikoma ES vežėjų naudojamiems orlaiviams), tam tikrais atvejais reikia nustatyti sąsają tarp vežėjo ir orlaivio. Taikant dvi skirtingas pažeidimų klasifikavimo sistemas (vežėjams – 1 ir 2 lygi, o orlaiviams – 1, 2 ir 3 kategorijas) gali atsirasti, viena vertus, sunkumų kompetentingoms institucijoms ir, kita vertus, gali kilti neaiškumų vežėjams.
139. Vis dėlto įsitikinta, kad SAFA sistema, įskaitant pažeidimų kategorijas, veikia. Be to, agentūra taip pat mano, kad vienu metu padarius per daug sistemos pakeitimų gali būti labai apkraunami kompetentingų institucijų ir vežėjų ištekliai. Todėl į šį skyrių agentūra nusprendė įtraukti jau esamas pažeidimų kategorijas.
140. **ARO.RAMP.140 Draudimas orlaiviui išskristi** – atsižvelgiant į įvairias už nuolatinę orlaivio priežiūrą atsakingas institucijas pridėtas d punktas, kuriame paaiškinta, kokių veiksmų būtina imtis siekiant panaikinti draudimą išskristi, jei reikalavimų nesilaikymas turi poveikį tinkamumo skraidyti pažymėjimo galiojimui. d punkto 4 papunktis išbrauktas, nes šiuo metu būsima TCO dalis netaikoma žemesnio nei ICAO standarto orlaiviams (įskaitant laikinai netinkamus skraidyti orlaivius). Tokių orlaivių leidimams bus skirta atskira taisyklių rengimo užduotis.
141. **ARO.RAMP.145 Ataskaitų teikimas** – a punktas suderintas su ARO.RAMP.120 a punktu. b punkte išbraukta nuoroda į agentūrą, nes nurodytą informaciją privalo rinkti kompetentingos institucijos. c punktas suderintas su ARO.RAMP.110 b punktu. Norint apsaugoti visus informaciją teikiančius asmenis ir kartu paskatinti atskleisti saugos požįūriu svarbią informaciją, iš d punkto išbrauktas žodis „savanoriškas“.
142. **ARO dalies IV priedėlyje Standartinė ataskaitos forma** išbraukti nacionalinio koordinatoriaus vardas, pavardė ir parašas, nes ši informacija bus įvesta į ARO.RAMP.150 b punkto 2 papunktyje nurodytą centralizuotą duomenų bazę.

143. **V priedėlis *Patikrinimo perone įrodymo forma* ir VI priedėlis *Patikrinimo perone ataskaita*** – šablonai šiek tiek pakeisti, kad būtų aiškesni ir geriau derėtų su atitinkamų šios nuomonės dalių terminų pakeitimais. Kiekvienai formai priskirtas EASA formos numeris.

IV. Skirtumų apžvalga

144. Toliau pateiktoje lentelėje nurodyti ARO dalies ir ES-OPS / JAR-OPS 3 skirtumai. Atitinkami ORO dalies ir ES-OPS / JAR-OPS 3 skirtumai nurodyti aiškinamajame ORO dalies memorandume.

Skirtumai, palyginti su ES-OPS / JAR-OPS 3

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
1.035 / 3.035 punkt o c papunktis. Kokybės valdymo sistema	ARO.GEN.310	Už kokybę atsakingas darbuotojas: ORO dalyje „kompetentingai institucijai priimtino“ paskirtųjų pareigūnų (dabar – paskirtieji asmenys) koncepciją apima ARO.GEN.330 taisyklės <i>Pakeitimai. Organizacijos</i> 1 AMC aprašytas vežėjo patvirtinimas ir paskirtųjų asmenų pakeitimų valdymas.	Manoma, kad užtikrinamas lygiavertis kontrolės lygis.
1.165 punkto b papunkčio 2 dalies i punktas ir c papunkčio 1 dalies i punktas <i>Nuoma</i>	Netaikoma.	Nereikalaujama nustatyti sąlygų nuomos sutartyje, kurios būtų šio patvirtinimo dalis.	Manoma, kad nuoroda „visos šio pritarimo sąlygos privalo būti įtraukiamos į nuomos sutartį“ nebūtina, nes valstybėms narėms neleidžiama nuomos sutartyje nustatyti papildomų su sauga susijusių sąlygų.

ARO dalies skirtumai, palyginti su ICAO 6 priedu

145. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiami į šios nuomonės taikymo sritį patenkantys ICAO 6 priedo standartai, nustatyti I dalyje ir III dalies 1 ir 2 skirsniuose²⁵, kurie laikomi neperkeltais arba perkeltais, bet nederančiais su atitinkamais ICAO 6 priedo standartais.

6 priedo I / III dalies nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas
I dalies 3.3.1 punktas III dalies 1.3.1 punktas Siekdamos užtikrinti priimtina saugos lygį civilinės aviacijos srityje valstybės parengia valstybės saugos programą.	Netaikoma.	Šios nuostatos konkrečiai nesusijusios su orlaivių naudojimu. Jų negalima perkelti į Orlaivių naudojimo reglamentą.
I dalies 1.3.1 punktas III dalies 1.3.2 punktas Pasiectiną priimtina saugos lygį nustato valstybė.	Netaikoma.	

V. Siūlomų taisyklių rengimo užduočių sąrašas

146. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiamos siūlomos su ARO dalimi susijusios taisyklių rengimo užduotys. GEN skyriaus atžvilgiu daugiausia dėmesio skiriama šiems klausimams:

- pasikonsultavus su OPS peržiūros grupėmis, ARO dalies 2 ir 3 skirsniuose pateiktas AMC pasiūlyta papildyti papildomomis kompetentingos institucijos darbuotojų, dalyvaujančių vykdant AOC turėtojų priežiūrą, ir AOC pirminio sertifikavimo ir priežiūros nuostatomis, įtraukiant atitinkamus skirsnius iš bendrųjų įgyvendinimo procedūrų ir ICAO *Skrydžių tikrinimo, sertifikavimo ir nuolatinės priežiūros tvarkos vadovo* (dokumentas Nr. 8335);
- institucijoms ir organizacijoms taikytinos rizikos vertinimo, saugos valdymo ir SSP nuostatos bus toliau tobulinamos įgyvendinant EASP ir paskelbus naują ICAO 19 priedą dėl saugos valdymo standartų ir rekomenduojamos praktikos.

²⁵ Šioje nuomonėje neatsižvelgiama į ICAO techninės priežiūros ir vežėjo techninės priežiūros kontrolės standartus.

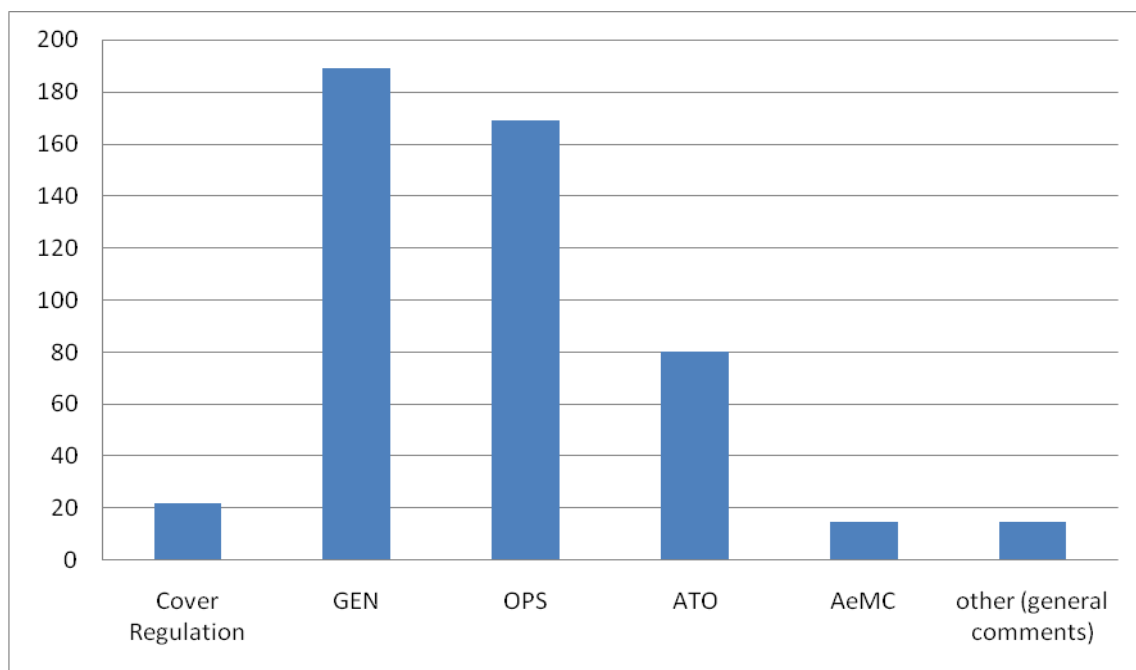
Dalies, taisyklės nuoroda	Užmojis	Nuoroda į taisyklių rengimo programą
ARO.GEN.125 b punktas	Parengti AMC, kurioje būtų nurodoma, kokia informacija turėtų būti pateikiama agentūrai. Reikėtų įtraukti visus su projektavimu susijusius saugos aspektus, su tinkamumo naudoti duomenimis susijusius aspektus, taip pat aspektus, susijusius su konkrečiomis sritimis, kurias agentūra nustatė kaip keliančias susirūpinimą saugos požiūriu.	MDM.095 a ir b
ARO.GEN.200 a punkto 2 papunktis	Įtraukti papildomą AMC ir rekomendacijas dėl AOC turėtojų priežiūrą vykdančių inspektorių kvalifikacijos ir mokymo.	OPS.005 a, b
ARO.GEN.200 a punkto 4 papunktis	Įtraukti papildomas rekomendacijas, kaip nustatyti saugos rizikos valdymą, įskaitant pagrindinių rizikos elementų nustatymą ir taikymą, atsižvelgiant į rengiamą Europos aviacijos saugos programą ir saugos plano reikalavimą (taikomo reglamento 3 straipsnis).	MDM.095 a ir b
ARO.GEN.300 ARO.GEN.305 ARO.GEN.310	Įtraukti papildomą AMC ir rekomendacijas dėl AOC turėtojų atitikties tikrinimo per pirminį sertifikavimą ir dėl nuolatinės jų priežiūros.	OPS.005 a, b
ARO.OPS	OPS.1.165 ACJ dėl trumpalaikės nuomos gairių kompetentingai institucijai ir nuomininkui klausimui skirti atskirą taisyklių rengimo užduotį.	OPS.005 a, b
ARO.RAMP	Sukurti išsamią procedūrų sistemą, kuria būtų užtikrinami suderinti patikrinimai perone pagal ARO.RAMP skyrių, perkeltant esamas EASA SAFA rekomendacijas dėl patikrinimų perone atliekančių inspektorių kvalifikacijos, mokymo organizacijų sąlygų ir patikrinimų perone procedūrų ir papildant jas dalimis, kurių reikia atsižvelgiant į nustatytus naujus reikalavimus, ypač susijusius su EASA šalyje sertifikuotų vežėjų patikrinimais perone.	OPS.087

III priedas. ORO dalis**I. Bendroji informacija**

147. Šioje nuomonėje pasiūlytą ORO dalį sudaro aštuoni skyriai, padalyti į skirsnius, kuriuose pateikti bendrieji ir specialieji orlaivių naudojimo reikalavimai:
148. ORO dalies GEN skyrius – bendrieji reikalavimai, kurie papildomi:
- ORO dalies AOC skyriumi – specialiaisiais reikalavimais, susijusiais su oro vežėjų sertifikavimu;
  - ORO dalies DEC skyriumi – specialiaisiais reikalavimais vežėjams, kurie turi deklaruoti vykdomą veiklą;
  - ORO dalies MLR skyriumi – specialiaisiais reikalavimais, susijusiais su vadovais, žurnalais ir duomenimis;
  - ORO dalies SEC skyriumi – specialiaisiais saugumo reikalavimais;
  - ORO dalies FC skyriumi – specialiaisiais reikalavimais skrydžio įgulai;
  - ORO dalies CC skyriumi – specialiaisiais reikalavimais keleivių salono įgulai; ir
  - ORO dalies TC skyriumi – specialiaisiais reikalavimais HEMS, HHO arba NVIS skrydžių techninei įgulai.
149. Šioje nuomonėje pasiūlytą ORO dalies GEN skyrių sudaro du skirsniai:
- 1 skirsnis *Bendrosios nuostatos*
  - 2 skirsnis *Valdymo sistema*
150. ORO dalies GEN skyriaus reikalavimai pagrįsti pagrindinėmis COra rekomendacijomis ir ICAO standartais, susijusiais su SMS. Jais papildomi institucijoms skirti pažymėjimų ir patvirtinimų išdavimo, išlaikymo, dalinio keitimo, apribojimo, galiojimo sustabdymo ir atšaukimo sąlygų reikalavimai.
151. Šioje nuomonėje siūlomas tekstas atitinka pirminio agentūros pasiūlymo (paskelbto NPA Nr. 2008-22c ir Nr. 2009-02c) pakeitimus ir kitus pakeitimus, padarytus išnagrinėjus ir įvertinus dėl CRD pateiktus atsiliepimus.

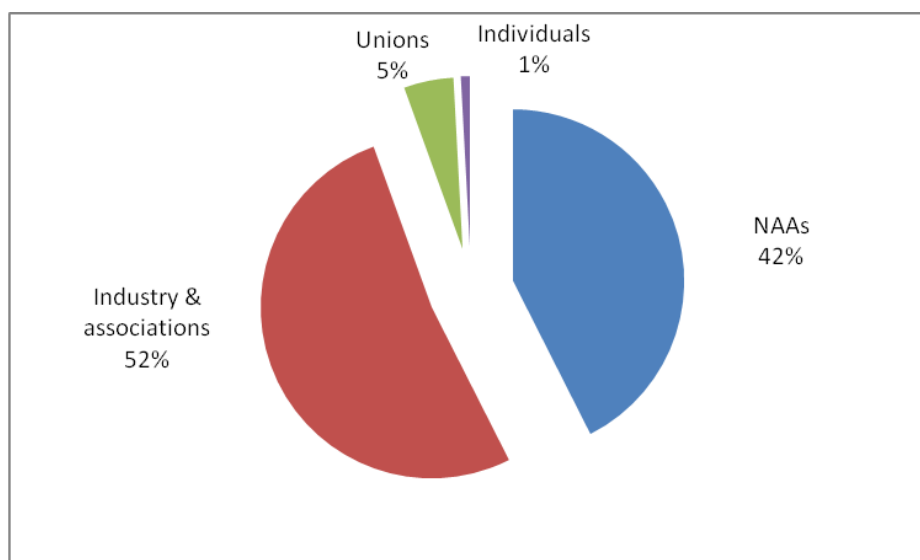
II. Konsultacijos

152. Aiškinamajame ARO dalies memorandume pateikta bendroji informacija apie atsiliepimus dėl AR ir OR dalių CRD. Iš toliau pateiktos diagramos matyti, kaip pasiskirsto dėl OR dalies (CRD Nr. 2008-22c ir Nr. 2009-02c) gauti 490 atsiliepimų; iš jų vienas trečdalis pateiktas dėl AMC ir rekomendacijų, o du trečdaliai – dėl įgyvendinimo taisyklių.

6 diagrama. Atsiliepimai dėl OR dalies

153. Toliau nurodyti atsiliepimų pateikėjai. Pramonės atstovų asociacijų atsiliepimai paprastai siunčiami atskirų jų narių vardu, todėl galima daryti prielaidą, kad bendroji pramonės asociacijų dalis diagramoje pavaizduota mažesnė, nei turėtų būti.

7 diagrama. Atsiliepimai dėl OR dalies. Pateikėjai

154. Tolesnėse dalyse aptariami pagrindiniai atsiliepimuose dėl CRD iškelti klausimai.

III. Taikymo sritis ir sąlygos

155. Šioje nuomonėje pasiūlyta ORO dalis taikytina nekomercinius skrydžius sudėtingais varikliu varomais orlaiviais arba komercinius skrydžius vykdančių oro vežėjų patvirtinimui ir (arba) nuolatinei priežiūrai. Atsižvelgiant į pakeistą orlaivių naudojimo reglamento struktūrą, su orlaivių naudojimu susiję organizacijų reikalavimai (ORO dalis) pateikiami kaip specialus priedas, kuriame pateiktos visos nekomerciniams skrydžiams sudėtingais varikliu varomais orlaiviais arba komerciniams skrydžiams taikytinos taisyklės. Taip užtikrinama, kad priėmimo proceso pabaigoje visų tipų orlaivių naudojimo (komercinio oro transporto ir nekomercinių skrydžių) taisyklės būtų tikslios ir nuoseklios. Todėl išlaikytas ORO dalies suskirstymas, nors iš pirmo žvilgsnio vien komercinio oro transporto požiūriu tai gali atrodyti nebūtina.
156. Pabrėžiama, kad joks ORO dalyje pateiktas organizacijos reikalavimas, skirtas taikyti kitiems nei komercinio oro transporto skrydžiams, nebus taikomas tol, kol nebus priimtos nuomonės, kuriose pateikti atitinkami techniniai reikalavimai (pvz., NCC ir NCO dalys).
157. ORO dalies GEN skyrius suderintas su organizacijų reikalavimų įgulos nariams GEN skyriumi (ORA dalimi), išskyrus du aspektus:
- deklaravimo nuostatos įtrauktos tik į orlaivių naudojimo taisykles; ir
  - siekiant užtikrinti nuoseklumą su CAT ir SPA dalimis, ORO dalyje terminas „organizacija“ pakeistas terminu „vežėjas“.
158. ORO dalies GEN skyriaus 1 skirsnis papildo ARO dalies pažymėjimų ir patvirtinimų išdavimo, išlaikymo, dalinio keitimo, apribojimo, galiojimo sustabdymo ir atšaukimo reikalavimus. ORO dalies GEN skyriaus 2 skirsnyje nustatyti bendrieji valdymo sistemos reikalavimai, apimantys atitikties stebėseną ir saugos valdymą.
159. Be to, dabar į ORO dalies GEN skyrių įtrauktos vežėjo atsakomybės nuostatos, kurios pirmiau buvo pateiktos OR dalies OPS skyriaus GEN skirsnyje (OR.OPS.GEN). Kiti buvusio OR dalies OPS skyriaus skirsniai dabar įtraukti kaip atskiri skyriai. Ateityje jie bus papildyti nauju skrydžio laiko apribojimų skyriumi (FTL skyriumi).

8 diagrama. III priedas. ORO dalis

160. Buvusios OR dalies nuostatų numeracija (paskutiniai trys skaitmenys), išskyrus kelias išimtis, nepakeista. Toliau pateiktoje nuorodų lentelėje nurodytos atitinkamos CRD ir šios nuomonės taisyklių nuorodos nuomonės eilės tvarka:

CRD taisyklės nuoroda	CRD taisyklės antraštė	Nuomonės taisyklės nuoroda	Nuomonės taisyklės antraštė
OR.GEN	Bendrieji reikalavimai	ORO.GEN	ORO dalies skyrius <i>Bendrieji reikalavimai</i>
---	---	ORO.GEN.100	Taikymo sritis
OR.GEN.105	Kompetentinga institucija	ORO.GEN.105	Kompetentinga institucija
---	---	ORO.GEN.110	Vežėjo atsakomybė
OR.GEN.115	Paraiška gauti vežėjo pažymėjimą	ORO.GEN.115	Paraiška gauti vežėjo pažymėjimą

CRD taisyklės nuoroda	CRD taisyklės antraštė	Nuomonės taisyklės nuoroda	Nuomonės taisyklės antraštė
OR.GEN.120	Laikymosi priemonės	ORO.GEN.120	Laikymosi priemonės
OR.GEN.125	Organizacijos patvirtinimo sąlygos ir teisės	ORO.GEN.125	Vežėjo patvirtinimo sąlygos ir teisės
OR.GEN.130	Organizacijų, kurioms taikoma sertifikavimo prievolė, pakeitimai	ORO.GEN.130	Pakeitimai
OR.GEN.135	Nepertraukiamasis galiojimas	ORO.GEN.135	Nepertraukiamasis galiojimas
OR.GEN.140	Prieiga	ORO.GEN.140	Prieiga
OR.GEN.145	Deklaravimas	---	(Dabar atskirame ORO.DEC skyriuje)
OR.GEN.150	Pažeidimai	ORO.GEN.150	Pažeidimai
OR.GEN.155	Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą	ORO.GEN.155	Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą
OR.GEN.160	Pranešimai apie įvykius	ORO.GEN.160	Pranešimai apie įvykius
OR.GEN.200	Valdymo sistema	ORO.GEN.200	Valdymo sistema
OR.GEN.205	Sutarčių sudarymas ir pirkimas	ORO.GEN.205	Sutartinė veikla
OR.GEN.210	Reikalavimai darbuotojams	ORO.GEN.210	Reikalavimai darbuotojams
OR.GEN.215	Įrangos reikalavimai	ORO.GEN.215	Įrangos reikalavimai
OR.GEN.220	Įrašų saugojimas	ORO.GEN.220	Įrašų saugojimas
OR.OPS	OR dalies OPS skyrius Orlaivių naudojimas	---	(Visi skirsniai įtraukti kaip skyriai)
OR.OPS.GEN	Skirsnis <i>Bendrieji reikalavimai</i>	---	---
OR.OPS.GEN.100	Taikymo sritis	---	(Įtraukta į ORO.GEN skyrių kaip 005 taisyklė)
OR.OPS.GEN.105	Vežėjo atsakomybė	---	(Įtraukta į ORO.GEN skyrių kaip 110 taisyklė)
OR.OPS.AOC	Skirsnis Oro vežėjo pažymėjimas	ORO.AOC	ORO dalies skyrius Oro vežėjo pažymėjimas
OR.OPS.AOC.100	Paraiška gauti oro vežėjo pažymėjimą	ORO.AOC.100	Paraiška gauti oro vežėjo pažymėjimą
OR.OPS.AOC.105	Oro vežėjo pažymėjimo turėtojo skrydžių vykdymo specifikacijos ir teisės	ORO.AOC.105	Oro vežėjo pažymėjimo turėtojo skrydžių vykdymo specifikacijos ir teisės
OR.OPS.AOC.110	Nuoma	ORO.AOC.110	Nuoma
OR.OPS.AOC.115	Bendrojo kodo susitarimai	ORO.AOC.115	Bendrojo kodo susitarimai
OR.OPS.AOC.120	AOC patvirtinimai rengti CC dalies mokymo kursus ir išduoti keleivių salono įgulos atestacijos pažymėjimus	ORO.AOC.120	AOC patvirtinimai rengti CC dalies mokymą ir išduoti keleivių salono įgulos atestacijos pažymėjimus
OR.OPS.AOC.125	Nekomerciniai orlaivių skrydžiai, kuriems taikomas AOC	ORO.AOC.125	Nekomerciniai orlaivių skrydžiai, kuriems taikomas AOC
OR.OPS.AOC.130	Skrydžio duomenų stebėsena. Lėktuvai	ORO.AOC.130	Skrydžio duomenų stebėsena. Lėktuvai
OR.OPS.AOC.135	Reikalavimai darbuotojams	ORO.AOC.135	Reikalavimai darbuotojams
OR.OPS.AOC.140	Įrangos reikalavimai	ORO.AOC.140	Įrangos reikalavimai
OR.OPS.AOC.150	Dokumentų reikalavimai	ORO.AOC.150	Dokumentų reikalavimai
OR.OPS.DEC	Skirsnis Oro vežėjo deklaracija	ORO.DEC	ORO dalies skyrius Deklaravimas
OR.OPS.DEC.100	Deklaravimas	ORO.DEC.100	Deklaravimas
OR.OPS.DEC.105	Deklaracijos turinys	---	---

CRD taisyklės nuoroda	CRD taisyklės antraštė	Nuomonės taisyklės nuoroda	Nuomonės taisyklės antraštė
OR.OPS.MLR	Skirsnis Vadovai, žurnalai ir bylos	ORO.MLR	ORO dalies skyrius Vadovai, žurnalai ir užrašai
OR.OPS.MLR.100	Skrydžių vykdymo vadovas. Bendrosios nuostatos	ORO.MLR.100	Skrydžių vykdymo vadovas. Bendrosios nuostatos
OR.OPS.MLR.101	Skrydžių vykdymo vadovas. Komerčių skrydžių ir nekomerčių SPO naudojant CMPA struktūra	ORO.MLR.101	Skrydžių vykdymo vadovas. Komerčių skrydžių ir nekomerčių SPO naudojant CMPA struktūra
OR.OPS.MLR.105	Minimalios įrangos sąrašas (MEL)	ORO.MLR.105	Minimalios įrangos sąrašas (MEL)
OR.OPS.MLR.110	Kelionės žurnalas	ORO.MLR.110	Kelionės žurnalas
OR.OPS.MLR.115	Įrašų saugojimas	ORO.MLR.115	Įrašų saugojimas
OR.OPS.SEC	Skirsnis Saugumas	ORO.SEC	ORO dalies skyrius Saugumas
OR.OPS.SEC.100.A	Skrydžių įgulos kabinos saugumas	ORO.SEC.100.A	Skrydžių įgulos kabinos saugumas
OR.OPS.SEC.100.H	Skrydžių įgulos kabinos saugumas	ORO.SEC.100.H	Skrydžių įgulos kabinos saugumas
OR.OPS.FC	Skirsnis Skrydžio įgula	ORO.FC	ORO dalies skyrius Skrydžio įgula
OR.OPS.FC.005	Taikymo sritis	ORO.FC.005	Taikymo sritis
OR.OPS.FC.100	Skrydžio įgulos sudėtis	ORO.FC.100	Skrydžio įgulos sudėtis
OR.OPS.FC.105	Skrydžio įgulos vadu (vadu)	ORO.FC.105	Skrydžio įgulos vadu (vadu)
OR.OPS.FC.110	Skraidantysis inžinierius	ORO.FC.110	Skraidantysis inžinierius
OR.OPS.FC.115	Įgulos išteklių valdymo (CRM) mokymas	ORO.FC.115	Įgulos išteklių valdymo (CRM) mokymas
OR.OPS.FC.120	Vežėjo rengiamas permokymas	ORO.FC.120	Vežėjo rengiamas permokymas
OR.OPS.FC.125	Mokymas apie skirtumus ir supažindinamasis mokymas	ORO.FC.125	Mokymas apie skirtumus ir supažindinamasis mokymas
OR.OPS.FC.130	Kartotinis mokymas	ORO.FC.130	Kartotinis mokymas
OR.OPS.FC.135	Piloto kvalifikacija skristi bet kurio piloto krėsle	ORO.FC.135	Piloto kvalifikacija skristi bet kurio piloto krėsle
OR.OPS.FC.140	Daugiau kaip vieno tipo ar varianto orlaivių naudojimas skrydžiams	ORO.FC.140	Daugiau kaip vieno tipo ar varianto orlaivių naudojimas skrydžiams
OR.OPS.FC.145	Mokymas	ORO.FC.145	Mokymas
OR.OPS.FC.200	Skrydžio įgulos sudėtis	ORO.FC.200	Skrydžio įgulos sudėtis
OR.OPS.FC.205	Vadovavimo kursai	ORO.FC.205	Vadovavimo kursai
OR.OPS.FC.215	Pradinis vežėjo įgulos išteklių valdymo (CRM) mokymas	ORO.FC.215	Pradinis vežėjo įgulos išteklių valdymo (CRM) mokymas
OR.OPS.FC.220	Vežėjo rengiami permokymo kursai ir tikrinimas	ORO.FC.220	Vežėjo rengiami permokymo kursai ir tikrinimas
OR.OPS.FC.230	Kartotinis mokymas ir tikrinimas	ORO.FC.230	Kartotinis mokymas ir tikrinimas
OR.OPS.FC.240	Daugiau kaip vieno tipo ar varianto orlaivių naudojimas skrydžiams	ORO.FC.240	Daugiau kaip vieno tipo ar varianto orlaivių naudojimas skrydžiams
OR.OPS.FC.235	Piloto kvalifikacija skristi bet kurio piloto krėsle	ORO.FC.235	Piloto kvalifikacija skristi bet kurio piloto krėsle
OR.OPS.FC.245.A	Alternatyvi mokymo ir kvalifikacijos programa	ORO.FC.245.A	Alternatyvi mokymo ir kvalifikacijos programa
OR.OPS.FC.255.A	(Lėktuvo) komercinio piloto licenciją (CPL(A) turintys vadai	ORO.FC.255.A	(Lėktuvo) komercinio piloto licenciją (CPL(A) turintys vadai
OR.OPS.FC.255.H	(Lėktuvo) komercinio piloto licenciją (CPL(A) turintys	ORO.FC.255.H	(Lėktuvo) komercinio piloto licenciją (CPL(A) turintys vadai

CRD taisyklės nuoroda	CRD taisyklės antraštė	Nuomonės taisyklės nuoroda	Nuomonės taisyklės antraštė
	vadai		
OR.OPS.FC.330	Kartotinis mokymas ir tikrinimas. Naudotojo įgūdžių tikrinimas	ORO.FC.330	Kartotinis mokymas ir tikrinimas. Naudotojo įgūdžių tikrinimas
OR.OPS.FC.201.A	Įgulos narių pakeitimas skrydžio metu	ORO.FC.201.A	Įgulos narių pakeitimas skrydžio metu
OR.OPS.CC	Skirsnis Keleivių salono įgula	ORO.CC	ORO dalies skyrius Keleivių salono įgula
OR.OPS.CC.005	Taikymo sritis	ORO.CC.005	Taikymo sritis
OR.OPS.CC.100	Keleivių salono įgulos skaičius ir sudėtis	ORO.CC.100	Keleivių salono įgulos skaičius ir sudėtis
OR.OPS.CC.110	Pareigų skyrimo sąlygos	ORO.CC.110	Pareigų skyrimo sąlygos
OR.OPS.CC.115	Mokymo kursai ir atitinkamas tikrinimas	ORO.CC.115	Mokymo kursai ir atitinkamas tikrinimas
OR.OPS.CC.120	Pradinis mokymo kursas	ORO.CC.120	Pradinis mokymo kursas
OR.OPS.CC.125	Orlaivių tipui skirtas mokymas ir vežėjo rengiamas permokymo kursas	ORO.CC.125	Orlaivių tipui skirtas mokymas ir vežėjo rengiamas permokymo kursas
OR.OPS.CC.130	Mokymas apie skirtumus	ORO.CC.130	Mokymas apie skirtumus
OR.OPS.CC.135	Supažindinimas	ORO.CC.135	Supažindinimas
OR.OPS.CC.140	Kartotinis mokymas	ORO.CC.140	Kartotinis mokymas
OR.OPS.CC.145	Žinių atnaujinimo mokymas	ORO.CC.145	Žinių atnaujinimo mokymas
OR.OPS.CC.200	Keleivių salono įgulos skaičius ir sudėtis	ORO.CC.200	Keleivių salono įgulos skaičius ir sudėtis
OR.OPS.CC.205	Mažiausias keleivių salono įgulos skaičius nenumatytomis aplinkybėmis ir vykdant antžeminę veiklą	ORO.CC.205	Įprasta antžeminė veikla ir nenumatytos aplinkybės
OR.OPS.CC.210	Pareigų skyrimo sąlygos	ORO.CC.210	Pareigų skyrimo sąlygos
OR.OPS.CC.215	Mokymo kursų ir susijusio tikrinimo vykdymas	ORO.CC.215	Mokymo kursų ir susijusio tikrinimo vykdymas
OR.OPS.CC.250	Darbas daugiau kaip vieno tipo ar varianto orlaiviuose	ORO.CC.250	Darbas daugiau kaip vieno tipo ar varianto orlaiviuose
OR.OPS.CC.255	Vienintelio keleivių salono įgulos nario darbas	ORO.CC.255	Vienintelio keleivių salono įgulos nario darbas
OR.OPS.CC.260	Vyresnysis keleivių salono įgulos narys	ORO.CC.260	Vyresnysis keleivių salono įgulos narys
OR.OPS.TC	Skirsnis Techninė įgula vykdant HEMS, HHO arba NVIS skrydžius	ORO.TC	ORO dalies skyrius Techninė įgula vykdant HEMS, HHO arba NVIS skrydžius
OR.OPS.TC.100	Taikymo sritis	ORO.TC.100	Taikymo sritis
OR.OPS.TC.105	Pareigų skyrimo sąlygos	ORO.TC.105	Pareigų skyrimo sąlygos
OR.OPS.TC.110	Mokymas ir tikrinimas	ORO.TC.110	Mokymas ir tikrinimas
OR.OPS.TC.115	Pradinis mokymas	ORO.TC.115	Pradinis mokymas
OR.OPS.TC.120	Vežėjo rengiamas permokymas	ORO.TC.120	Vežėjo rengiamas permokymas
OR.OPS.TC.125	Mokymas apie skirtumus	ORO.TC.125	Mokymas apie skirtumus
OR.OPS.TC.130	Supažindinamieji skrydžiai	ORO.TC.130	Supažindinamieji skrydžiai
OR.OPS.TC.135	Kartotinis mokymas	ORO.TC.135	Kartotinis mokymas
OR.OPS.TC.140	Žinių atnaujinimo mokymas	ORO.TC.140	Žinių atnaujinimo mokymas
OR dalis	Priedėliai	ORO dalis	Priedėliai

CRD taisyklės nuoroda	CRD taisyklės antraštė	Nuomonės taisyklės nuoroda	Nuomonės taisyklės antraštė
OR dalies I priedėlis	Deklaracijos forma	ORO dalies I priedėlis	Deklaracijos forma

4 lentelė. Atitinkamos ORO dalies CRD ir nuomonės nuorodos

ORO.GEN skyriaus 1 skirsnis. Bendrosios nuostatos

161. 1 skirsnio įgyvendinimo taisyklės apima bendruosius organizacijoms taikytinus reikalavimus, ypač susijusius su pirminiu sertifikavimu ir priežiūra. Jie yra analogiški atitinkamiems AR dalies ARO skyriaus 1 ir 3 skirsniuose pateiktiems institucijoms taikytiniems reikalavimams. Jie pagrįsti pagrindiniame reglamente nustatytais aukšto lygio reikalavimais. Atsižvelgiant į ARO.GEN skyriaus pakeitimus įtrauktos dvi naujos taisyklės dėl organizacijoms taikytinų reikalavimų, susijusių su veiksmais, kurių reikia imtis nedelsiant reaguojant į saugos problemą (ORO.GEN.155), ir su įvykių pranešimais (ORO.GEN.160). Naujojoje ORO.GEN.155 taisyklėje nustatytas organizacijoms taikytinas reikalavimas laikytis agentūros paskelbtų tinkamumo skraidyti ir saugos didinimo nurodymų, kuris nustatytas pagal taisyklių rengimo užduotį Nr. 21.039 *Tinkamumo naudoti duomenys*²⁶.

ORO dalies nuoroda	Antraštė	Atitinkama ARO nuoroda
ORO.GEN.105	Kompetentinga institucija	Netaikoma.
ORO.GEN.115	Paraiška gauti organizacijos pažymėjimą	ARO.GEN.310 a punktas
ORO.GEN.120	Laikymosi priemonės	ARO.GEN.120
ORO.GEN.125	Organizacijos patvirtinimo sąlygos ir teisės	ARO.GEN.310 b punktas
ORO.GEN.130	Organizacijų pakeitimai	ARO.GEN.330
ORO.GEN.135	Nepertraukiamasis galiojimas	ARO.GEN.310 b punktas
ORO.GEN.140	Prieiga	Taikomo reglamento 4 straipsnio 5 dalis
ORO.GEN.150	Pažeidimai	ARO.GEN.350
ORO.GEN.155	Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą	ARO.GEN.135
ORO.GEN.160	Pranešimai apie įvykius	ARO.GEN.135

5 lentelė. ARO.GEN ir ORO.GEN skyrių atitikmenys

162. Atsižvelgiant į taisyklių struktūros pakeitimus, dvi įgyvendinimo taisyklės, kurios pirmiau buvo OR.OPS skyriuje (OR.OPS.GEN.100 ir OR.OPS.GEN.105), dabar įtrauktos į ORO.GEN skyrių. **ORO.GEN.110** taisyklėje nustatyta vežėjo

²⁶ CRD Nr. 2009-01, plg. [http://easa.europa.eu/rulemaking/docs/crd/2009/CRD%202009-01%20\(EN,%20comment%20response%20summary%20and%20resulting%20text\).pdf](http://easa.europa.eu/rulemaking/docs/crd/2009/CRD%202009-01%20(EN,%20comment%20response%20summary%20and%20resulting%20text).pdf).

atsakomybė už saugų orlaivio naudojimą, įskaitant reikalavimą įdiegti ir prižiūrėti sistemą, pagal kurią vykdoma kiekvieno pagal jo deklaraciją arba pažymėjimą vykdomo skrydžio veiklos kontrolė; ši atsakomybė pagrįsta esamais reikalavimais, t. y. ES-OPS ir JAR-OPS 3; reikšmingi skirtumai yra šie:

- kaip nurodyta ICAO 6 priedo I, II ir III dalyse, kad būtų laikomasi žmogaus veiksmų principų, reikės kontrolinių sąrašų sistemos; be to, turėtų būti atsižvelgiama į vėliausius orlaivio gamintojo dokumentus; šis papildomas tekstas įtrauktas atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių pastabas;
- pagal ICAO 6 priedo II dalies 3 skirsnį bus reikalaujama, kad vežėjas skrydžių vykdymo vadove nustatytų skrydžių planavimo procedūras.

163. Kelios dispečerių asociacijos prašė nustatyti dispečerių licencijavimo taisykles, bet šis prašymas negalėjo būti patenkintas, nes jos nepatenka į NPA taikymo sritį. Į NPA perkelti esami reikalavimai; tokio reikalavimo nėra nei ES-OPS, nei JAR-OPS 3, nei pagrindiniame reglamente. Pasiūlytas tekstas dera su ICAO 6 priedu, kuriame nurodyta, kad vežėjas gali pasirinkti tokį kontrolės metodą, kurį taikant reikalaujama, bet neprivaloma naudotis skrydžių vykdymo pareigūnų arba skrydžių dispečerių paslaugomis. Pagal ICAO 6 priedą, jei naudojamas skrydžių vykdymo pareigūnų arba skrydžių dispečerių paslaugomis, vežėjo valstybė gali reikalauti (arba nereikalauti), kad skrydžių vykdymo pareigūnai arba skrydžių dispečeriai būtų licencijuoti.
164. Pagrindinės verslo vietos apibrėžtis, kuria remiantis pagal **ORO.GEN.105** taisyklę nustatoma kompetentinga institucija, dabar dera su Reglamente (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (nauja redakcija)²⁷ pateikta apibrėžtimi; ši apibrėžtis priimta vartoti ir Reglamente (EB) Nr. 2042/2003 su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 127/2010²⁸. Taigi atsižvelgiama į tai, kad į licencijuotų oro vežėjų AOC turi būti įtrauktas patvirtinimas pagal Reglamento (EB) Nr. 2042/2003 M dalies 1 priedo G skyrių. Pagal šią apibrėžtį organizacijos pagrindinės finansinės funkcijos ir veiklos kontrolė turi būti vykdomos toje pačioje valstybėje narėje. Agentūra pripažįsta, kad naudinga priimti bendras apibrėžtis skirtingiems reglamentams, bet mano, kad dėl apibrėžties, perimtos iš Reglamento (EB) Nr. 1008/2008 kils įgyvendinimo problemų. Todėl ji rekomenduoja patikrinti šią apibrėžtį visuose susijusiuose EASA reglamentuose, įskaitant tinkamumo skraidyti reglamentus. Tikrinant pagrindiniu kriterijumi, pagal kurį siekiant nustatyti kompetentingą instituciją nustatoma pagrindinė organizacijos verslo vieta, reikėtų laikyti organizacijos techninės valdybos vietą pagal pagrindinį reglamentą ir jo įgyvendinimo taisykles patvirtintos veiklos atžvilgiu.
165. **ORO.GEN.115** taisyklėje nustatytas paraiškos gauti organizacijos pažymėjimą pateikimo procesas. Atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių NPA pastabas, NPA Nr. 2008-22c pateiktas pasiūlymas dėl vieno organizacijų pažymėjimo

²⁷ 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (nauja redakcija) (Tekstas svarbus EEE). *OJ L 293, 2008 10 31, p. 3–20.*

²⁸ 2010 m. vasario 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 127/2010, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo (Tekstas svarbus EEE); *OL L 40, 2010 2 13, p. 4–50.*

neišlaikytas, todėl ORO dalyje standartinė paraiškos forma nepasiūlyta. Pastaruoju klausimu valstybės narės išreiškė susirūpinimą dėl standartinės paraiškos formos nustatymo poveikio įvairioms administracinėms sistemoms, kurios jau įdiegtos pagal šiuo metu taikytinas taisykles. Vieno pažymėjimo koncepcijos klausimu agentūra mano, kad pagrindinį jo tikslą galima pasiekti nenustatant reikalavimo išduoti vieną organizacijų pažymėjimą: šis pažymėjimas, kuris yra tik sertifikavimo proceso „liudijimas“, gali būti vienas dokumentas arba skirtingi dokumentai. Svarbiausia užtikrinti, kad kompetentingos institucijos galėtų kuo veiksmingiau atlikti kelis patvirtinimus turinčių organizacijų priežiūrą²⁹. Šiuo atžvilgiu labai svarbūs visų rūšių organizacijoms taikytini bendrieji valdymo sistemos reikalavimai.

166. **ORO.GEN.120** taisyklėje nustatytas alternatyvių atitikties priemonių patvirtinimo procesas, taikomas pagal ORO dalį pažymėjimą turinčioms organizacijoms. Per konsultacijas išreikštas susirūpinimas dėl organizacijų, kurioms taikoma tik deklaravimo prievolė, taikomų alternatyvių laikymosi priemonių. Agentūra pažymi, kad pagrindiniame reglamente nėra teisinio pagrindo, kuriuo remiantis tokioms organizacijoms būtų galima nustatyti tokį alternatyvių laikymosi priemonių patvirtinimo procesą, koks nustatytas sertifikuotoms organizacijoms. Alternatyvių laikymosi priemonių patvirtinimą galima pridėti prie pažymėjimo arba patvirtinimo tik jei tokios laikymosi priemonės laikomos šio patvirtinimo suteikimo pagrindo dalimi. Vis dėlto organizacijos, kurioms taikoma pareiškimo prievolė, turi gauti patvirtinimą tuo atveju, jei priimtinos laikymosi priemonės (AMC) alternatyvios laikymosi priemonės susijusios su koku nors specialiuoju patvirtinimu, kurį organizacijos gali turėti pagal SPA dalį. Profesionalios organizacijos arba suinteresuotųjų šalių atstovų institucijos, kurios neturi organizacijos pažymėjimo pagal pagrindinį reglamentą ir jo įgyvendinimo taisykles, alternatyvias laikymosi priemones gali taikyti neprašydamos jų patvirtinti tol, kol joms netaikoma jokia atitikties prievolė pagal pagrindinį reglamentą ir jo įgyvendinimo taisykles.
167. Atsižvelgdama į suinteresuotųjų pramonės šalių atsiliepimus agentūra parengs papildomą taisyklių rengimo užduotį, kad būtų nustatyta metodika, kaip teikiant paraišką gauti alternatyvių laikymosi priemonių patvirtinimą, norint įrodyti, kad įgyvendinimo taisyklės saugos tikslas pasiektas.
168. Siekiant palengvinti organizacijų ir institucijų naštą **ORO.GEN.130** taisyklėje *Organizacijų, kurioms taikoma sertifikavimo prievolė, pakeitimai* išsamiau nurodyta, kokiems su organizacijos valdymo sistema susijusiems pakeitimams reikia išankstinio patvirtinimo: valdymo sistemos požiūriu pakeitimai, kuriems reikia išankstinio patvirtinimo, dabar apibrėžti konkrečiau kaip susiję su atsakomybe, atskaitomybe ir (arba) saugos reglamentavimu. Agentūros pasiūlymas dėl ORO.GEN.130 taisyklės kartu su atitinkamomis ARO nuostatomis iš esmės nesiskiria nuo „netiesioginio patvirtinimo“ arba „kompetentingai institucijai priimtinių pakeitimų“ koncepcijų: per pirminį sertifikavimą kompetentinga institucija tikrina atitiktį taikytiniams reikalavimams ir patvirtina organizacijos valdymo sistemą, įskaitant jos vadovavimo skrydžiams sistemą ir pakeitimų, kuriems nereikia išankstinio patvirtinimo, valdymo procedūrą. Taigi, tai

²⁹ Pasitikėjimo daugiau kaip vieną patvirtinimą turinčių organizacijų priežiūros audito elementais kriterijai bus nurodyti AR.GEN.305 taisyklės priimtinoje laikymosi priemonėse.

pakeitimai, kuriems reikia išankstinio patvirtinimo arba kuriuos galima valdyti, kaip sutarta su kompetentinga institucija. Pasiūlytos taisyklės taip pat geriau tinka rezultatais pagrįstos priežiūros įgyvendinimo atžvilgiu: per pirminį sertifikavimą organizacija, laikydama ORO.GEN.130 taisyklėje nustatytą apribojimų, su savo kompetentinga institucija gali sutarti dėl pakeitimų, kuriems nereikia išankstinio patvirtinimo, taikymo srities. Organizacijai „bręstant“ tokių pakeitimų taikymo sritį galima išplėsti laikantis įgyvendinimo taisyklių lygmeniu nustatytą apribojimų.

169. Kelios valstybių narių kompetentingos institucijos pateikė pastabas dėl neriboto pažymėjimų galiojimo koncepcijos ir išreiškė susirūpinimą dėl galimo veiksmingos nesibaigiančio galiojimo pažymėjimų kontrolės trūkumo. Agentūra pažymi, kad dabar tinkamumo skraidyti srityje neribotas pažymėjimų galiojimas plačiai pripažintas. Nepertraukiamąjį organizacijų pažymėjimų galiojimą nuolat prižiūri kompetentinga institucija. Agentūros pasiūlyme skatinamas nuolatinės stebėsenos procesas atliekant auditus, peržiūras ir patikrinimus intervalais, nustatytais remiantis ankstesnės priežiūros rezultatais ir atsižvelgiant į rizikos aspektus. Jei pažymėjimų galiojimas būtų ribotas, gali būti, kad kompetentingos institucijos atidėtų auditus ir patikrinimus beveik iki pažymėjimo galiojimo pabaigos. ARO dalyje numatyti būtini elementai, kad kompetentingos institucijos galėtų bet kada imtis veiksmų dėl pažymėjimo, jei to reikia nustačius pažeidimus, dėl kurių kyla didelis pavojus saugai. Be to, valstybės narės gali imtis vykdymo užtikrinimo veiksmų taikydamos jų nacionalinėse taisyklėse, kuriomis įgyvendinamas pagrindinio reglamento 68 straipsnis, nustatytas sankcijas.
170. Siekiant nustatyti taikytinus teisės aktus ir visoms organizacijoms, kurioms taikoma ORO dalis, taikytinus pranešimo reikalavimus, įskaitant pranešimus už orlaivio projektavimą atsakingai organizacijai, įtraukta nauja įgyvendinimo taisyklė ORO.GEN.160 *Įvykių pranešimai*. Šis tekstas pagrįstas esamais tinkamumo skraidyti taisyklių reikalavimais. Reikia pranešti apie įvykius, dėl kurių kyla ne aviacijos saugos pavojai, kuriuos reikia valdyti taikant į ORO.GEN.200 a punkto 3 papunktį įtrauktą vidaus pranešimų apie įvykius sistemą, bet apie tuos, dėl kurių iš tikrųjų kyla pavojus saugiam orlaivio naudojimui. Atsižvelgiant į CRD atsiliepimus reikalavimai patikrinti: pirminėse ataskaitose, kurias reikia pateikti per 72 val. nuo to laiko, kai organizacija pastebi įvykį, nereikia nurodyti išsamios informacijos apie veiksmus, kurių organizacija ketina imtis siekdama išvengti įvykio, nes tokiems veiksams nustatyti gali prireikti daugiau laiko.

ORO.GEN skyriaus 2 skirsnis. Valdymo sistema

171. Agentūra siūlo skirti specialų bendrųjų organizacijoms taikytinų reikalavimų skirsnį organizacijų valdymo sistemų reikalavimams. Dauguma šių reikalavimų parengti pagal jau taikomus standartus, pvz., JAR. Juose numatyta, kad reikia turėti kvalifikuotų darbuotojų, ypač asmenų, kuriems pavesta užtikrinti, kad organizacija atitiktų taikytinus reikalavimus. Esamuose reikalavimuose taip pat nurodyta, kad būtina turėti reikiamoms užduotims vykdyti tinkamą įrangą ir saugoti įrašus apie visą pagal taikytinas taisykles vykdomą veiklą.
172. Šis specialus skirsnis taip pat yra tinkamas įtraukti ICAO saugos valdymo sistemų (SMS) standartus³⁰. Agentūra mano, kad jų nereikėtų įgyvendinti perkeltant

³⁰ ICAO 1 priedo 4 priedėlis / ICAO 6 priedo 7 priedėlis *Saugos valdymo sistemų programa*.

papildomą valdymo sistemos reikalavimą į esamas su finansais, kokybe arba bet kuriuo kitu organizacijos vadovui svarbiu klausimu susijusias taisykles. Reikalavimas nustatyti atskirą saugos valdymo sistemą gali būti laikomas tik papildomu norminiu reikalavimu, todėl gali kilti pavojus, kad organizacijos savo kompetentingą instituciją bandys įtikinti įrodydamos, kad į savo organizaciją įtraukė visus reikiamus norminius elementus. Todėl nebūtų remiamas galimybėmis pagrįstų taisyklių įgyvendinimas, kaip skatina ICAO, siekdama palengvinti SMS principų įgyvendinimą.

173. Vietoj to agentūra siūlo sudaryti elementų, į kuriuos organizacijos turi atsižvelgti, sąrašą. Taigi, pasiūlyti reikalavimai pagrįsti mintimi, kad sauga, kaip ir atitiktis taisyklėms, turėtų būti svarbi visiems darbuotojams ir vykdant visą organizacijos veiklą. Todėl reikalavimai pateikti taip, kad organizacijos juos taikytų taip, kaip, jų manymu, yra tinkama, atsižvelgdamos į savo verslo modelį. Nustačius tokius reikalavimus pirmiausia bus galima įgyvendinti integruotą valdymo sistemą, kurioje saugos duomenys bus parametras, į kurį reikia atsižvelgti priimant kiekvieną sprendimą, o ne tik sugretinamos valdymo sistemos. Taikydami integruotojo valdymo metodą vadovai gali nustatyti visą reikšmingą įtaką savo organizacijai, pvz., strateginę savo verslo kryptį, susijusius teisės aktus ir standartus, vidaus politiką ir principus, riziką ir pavojus, išteklių poreikį ir poreikius tų, kuriems gali turėti įtakos koks nors organizacijos veiklos aspektas, ir į ją atsižvelgti.
174. Kokybės valdymo sistemų atžvilgiu agentūra siūlo išlaikyti tai, ko reguliavimo institucija iš tikrųjų nori reikalaudama, kad organizacijos įgyvendintų kokybės valdymo sistemą – atitiktį taisyklėms. Iš tikrųjų kokybės valdymo sistemą galima taikyti vykdant įvairius reikalavimus. Agentūra mano, kad valdymo sistemos reikalavimuose būtina paprasčiausiai reikalauti stebėti atitiktį. Taigi, pasiūlytais reikalavimais suteikiama galimybė įgyvendinti ICAO SMS standartus neverčiant organizacijos keisti savo verslo modelio.
175. Pasiūlyti valdymo sistemos reikalavimai tinka įvairioms bet kokio dydžio, pobūdžio ar veiklos sudėtingumo organizacijoms ir bet kokiam jų pageidaujamam verslo modeliui, todėl užtikrinamas proporcingas jų taikymas. Agentūra taip pat mano, kad rangos sutartį daliai savo veiklos, kuriai taikomi dabartiniai pasiūlyti reikalavimai, sudariusi organizacija turėtų išlikti atsakinga už atitiktį taikomoms taisyklėms. Tai būtina norint užtikrinti, kad organizacijos išliktų visiškai atsakingos už veiklą, kuriai taikoma sertifikavimo prievolė.
176. Valdymo sistemos reikalavimus siūloma taikyti visoms organizacijoms, kurias apima šie pasiūlyti organizacijoms taikytini reikalavimai. Rengdama valdymo sistemos reikalavimus agentūra tikrino, kokie reikalavimai iš tikrųjų taikomi pirminio ir nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti organizacijoms, siekdama patikrinti suderinamumą su jais ir, kai galima, išlaikyti jau taikomų taisyklių formuluotę. Ateityje agentūra ketina pasiūlyti kitų tipų organizacijoms taikytinas taisykles, kuriose būtų įgyvendinami ICAO SMS standartai. Agentūra stengsis išlaikyti šiuos reikalavimus kuo panašesnius į tuos, kurie pasiūlyti šiuose organizacijoms taikomuose reikalavimuose. Todėl bus lengviau įgyvendinti ICAO standartus, ypač keliuose aviacijos sektoriuose veiklą vykdančioms organizacijoms.

177. Rengdama šiuos reikalavimus agentūra stengėsi užtikrinti įvairių organizacijoms taikytinų reikalavimų darną. Todėl agentūra išnagrinėjo JAR-FCL 1, JAR-FCL 2, JAR-FCL 3, ES-OPS, JAR-OPS 1 AMC bei rekomendacijose ir JAR-OPS 3 nustatytus reikalavimus. Šiuose standartuose nustatyti reikalavimai, kuriuos turi vykdyti organizacijos pasiūlytų organizacijoms taikytinų reikalavimų taikymo srityje. Tada, siekdamą užtikrinti bendrą suderinamumą, agentūra išnagrinėjo atitinkamus tinkamumo skraidyti organizacijoms jau taikomose įgyvendinimo taisyklėse pateiktus reikalavimus. Paskui pranešime apie pasiūlytą pakeitimą agentūra pasiūlė formuluotę, kuri atrodė labiausiai tinkanti visoms organizacijoms, prireikus ją papildydama specialaus tipo organizacijoms skirtais reikalavimais.
178. Agentūra papildė šias taisykles kitomis taisyklėmis, pagrįstomis ICAO standartais, kurie nebuvo įtraukti į ankstesnėje dalyje nurodytus standartus. Pvz., tai pasakytina apie ICAO SMS reikalavimus.
179. Konsultacijų etape agentūra išsamiai paaiškino procesą, per kurį parengti pasiūlyti valdymo sistemos reikalavimai. Iš pirmųjų suinteresuotųjų šalių pastabų buvo matyti, kad pasiūlytos taisyklės ne visai suprastos. Todėl padedama peržiūros grupės agentūra patikrino pasiūlytą tekstą ir stengėsi jį suformuluoti aiškiau.
180. Agentūrai taip pat pasirodė įdomu tai, kad kai kurios suinteresuotosios šalys prašė toliau rengti rezultatais pagrįstas taisykles. Vis dėlto agentūra mano, kad šiame etape būtų neprotinga pasiūlyti visas rezultatais pagrįstas taisykles ir kad nuolat tobulinant taisykles atsižvelgiant į organizacijų lygmeniu padarytą pažangą bus lengviau nustatyti rezultatais pagrįstas taisykles.
181. Nors formuluotės skirtingos, pasiūlyti reikalavimai visiškai atitinka ICAO. Atitikmenų lentelė su pasiūlytais reikalavimais, susijusiomis OR(O) dalyje pateiktomis AMC, rekomendacijomis ir atitinkamais ICAO standartais pateikta CRD *Organizacijų reikalavimai* (Nr. 2008-22c ir 2009-02c)³¹ paaiškinimo III priede. Per 2010 m. rugsėjo ir spalio mėn. vykusią 37-ąją ICAO asamblėją patvirtinta, kad bus rengiamas naujas saugos valdymui skirtas 19 priedas, į kurį tikimasi įtraukti bendruosius visoms organizacijoms taikytinus SMS standartus, todėl laikomasi visuotinio sisteminio požiūrio, kurį EASA pasiūlė pranešime apie pasiūlytą pakeitimą dėl reikalavimų institucijoms ir organizacijoms. Paskelbus šį naują priedą bus tikrinami organizacijų reikalavimai saugos valdymo sistemoms, taip pat siekiant atsižvelgti į Saugos valdymo tarptautinės bendradarbiavimo grupės (SM-ICG) darbą, EASP įgyvendinimo pažangą ir, pirmiausia, į saugos rizikos, kylančios dėl sąveikos su kitomis organizacijomis, valdymą. Pastaruoju klausimu agentūra pritaria suinteresuotosioms šalims, kad organizacijos turėtų valdyti saugą ne atskirai, bet bendradarbiaudamos su kitomis organizacijomis, su kuriomis jos yra susijusios. Pvz., veiksmingą aerodromo veiklos vykdytojo saugos valdymą sudaro tinkamas veiklos koordinavimas su aerodromo paslaugomis besinaudojančiais oro vežėjais ir oro navigacijos paslaugų teikėjais. Todėl agentūra, kaip nurodyta pirmiau, ketina patikrinti organizacijų reikalavimus atlikdama naują taisyklių rengimo užduotį.

31

<http://easa.europa.eu/rulemaking/docs/crd/part-or/CRD%20a.%20-%20Explanatory%20Note%20Part-OR.pdf>.

ORO.AOC skyrius. Oro vežėjo pažymėjimas

182. Šis skyrius taikytinas komerciniams vežėjams. Jame nustatytas paraiškos gauti oro vežėjo pažymėjimą pateikimo procesas, nuomos sutarčių ir bendrojo kodo susitarimų sąlygos, paraiškos gauti patvirtinimą rengti keleivių salono įgulos narių mokymą ir išduoti keleivių salono įgulos atestacijos pažymėjimus procesas ir nekomercinių skrydžių pagal AOC naudojamais orlaiviais reikalavimai. Pastarieji reikalavimai susiję su skrydžio duomenų stebėseną, darbuotojais, įranga ir vadovų bei dokumentų rengimu.
183. Šis skyrius pagrįstas atitinkamais ES-OPS ir JAR-OPS 3 B ir C skirsnuose nustatytais reikalavimais. ORO.AOC skyriuje pateiktas naujas bendrojo kodo reikalavimas – į ES-OPS neįtrauktas aspektas. Šis reikalavimas įtrauktas atsižvelgiant į platesnę nei ES-OPS pagrindinio reglamento taikymo sritį. Pirminis NPA Nr. 2009-2c pateiktas pasiūlymas iš dalies pakeistas atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių pastabas.
184. Pagrindiniai su šiuo skyriumi susiję suinteresuotųjų šalių iškelti klausimai buvo dėl AOC skyriaus taikymo srities ir sąlygų (ORO.AOC.100), trečiosios šalies orlaivio išsinuomavimo pagal sutartį be įgulos arba su ja reikalavimų (ORO.AOC.110), bendrojo kodo (ORO.AOC.115) ir ryšio tarp įvairių pareigūnų ir pareigūnų sistemos (ORO.AOC.135).
185. Atsižvelgiant į gautas pastabas kai kurios nuostatos pakeistos iš esmės. Kai kurie pakeitimai yra labiau redakcinio pobūdžio arba padaryti, kad nuostatos būtų aiškesnės.
186. **ORO.AOC.025** taisyklė *Pakeitimai* išbraukta, nes ją apima ORO.GEN skyrius. Preliminarus pakeitimų, kuriuos reikia iš anksto patvirtinti, sąrašas pateiktas ORO.GEN skyriuje kaip rekomendacijos; jos bus paskelbtos kartu su sprendimu.
187. **ORO.AOC.110 b punktas** *Nuoma* – daugelis išreiškė susirūpinimą dėl orlaivių nuomos iš trečiųjų šalių vežėjų. Agentūra atidžiai įvertino gautas pastabas. Nuoma yra svarbi komercinių oro transporto bendrovių verslo priemonė, todėl saugos taisyklės turėtų būti proporcingos. Vis dėlto taip pat aišku, kad orlaivių nuoma, ypač iš trečiųjų šalių vežėjų, turėtų vykti kontroliuojamoje aplinkoje, kurioje užtikrinamas reikiamas saugos lygis. Europos teisės aktų leidėjas tai pripažino ir įtraukė nuomą į Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 ir ES-OPS. Iš dalies keičiant NPA taisyklės tekstą atsižvelgta į abu šiuos teisės aktus. Agentūra mano, kad šioje nuomonėje pateiktame pakeistame tekste komercinėms oro transporto bendrovėms suteikta pakankamai lankstumo ir kartu užtikrintas toks saugos lygis, kokio tikisi visuomenė ir teisės aktų leidėjas.
188. Nuomos nuostatos tekstas pakeistas iš esmės. Svarbiausi pakeitimai susiję su orlaivių su įgula nuoma pagal sutartį iš trečiųjų šalių vežėjų. Daugelyje pastabų nurodyta, kad sunku įvykdyti NPA / CRD pateiktus tokių orlaivių su įgula nuomos pagal sutartį reikalavimus. Pagal ES-OPS orlaivio su įgula nuoma pagal sutartį leidžiama taikyti ES-OPS standartams lygiaverčius saugos standartus. Atsižvelgiant į gautas pastabas ir siekiant suderinti su ES-OPS, įtraukta formuluotė „lygiaverčiai saugos standartai“. Taigi dabar ES vežėjui suteikta galimybė kompetentingai institucijai įrodyti, kad orlaivio su įgula nuomai pagal sutartį taikomi ES saugos taisyklės lygiaverčiai standartai. Taip pat išreikštas susirūpinimas dėl Komisijos reglamento (EB) Nr. 2042/2003 ir FCL dalies

III priedo taikymo sąlygų. Su Komisijos Reglamentu (EB) Nr. 2042/2003 susijusios pastabos bus aptartos NPA Nr. 2010-10 atsakymo į pastabas dokumente. Su FCL dalies III priedu susijusios pastabos bus įvertintos atliekant naują taisyklių rengimo užduotį (FCL.002).

189. Kai kuriose pastabose nurodyta, kad ORO.AOC skyrius turėtų atitikti esamą trečiųjų šalių orlaivių be įgulos nuomos pagal sutartį praktiką, jei eksploatacijos poreikio trukmė ribota. Panašių pastabų pateikta dėl NPA Nr. 2010-10. Iš esmės orlaivio be įgulos nuoma pagal sutartį yra nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti klausimas, todėl sąlygos, kuriomis būtų leidžiama išsinuomoti pagal sutartį trečiojoje šalyje registruotą orlaivį be įgulos, bus įvertintos rengiant NPA Nr. 2010-10 atsakymo į pastabas dokumentą. Atliekant šią taisyklių rengimo užduotį ateityje gali reikėti persvarstyti ORO.AOC skyriuje pateiktas orlaivio be įgulos nuomos pagal sutartį nuostatas.
190. Su orlaivio be įgulos nuomos pagal sutartį susijusi Komisijos reglamento (EB) Nr. 2042/2003 nuoroda perkelta į ARO.OPS.110 taisyklę. Į šią taisyklę taip pat perkeltas reikalavimas pašalinti orlaivį iš nuomotojo AOC, nes pašalinti orlaivį iš vežėjo AOS per atitinkamą laikotarpį yra kompetentingos institucijos pareiga. Tekstas pakeistas siekiant paaiškinti, kad prie paraiškos gauti patvirtinimą nebūtinai reikės pridėti nuomos sutarties finansinius susitarimus.
191. Pridėtas naujas punktas dėl orlaivio su įgula nuomos pagal sutartį, kuriame reikalaujama, kad ES vežėjai informuotų kompetentingą instituciją apie nuomos sutarties sudarymą.
192. **ORO.AOC.115 Bendrojo kodo susitarimai** – diskusijos dėl nuomos apima ir bendrąjį kodą. Daugelyje pastabų argumentuojama, kad TCO dalies nereikėtų taikyti bendrojo kodo susitarimams su trečiųjų šalių vežėjais, nes kai kurie bendrojo kodo partneriai niekada neskrenda į Europą. Kai kuriose pastabose ginčytas bendrojo kodo reglamentavimo teisinis pagrindas ir siūlyta perduoti bendrojo kodo partnerių priežiūros įgaliojimus ES vežėjui. Be to, ginčyta atitiktis esminiems reikalavimams (Reglamento (EB) Nr. 216/2008 IV priedas), nes trečiųjų šalių vežėjai negali užtikrinti visiškos atitikties. Kitose pastabose nurodyta, kad bendrojo kodo klausimui reikėtų skirti atskirą taisyklių rengimo užduotį. Pirma, pažymėtina, kad, agentūros nuomone, bendrasis kodas patenka į Reglamento (EB) Nr. 216/2008 4 straipsnio 1 dalies c punkto taikymo sritį. Įvertinus pastabas bendrojo kodo nuostata pakeista. Naujajame nuomonės pasiūlyme nuoroda į TCO dalį išbraukta. Dabar už bendrojo kodo partnerių priežiūrą atsako ES vežėjas, užtikrinantis nuolatinę atitiktį esminiems reikalavimams. Šiuo tikslu vežėjas privalo parengti bendrojo kodo audito programą. Šis reikalavimas taikomas ir Europos Sąjungoje neskraidantiems bendrojo kodo partneriams. Bus parengtos rekomendacijos; jose bus pateikta nuostatų, kurių reikia laikytis, lentelė. Laikantis šių nuostatų bus užtikrintas Reglamento (EB) Nr. 216/2008 IV priede pateiktų esminių reikalavimų įvykdymas. Lentelėje pateiktos nuostatos turi visiškai sutapti su tomis, kurios taikomos trečiųjų šalių vežėjams, teikiantiems paraišką gauti leidimą pagal TCO dalį. Galiausiai ši nuostata pakeista taip, kad ES vežėjas negalėtų parduoti arba leisti bilietų į skrydžius, vykdomus vežėjo, kuriam taikomas draudimas vykdyti veiklą

pagal Reglamentą (EB) Nr. 2111/2005³² (ES saugos sąrašą). Tačiau į ES saugos sąrašą įtrauktas trečiosios šalies vežėjas gali parduoti ir platinti bilietus į skrydžius, kuriuos vykdo jo ES bendrojo kodo partneris. Bendrajam kodui taikomas požiūris didžiąja dalimi atitinka JAV Transporto departamento ir Federalinės aviacijos administracijos *Bendrojo kodo saugos programos gaires*.

193. Į **ORO.AOC.120** taisyklę AOC patvirtinimai rengti CC dalies mokymo kursus ir išduoti keleivių salono įgulos narių atestacijos pažymėjimus perkelti ES-OPS reikalavimai, kurie buvo ne visiškai įtraukti į NPA.
194. **ORO.AOC.125** *Nekomerciniai orlaivių skrydžiai, kuriems taikomas AOC* – padaryti trys šios nuostatos pakeitimai. Pirmą, OR.OPS.GEN.105 taisyklę perkelta į ORO.AOC.125 taisyklę. Antra, kad tema būtų aiškesnė, antraštė pervadinta į *Nekomerciniai orlaivių skrydžiai, kuriems taikomas AOC*. Trečia, agentūra siūlo naują tekstą, kuriame nustatoma, ką AOC turintis vežėjas turi daryti, jei orlaivį ketina naudoti ir nekomerciniais tikslais. Laikomasi to paties principo: nekomercinio naudojimo procedūras reikia nurodyti skrydžių vykdymo vadove, kuriame privaloma aiškiai nurodyti (komercinių ir nekomercinių) skrydžių vykdymo procedūrų skirtumus. Vežėjas taip pat privalo užtikrinti, kad veikloje dalyvaujantys darbuotojai žinotų visus naujausius susijusių procedūrų pakeitimus. Be to, šį įrašą turi patvirtinti kompetentinga institucija. Vis dėlto jei komercinis vežėjas vykdo nekomercinius skrydžius, deklaracijos nereikia. Atsižvelgiant į pastabas, gautas dėl CRD, ši nuostata šiek tiek pakeista, kad būtų aiškesnė.
195. **ORO.AOC.130 a punktas** *Skrydžio duomenų stebėsena* – gavus pastabą dėl NPA Nr. 2009-2c, į CRD tekstą įtraukta formuluoję „*nebent jie naudojami laikinai ir tik perskraidinti arba bandomiesiems skrydžiams*“, nes neatlygintinai skrydžių paslaugas teikiantiems vežėjams nelengva įgyvendinti FDM programą. Vis dėlto peržiūrėjus tekstą nuspręsta, kad ši formuluoję nepakankamai ir netiksliai atitinka pakeitimo tikslą ir kad dėl to kyla netyčinio ir nenumatyto neigiamo poveikio saugai pavojus. Be to, ORO.AOC.130 taisyklę visiškai dera su ES-OPS 1.037 punktu ir ICAO 6 priedo I dalies 3.3.6 punktu. Todėl formuluoję „*nebent jie naudojami laikinai ir tik perskraidinti arba bandomiesiems skrydžiams*“ nuspręsta išbraukti.

ORO.DEC skyrius. Deklaravimas

196. Šiame skyriuje nustatytas reikalavimas pateikti deklaraciją. Deklaracijos formos turinys nustatytas ORO dalies I priedelyje. Šis skyrius taikomas nekomerciniams sudėtingų varikliu varomų orlaivių naudotojams (NCC naudotojams). Šiais reikalavimais įgyvendinamas pagrindinio reglamento 8 skirsnio 5 straipsnio d punktas. Šis skyrius papildo ARO.GEN.345 taisyklę.
197. Pagal pagrindinį reglamentą ir kaip jau pasiūlyta NPA / CDR tekste, visi NCC naudotojai turi pateikti naudotojo valstybei deklaraciją. Tai taikoma valdomiems orlaivių skrydžiams, kurie vykdomi kaip nekomerciniai skrydžiai.
198. Deklaracijos reikia siekiant:

³²

2005 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2111/2005 dėl oro vežėjų, kuriems taikomas draudimas vykdyti veiklą Bendrijoje, Bendrijos sąrašo sudarymo ir oro transporto keleivių informavimo apie skrydį vykdančio oro vežėjo tapatybę bei panaikinantį Direktyvos 2004/36/EB 9 straipsnį. OL L 344, 2005 12 27, p. 15.

- užtikrinti, kad vežėjas pripažintų savo atsakomybę pagal taikytinas saugos taisykles ir turėtų visus reikiamus patvirtinimus;
  - informuoti kompetentingą instituciją apie vežėją ir
  - suteikti kompetentingai institucijai galimybę vykdyti savo priežiūros pareigas.
199. Deklaracijos turinys pataisytas remiantis gautomis pastabomis. Terminai suderinti su kituose skyriuose ir dalyse vartojamais terminais.

ORO.MLR skyrius. Vadovai, žurnalai ir įrašai

200. ORO.MLR skyriuje pasiūlytos įgyvendinimo taisyklės, kuriose įgyvendinti pagrindinio reglamento IV priedo 8 skirsnio a punkto 3 papunktis ir 8 skirsnio b punktas, pateiktos vežėjo skrydžių vykdymo vadovo, minimalios įrangos sąrašo, kelionės žurnalo ir įrašų saugojimo nuostatos.
201. Siūlomos komercinio oro transporto skrydžių sraigtasparniais ir lėktuvais įgyvendinimo taisyklės pagrįstos esamais reikalavimais, t. y. ES-OPS, JAR-OPS 3 ir JAR-MMEL / MEL; reikšmingi skirtumai yra šie:
- nors iš ES-OPS / JAR-OPS 3 priedėlių nukopijuotos skrydžių vykdymo vadovo struktūros nuostatos (A–D dalys) pateiktos kaip įgyvendinimo taisyklės, siekiant suteikti lankstumo ir užtikrinti proporcingumą skrydžių vykdymo vadovo turinio sąrašas bus pateiktas kaip AMC;
  - pagal ES-OPS / JAR-OPS 3 parengti skrydžių vykdymo vadovą anglų kalba neprivaloma, bet perkeltose ES-OPS / JAR-OPS 3 nuostatose aiškiai nurodyta vežėjo pareiga užtikrinti, kad darbuotojai suprastų skrydžių vykdymų vadovo kalbą; kaip pažymėjo kelios suinteresuotosios šalys, skrydžių darbuotojų gebėjimas suprasti skrydžių vykdymo vadovų kalbą susijęs su sauga;
  - minimalios įrangos sąrašo nuostatose nurodyti būsimi tinkamumo naudoti duomenys, apibrėžti Komisijos reglamente (EB) Nr. 1702/2003.
202. Pasiūlytos nekomercinių skrydžių sudėtingais varikliu varomais orlaiviais įgyvendinimo taisyklės pagrįstos ICAO 6 priedo II dalies 2 ir 3 skirsniais ir 6 priedo III dalies 3 skirsniu; reikšmingų skirtumų nėra.
203. Pasiūlytos nekomercinių specializuotų skrydžių sudėtingais varikliu varomais orlaiviais ir komercinių specializuotų skrydžių įgyvendinimo taisyklės pagrįstos ICAO 6 priedo II dalies 2 skirsniu ir 6 priedo III dalies 3 skirsniu; reikšmingų skirtumų nėra.

ORO.SEC skyrius. Saugumas

204. OR.OPS.SEC skyriuje pateiktose pasiūlytose įgyvendinimo taisyklėse pateikti reikalavimai vežėjams taikyti apsaugines procedūras ir įrangą siekiant apsaugoti skrydžio įgulos kabiną nuo saugumo pažeidimų. Šie reikalavimai taikomi visiems lėktuvams, kuriuose įrengtos skrydžio įgulos kabinos durys, ir visiems komercinio oro transporto lėktuvams, kurių didžiausia sertifikuota kilimo masė viršija 45 500 kg ir kurių didžiausia eksploatacinė keleivių krėslų konfigūracija viršija 60.
- Sraigtasparniai šį reikalavimą turi atitikti, jei juose įrengtos skrydžio įgulos kabinos durys.

205. Pasiūlytos taisyklės pagrįstos ES-OPS ir JAR-OPS 3 S skirsniais ir atitinka šių skirsnių turinį bei tikslą. Pasiūlytos taisyklės taip pat dera su ICAO 6 priedo I dalimi.
206. Pagrindinė problema buvo suinteresuotųjų šalių susirūpinimas dėl galimo agentūros pasiūlytų skrydžio saugumo taisyklių ir 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 300/2008 dėl civilinės aviacijos saugumo bendrųjų taisyklių ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 2320/2002³³ taisyklių neatitikimo. Su Komisija sutarta, kad agentūra nuomonėje išlaikys tik saugos požiūriu labai svarbias taisykles, kurių neapima Reglamentas (EB) Nr. 300/2008 arba ICAO, o kitas taisykles perduos Komisijai rengti vėliau.

ORO.FC skyrius. Skrydžio įgula

207. Pasiūlytose ORO.FC skyriaus įgyvendinimo taisyklėse pateikti skrydžio įgulos narių kvalifikacijos, mokymo ir tikrinimo reikalavimai.
- 1 skirsnyje nurodyti bendrieji reikalavimai; jis taikomas nekomerciniams skrydžiams sudėtingais variklio varomais orlaiviais ir visiems komerciniams skrydžiams.
  - 2 skirsnyje nurodyti papildomi reikalavimai, taikytini komercinio oro transporto skrydžiams, išskyrus sklandytuvų arba balionų skrydžius ir keleivinius skrydžius, vykdomus pagal vizualiųjų skrydžių taisykles (VFR) dieną, pradedant ir baigiant tame pačiame aerodrome arba skrydžių erdvės dalyje ir ne ilgiau kaip 30 minučių trukmės, arba kompetentingos institucijos nustatytoje vietinėje zonoje:
  - vieno variklio oro sraigto varomais lėktuvais, kurių didžiausia sertifikuota kilimo masė neviršija 5 700 kg ir kuriais skrenda ne daugiau kaip šeši žmonės, įskaitant pilotą, arba
  - vieno variklio sraigtasparniais, kuriais skrenda ne daugiau kaip šeši žmonės, įskaitant pilotą.
  - 3 skirsnyje nurodyti papildomi reikalavimai, taikytini kitiems nei komercinio oro transporto ir sklandytuvų arba balionų komerciniams skrydžiams ir pirmesniame punkte nurodytus komercinio oro transporto skrydžius iš A į A.
208. Pasiūlytos komercinio oro transporto skrydžių taisyklės pagrįstos ES-OPS ir JAR-OPS 3, o kitų nei komercinio oro transporto komercinių skrydžių ir nekomercinių skrydžių sudėtingais variklio varomais orlaiviais taisyklės – JAR-OPS 0, JAR-OPS 2 ir JAR-OPS 4 projektais. Reikalavimai, taikytini nekomerciniams skrydžiams lėktuvais suderinti ir visiškai atitinka ICAO 6 priedo II dalį, o sraigtasparniais – III dalies III skirsnį.
209. Komercinio oro transporto skrydžių atžvilgiu, palyginti su ES-OPS / JAR-OPS 3 ir greta bendrųjų pakeitimų, aprašytų CRD Nr. 2009-02b 89 ir tolesnėse dalyse,³⁴ atkreipiamas dėmesys į šiuos pakeitimus:

³³ OL L 97, 2008 4 9, p. 72.

³⁴ <http://easa.europa.eu/rulemaking/docs/crd/part-ops/CRD%20a.1%20-%20Explanatory%20Note%20-%20OPS%20Parts.pdf>.

- lėktuvams ir sraigtasparniams taikytini reikalavimai kuo labiau suderinti atsižvelgiant į abiejų orlaivių kategorijų skrydžio charakteristikų skirtumus;
  - nors ES-OPS 1.005 punkto a papunkčio 1 priedėlio ir JAR-OPS 3 3.005 punkto f papunkčio priedėlio sušvelninimas visiškai perkeltas į pasiūlytas įgyvendinimo taisykles, suinteresuotosios šalys prašė dar kartą apsvarstyti taisyklių proporcingumą; todėl tam tikriems pirmiau aprašytiems skrydžiams iš A į A nustatytos tokios pat taisyklės, kaip kitiems nei komercinio oro transporto komerciniams skrydžiams; nustatant ribą atsižvelgta į saugos lygį, kurio tikimasi iš komercinio oro transporto skrydžių, ir į šiandien taikomus valstybių narių teisės aktus; sraigtasparniams taikytinas šešių žmonių skaičius nustatytas kaip kompromisas, tinkantis ir mažiems, ir vidutiniams sraigtasparniams, ir turėtų apimti daugumą įžymybių apžiūrinėjimo veiklos; variklio kriterijus laikomas tinkamesniu už 3 175 kg svorio apribojimą, nes pastarasis apimtų tam tikrus sudėtingus kelių variklių sraigtasparnius; pagrindiniai skirtumai pasiūlytose įgyvendinimo taisyklėse susiję su metiniu vežėjų įgūdžių tikrinimu ir vadovavimo kursų, įgulos išteklių valdymo ir permokymo reikalavimais – pastarieji mažiau griežti;
  - naujausios patirties reikalavimai visiems pilotams perkelti į FCL dalį, konkrečiai į FCL.060 taisyklę, nes jie laikomi licencijos teisių apribojimu;
  - FSTD naudotojo patvirtinimas patobulintas įtraukiant reikalavimus vežėjui įdiegti sistemą, kurią taikydamas jis galėtų tinkamai valdyti FSTD pakeitimus, galinčius paveikti vežėjų mokymo programas;
  - kalbant apie maršrutą / zoną ir aerodromo kompetenciją žodis „kvalifikacija“ neperkeltas, nes jis vartojamas tik kalbant apie pilotų licencijas; EU-OPS / JAR-OPS tekste nei paaiškinta, nei apibrėžta, kas tokia kvalifikacija yra, kas ją suteikia ir ar ji susijusi su licencija; todėl, kad nebūtų painiojami terminai ir dėl to neatsirastų painiavos sistemoje, nuspręsta kvalifikacijos neminėti, bet iš esmės reikalavimų nekeisti;
  - atsižvelgiant į gautas pastabas CRM mokymas įtrauktas į visus vieno piloto mokymo kursus, nes CRM apima ne tik dviejų tos pačios įgulos pilotų bendravimą, bet ir, pvz., su antžemine įgula; be to, mokoma veiksmingai valdyti darbo krūvį kabinoje, kas yra svarbu vieno piloto skrydžiams;
  - papildomi reikalavimai vieno piloto skrydžiams pagal IFR arba naktį nustatyti remiantis JAA NPA OPS 65 ir suderinus su ICAO 6 priedo I dalies 29 pakeitimu.
210. Apskritai užtikrintas nuoseklumas su FCL dalimi ir neseniai parengta tinkamumo naudoti duomenų koncepcija. Pastaroji jau buvo iš dalies įtraukta į ES-OPS nurodant Jungtinę skrydžių vertinimo valdybą (JOEB).
211. Nustatyti šie skirtumai, palyginti su ICAO 6 priedu:
- siekiant nustatyti proporcingas, ypač komercinio oro transporto skrydžių iš A į A, taisykles, pakeista taikymo sritis; be to, atsižvelgta į ES-OPS 1.005 punkto a papunkčio 1 priedėlį; tai neatitikimas 6 priedo I dalies 9.4.4.1 punktui dėl vežėjų įgūdžių patikrinimų skaičiaus per metus; tai taip pat neatitikimas 6 priedo III dalies II skirsnio 7.4.3.1. punktui, nes perkeltas

JAR-OPS 3 3.005 punkto f papunkčio priedėlis dėl kitų nei sudėtingų varikliu varomų sraigtasparnių skrydžių pagal VFR dieną orientuojantis pagal vizualiuosius antžeminius orientyrus;

- radijo ryšio operatorių ir skrydžio šturmanų nuostatos neįtrauktos į ES-OPS, todėl jos neįtrauktos ir į siūlomą tekstą; tai neatitikimas 6 priedo I dalies 9.1.2 punktui dėl radijo ryšio operatorių; skrydžių, kuriems reikėtų skrydžio šturmanų, nėra; be to, nors agentūra gali reglamentuoti įgulos narių pareigas, už jų kvalifikacijos reguliavimą vis tiek atsako valstybės narės; taigi šiose taisyklėse taip pat tik iš dalies įgyvendinti su skraidančiais inžinieriais susiję 6 priedo I dalies 9.1.3 punktas ir 6 priedo II dalies 3.9.1.2 punktas, nes licencijavimas vis dar išlieka valstybių narių kompetencija;
- pažymėtina, kad perkėlus nuostatą dėl žinių apie maršrutą arba sritį ir aerodromus iš ES-OPS 1.005 punkto a papunkčio 1 priedo, B naudojimo galimybių klasės lėktuvų skrydžiai pagal VFR dieną neatitinka 6 priedo I dalies 9.4.3.5 ir 9.4.3.6 punktų 12 mėnesių laikotarpio atžvilgiu;
- vieno piloto vykdomų skrydžių pagal IFR naktį atžvilgiu konkrečiai nenurodytas 6 priedo I dalies 9.4.5.3 punkto standartas dėl pirminio tikrinimo vienintelio piloto pareigoms skrydžiui tipinėje aplinkoje; vis dėlto galutinis tekstas yra toks pat, kaip ES-OPS tekstas, todėl laikantis Komisijos ir EASA komitete sutartų gairių nepakeistas;

212. Nustatytos tokios būsimo taisyklių rengimo temos:

- įgulos išteklių valdymo nuostatų tikrinimas ir atnaujinimas atsižvelgiant į pastarųjų kelerių metų patirtį;
- alternatyvi komercinio oro transporto sraigtasparnių skrydžių mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo programa.

213. Iš gautų pastabų taip pat matyti, kad vieno piloto skrydžių koncepcija prieštaringa ir kad gali reikėti ją persvarstyti. Vis dėlto pateikta nedaug išsamių tobulinimo pasiūlymų. Jei suinteresuotosios šalys pateiks daugiau taisyklių rengimo užduočių pasiūlymų, agentūra gali įtraukti papildomą taisyklių rengimo užduotį.

ORO.CC skyrius. Keleivių salono įgula

214. ORO.CC skyriuje pateiktose pasiūlytose įgyvendinimo taisyklėse pateikti mokymo, tikrinimo ir galiojimo reikalavimai, kuriuos turi įvykdyti bet kuris orlaivį su keleivių salono įgula naudojantis vežėjas siekdamas užtikrinti nuolatinę keleivių salono įgulos narių kvalifikaciją.

- 1 skirsnyje nurodyti bendrieji reikalavimai, taikytini komercinio oro transporto skrydžiams (CAT) ir nekomerciniams skrydžiams sudėtingais varikliu varomais orlaiviais.
- 2 skirsnyje nurodyti papildomi reikalavimai, taikytini tik komerciniam oro transportui.

215. Pasiūlytos taisyklės pagrįstos esamais reikalavimais: t. y. ES-OPS ir JAR-OPS 3 O skirsnio. Taip pat atsižvelgta į TGL 44³⁵, kurį taip pat paskelbė JAA ir į kurį įtrauktas JAR-OPS 1 2 skyrius (AMC ir aiškinamoji medžiaga (IEM)).
216. Reikalavimai lėktuvams atitinka ICAO 6 priedo I dalies 12 skyrių, o sraigtasparniams – III dalies 10 skyrių. Pasiūlytos taisyklės, taip pat ES-OPS ir JAR-OPS 3 reikalavimai, išsamesnės už tas, kurios nurodytos atitinkamuose ICAO standartuose. Vis dėlto taip pat atsižvelgta į išsamias ICAO rekomendacijas, kurias galima rasti ICAO dokumento Nr. 7192-AN/857 *Mokymo vadovas* E-1 dalyje, skirtoje keleivių kabinos įgulos narių saugos mokymui (antrasis leidimas, 1996 m.).
217. Atsižvelgiant į tai, kad nekomercinių skrydžių sudėtingais varikliu varomais orlaiviais atžvilgiu ES-OPS reikalavimų dažniausiai laikytasi savanoriškai, pagrindiniai skirtumai, palyginti su ES-OPS ir JAR-OPS 3 O skirsnio, abiejų skrydžių tipų atžvilgiu yra šie:
- taikymo sritis (ORO.CC.005) – 1 skirsnyje *Bendrieji reikalavimai* pateiktos pasiūlytos taisyklės bus taikomos nekomerciniams skrydžiams sudėtingais varikliu varomais orlaiviais ir komercinio oro transporto skrydžiams;
  - mažiausio keleivių salono įgulos narių skaičiaus nustatymas (ORO.CC.100) – ES-OPS reikalavimas (OPS 1.990 punkto b papunkčio 2 dalis) paaiškintas siekiant užtikrinti, kad vežėjai visuotinai suprastų su keleivių salono įgula susijusias tinkamumo skraidyti taisykles bei susijusias sertifikavimo specifikacijas ir į jas atsižvelgtų; nustatant mažiausią skrydžiams reikalingų įgulos narių skaičių ypač svarbu atsižvelgti į sertifikavimo reikalavimus, susijusius su evakuacijos demonstracija, tiesioginiu vaizdu į keleivių skyrių ir reikiama keleivių salono krėslais; neseniai įsitikinta, kad nevienodai suprantami sertifikavimo procesai, kurių reikia siekiant patvirtinti konkrečias atskirų orlaivių keleivių krėslų konfigūracijas, ir (arba) šių procesų poveikis nustatant skrydžiams būtiną mažiausią keleivių salono įgulos narių skaičių; pvz., iš vienos avarijos tyrimo ataskaitos matyti, kad atitinkamo vežėjo skrydžių vykdymo vadove nurodytas mažiausias būtinas keleivių salono įgulos narių skaičius buvo mažesnis už tam konkrečiam orlaiviui taikytiną susijusią evakuacijos demonstraciją arba analizę;
  - vyresniųjų keleivių salono įgulos narių mokymas (ORO.CC.115 d punktas ir ORO.CC.260 a punkto 2 papunktis) – daugelio nuomone, nenuoseklu EU-OPS tekste nenustatyti tik šio konkretaus mokymo tikrinimo; dabar, kaip rekomenduota per konsultacijas gautuose atsiliepimuose, šis nenuoseklumas panaikintas;
  - orlaivių tipui skirtas mokymas ir vežėjo rengiamas permokymo kursas (ORO.CC.125) – pagal ES-OPS visi šie mokymo elementai buvo įtraukti tik į vieną permokymo programą; visiems to paties tipo orlaiviams bendri mokymo elementai aiškiai atskirti nuo vežėjui skirtų mokymo elementų, taigi išlaikytas nuoseklumas su vykdoma tinkamumo naudoti duomenų (OSD) proceso veikla; todėl ateityje taip pat gali būti lengviau taikyti mokymo lengvatas;

³⁵

JAA administracinė ir rekomendacinė medžiaga. Ketvirtas skirsnis *Skrydžiai*, trečia dalis Laikinių gairių biuletenis (JAR-OPS). BIULETENIS Nr. 44 JAR-OPS 1 2 SKYRIAUS 13 PAKEITIMAS, ATNAUJINTAS SIEKIANČI ĮTRAUKTI 2 SKYRIAUS TEKSTO PASIŪLYMUS IŠ PANAIKINTŲ JAA NPA.

- mokymas apie skirtumus (ORO.CC.130) – dabar, atsižvelgiant į atsiliepimus, kuriuose prašyta padidinti aiškumą, šis mokymas įtrauktas į atskirą reikalavimą nei orlaivio tipui skirtas mokymas ir vežėjo rengiamo permokymas; kartu palengvinta sąsaja su minėtais atitinkamais OSD elementais;
  - mokymo ir tikrinimo galiojimo laikotarpiai (ORO.CC.140 e punktas ir ORO.CC.145 c punktas) – šiais aspektais ES-OPS aiškumo trūkumas paaiškėjo iš supratimo skirtumų, matomų dėl CRD gautuose suinteresuotųjų šalių atsiliepimuose; jis atitinkamai pašalintas taip pat atsižvelgiant į TGL 44 (JAR-OPS 1 2 skyriuje) nurodytas nuostatas;
  - keleivių salono įgulos narių atestacijos pažymėjimai (CCA) (ORO.CC.210) – pagrindiniame reglamente reikalaujama, kad komercinio oro transporto veikloje dalyvaujantys keleivių salono įgulos nariai turėtų CCA; papildomos įgyvendinimo taisyklės įtrauktos į specialų Komisijos reglamento dėl orlaivio įgulos priedą (CC dalis); CCA būtina išlaikyti, o jei jų turėtojai neatitinka reikalavimų, jie taip pat gali būti apriboti, atšaukti arba gali būti sustabdytas jų galiojimas; tai skiriasi nuo pagal ES-OPS reikalaujamų saugos mokymo kurso baigimo pažymėjimų, kurių galiojimo ir naudojimo sąlygos jų turėtojams nenustatytos; dabar, daugelio prašymu, skirtingai nei pirminiame NPA pasiūlyme, orlaivių tipo mokymo reikalavimas nebuvo nustatytas kaip CCA išdavimo sąlyga; vis dėlto galiojančios orlaivio tipo kvalifikacijos išlieka turėtojų CCA naudojimo sąlyga;
  - CCA turėtojų orlaivių tipų kvalifikacijų sąrašas (ORO.CC.215 b punkto 2 papunktis) – pagrindiniame reglamente reikalaujama išlaikyti CCA galiojimą; norint užtikrinti saugą ir remti suderintą įgyvendinimą, priežiūrą bei standartizaciją reikia, kad turėtojai, kaip ir iš kiti civilinės aviacijos darbuotojai, privalantys laikytis taisyklių, bet kada galėtų įrodyti atitiktį; šis reikalavimas tampa vis svarbesnis dabartinėmis aviacijos sąlygomis, kai dauguma keleivių salono įgulos narių dirba skirtingiems vežėjams ir atsiranda vis daugiau laisvai samdomų, sezoninių ir vienu metu daugiau nei vienam vežėjui dirbančių keleivių salono įgulos narių; be to, CCA išduodamas baigus pirminį mokymo kursą, todėl nuolatinė turėtojo atitiktį visoms taikytinoms saugos taisyklėms galima įrodyti tik prie pažymėjimo pridėjus orlaivio tipo kvalifikacijų sąrašą, kurį vežėjai privalo išduoti kiekvienam įdarbintam pažymėjimo turėtojui; ši galimybė laikyta praktiškesne už reikalavimą CCA iš naujo išduoti arba patvirtinti jo galiojimą;
  - darbas daugiau kaip vieno tipo ar varianto orlaiviuose (ORO.CC.250) – apribojimas iki 3 arba 4 tipų gavus institucijos patvirtinimą yra toks pat, kaip ir ES-OPS; pažymėtini skirtumai susiję su tipų ir variantų nustatymu, kuris aprašytas taip, kad atitiktį vykdomą su keleivių salono įgula susijusių OSD proceso veiklą.
218. Kur reikėjo, taip pat užtikrintas nuoseklumas su CC dalimi ir su ORO.FC bei ORO.TC skyriais.
219. Konsultuojantis paaiškėjo daugumos valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių sutarimas, kad reikia parengti bendruosius ES lygmens keleivių salono įgulos narių mokymo organizacijų patvirtinimo, instruktorių bei egzaminuotojų kvalifikacijos ir treniruoklių kriterijus arba standartus. Todėl teisės aktų leidėjui bendrai sutarus ir

sutikus, agentūra siūlo šiuos klausimus nagrinėti ateityje, atliekant kitas taisyklių rengimo užduotis.

ORO.TC skyrius. Techninės įgulos nariai, dalyvaujantys vykdant HEMS, HHO arba NVIS skrydžius

220. Pasiūlytose ORO.TC skyriaus įgyvendinimo taisyklėse pateikti bendrieji mokymo ir tikrinimo reikalavimai, kai orlaivis naudojamas su techninės įgulos nariais komercinio oro transporto avarinės medicinos tarnybos sraigtasparnių (HEMS) skrydžiams, sraigtasparnių keliamesiems skrydžiams (HHO) ir naktinio matymo vizualizavimo (NVIS) skrydžiams. Kiti specialieji reikalavimai dėl susijusį naudojimą atitinkančio techninės įgulos narių mokymo įtraukti į SPA.HEMS, SPA.HHO ir SPA.NVIS skyrius.
221. Dabar į šį skyrių neįtraukti techninės įgulos nariai arba užduočių specialistai, dalyvaujantys vykdant specializuotus skrydžius (aviacijos darbuose). Su specializuotais aviacijos darbais susiję mokymo reikalavimai bus įtraukti į SPO dalį ir su ja susijusias AMC bei rekomendacijas. Vėliau agentūra gali nuspręsti persvarstyti ORO.TC skyriaus reikalavimus, kad galėtų į jį įtraukti tam tikroje aviacijos darbų veikloje dalyvaujančius techninės įgulos narius.
222. Pasiūlytos taisyklės pagrįstos JAR-OPS 3 O skirsniu. Be bendrųjų pakeitimų, aprašytų CRD Nr. 2009-02b 89 ir tolesnėse dalyse, dėmesys atkreiptinas į šiuos:
- tiksliau apibrėžta nuostatų taikymo sritis ir sąlygos ir pasiūlyta techninės įgulos narių, dalyvaujančių vykdant komercinio oro transporto HEMS, HHO ir NVIS skrydžius, apibrėžtis;
  - atsižvelgiant į tai, kad orlaivių naudojimo esminiuose reikalavimuose nenurodytas techninės įgulos narių sveikatos būklės tinkamumas, atitinkamos JAR-OPS 3 pirminio medicininio patikrinimo arba vertinimo nuostatos paliktos tik rekomendacijose;
  - sraigtasparnių tipų ir didžiausio tipų skaičiaus apribojimo nuostatos iš esmės perkeltos iš JAR-OPS 3. Vis dėlto padaryti keli pakeitimai, nes techninės įgulos nariams tipai paprastai nenustatomi; kai kurie vežėjai taiko skrydžio įgulai nustatytus tipus; atsižvelgiant į HEMS, HHO ir NVIS skrydžių taikymo sritį reikėtų atsižvelgti į naudojamos įrangos ir taikomų procedūrų skirtumus; todėl JAR-OPS 3 tekste nurodytas apribojimas perkeltas į AMC, kurioje reikalaujama, kad vežėjas, atsižvelgdamas į konkrečią techninės įgulos narių veikimo aplinką, skrydžio vykdymo vadove nurodytą didžiausią tipų skaičių.
223. Užtikrintas nuoseklumas su ORO.FC ir ORO.CC skyriais.

IV. Skirtumų apžvalga

Skirtumai, palyginti su ES-OPS / JAR-OPS 3

224. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgti ORO dalies ir ES-OPS / JAR-OPS 3 skirtumai ir pateiktas kiekvieno skirtumo pagrindimas.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
ES-OPS 1.1.75 punkto c papunkčio 1 dalis ir JAR-OPS 3.175 punkto c papunkčio 1 dalis	ORO.GEN.105 ir ORO.GEN.115	Išbraukta nuoroda, kad pareiškėjas, norintis gauti AOC, neprivalo turėti kitos institucijos išduoto AOC, išskyrus specialiai atitinkamų institucijų patvirtintus atvejus.	Ši nuostata nereikalinga, nes pagal ORO dalį išduotas AOC galios visose valstybėse narėse.
1.035 / 3.035 punkt tas Kokybės valdymo sistema	ORO.GEN.200	Nurodyta ne kokybės sistema, o valdymo sistema, apimanti saugos valdymą ir atitikties stebėseną.	Atitinka ICAO SMS standartus ir rekomenduojamą praktiką.
1.037 / 3.037 punkt tas Avarijų prevencijos ir skrydžių saugos programos elementai	ORO.GEN.200	Avarijų prevencijos ir skrydžių saugos programa pakeista ICAO saugos valdymo sistema, įgyvendinta ORO.GEN.200 taisyklėje.	Atitinka ICAO SMS standartus ir rekomenduojamą praktiką.
ES-OPS 1.165 punkto c papunkčio 1 dalies ii punktas <i>Nuoma</i>	ORO.AOC.110 a p unktas	Nuomos sutartyje nereikalaujama nustatyti į šį patvirtinimą įtrauktų sąlygų. Išbraukta nuostata, kad apie visus skirtumus, palyginti su K, L skirtniuose ir (arba) OPS 1.005 punkto b papunktyje nustatytais reikalavimais, reikia pranešti institucijai ir kad jie jai turi būti priimtini.	Manoma, kad nebūtina nustatyti trečiojoje šalyje registruotų arba kito Bendrijos naudotojo orlaivių be įgulos nuomos pagal sutartį sąlygų, nes tai laikoma AOC pakeitimu, ir reikia, kad šiame pažymėjime nurodytam orlaiviui pagal 21 dalį būtų išduotas tinkamumo skraidyti pažymėjimas.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
ES-OPS 1.165 punkto c papunkčio 3 dalies A punktas <i>Nuoma</i>	ORO.AOC.110 d punktas	Išbrauktas reikalavimas, kad institucija atleistų naudotoją nuo atitinkamos OPS 1 dalies nuostatos laikymosi.	Pagal sutartį be įgulos išsinuomotas orlaivis pašalinamas iš nuomotojo AOC ir skrydžiams vadovauja nuomininkas. Būsimos ES orlaivių naudojimo taisyklės bus taikomos tik ES naudotojams. Todėl, jei orlaivį naudoja ne ES naudotojas, ES naudotojo nuo susijusių OPS reikalavimų laikymosi atleisti nereikia.
1.175 / 3.175 punkto i papunkčio 2 dalis	ORO.AOC.135 a p unktas	Išbraukta nuoroda į techninės priežiūros sistemą.	Apima Reglamentas (EB) Nr. 2042/2003.
ES-OPS 1.185 punkto e papunktis ir JAR-OPS 3.185 punkto d papunktis	Netaikoma.	Nereikalaujama paraišką atnaujinti AOC pateikti likus bent 30 dienų arba kitam sutartam laikotarpiui iki esamo galiojimo laikotarpio pabaigos.	AOC bus išduodamas neribotam laikui.
JAR-OPS 3.175 punkto c papunkčio 3 dalis	Netaikoma.	AOC siekiantis gauti pareiškėjas neįpareigotas registruoti sraigtasparnių, kuriuos ketinama naudoti pagal AOC už šio pažymėjimo išdavimą atsakingoje valstybėje.	Apima Reglamentas (EB) Nr. 1008/2008.
1.155 / 3.155 punkto a papunkčio 1 dalis	ORO.MLR.115 e p unktas	Pridėta „net vežėjui nustojus būti to įgulos nario darbdaviu, jei laikomasi c punkte nustatytų laikotarpių“.	Paaiškinta atsižvelgiant į gautas pastabas.
1.155 / 3.155 punkto a papunkčio 2 dalis	ORO.MLR.115 f p unktas	Išplėsta taikymo sritis – dabar nuostata taikoma visiems įrašams, net tik skrydžio, tarnybos laiko ir poilsio laikotarpių. Pridėta „jei laikomasi c punkte nustatytų laikotarpių“	Kad būtų išsamiau ir aiškiau, atsižvelgiant į gautas pastabas.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
1.1040 / 3.1040 punkto c papunktis	Netaikoma.	Neperkeltas šis ES-OPS / JAR-OPS 3 tekstas: „Jeigu įgaliotoji institucija nepatvirtina kitaip arba kitaip nėra nustatyta pagal nacionalinę teisę, Skrydžių vykdymo vadovą naudotojas privalo parengti anglų kalba. Be to, naudotojas gali išversti ir naudoti šį vadovą ar jo dalis ir kita kalba.“.	Nors ES-OPS / JAR-OPS 3 tekste nustatyta, kad skrydžių vykdymo vadovai parengiami anglų kalba, jį leidžiama išversti ir į kitą kalbą. Vis dėlto ES visas oficialias kalbas laiko lygiavertėmis, todėl susijęs ES-OPS / JAR-OPS 3 punktas neperkeltas. Be to, kyla klausimas, ar dėl to, kad neanglakalbiai įgulos nariai naudoja anglišką skrydžių vykdymo vadovą, nekyla pavojus saugai. Į tai atsižvelgiama iš ES-OPS / JAR-OPS 3 nukopijavus standartą, pagal kurį reikalaujama, kad visi darbuotojai suprastų kalbą, kuria parengtos su jų pareigomis ir atsakomybe susijusios skrydžių vykdymo vadovo dalys.
1.1040 / 3.1040 punkto i papunktis	ORO.MLR.100 g punktas	Pakeista, kad būtų taikoma tik tiems pakeitimams, apie kuriuos reikia pranešti, pvz., kad nebūtų įtraukiami redakciniai pakeitimai.	Kad būtų aiškiau ir derėtų su naujuoju požiūriu į išankstinius patvirtinimus.
1.1055 / 3.1055	ORO.MLR.110	Pakeista, kad būtų galima pildyti ne tik popieriuje spausdintą, bet ir kitos formos kelionės žurnalą. Kelionės žurnalo turinys bus pateikiamas kaip priimtinos laikymosi priemonės.	Siekiama suteikti lankstumo ir remti technologijų pažangą. Spausdinimas popieriuje nenurodytas ICAO standartuose ir rekomenduojamoje praktikoje.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
OPS 1.1065 / 3.1065 p unkto 1 priedėlis	ORO.MLR.115 b ir c punktai)	Sujungtos dokumentų saugojimo laikotarpių lentelės. Išbrauktas lėktuvo techninės būklės žurnalas. Įtrauktas keleivių salono įgulos nario atestacijos pažymėjimas. Neperkelti įrašai apie kosminės ir saulės spinduliuotės dozes.	Lentelės sujungtos, kad būtų aiškiau ir paprasčiau. Lėktuvo techninės būklės žurnalas išbrauktas, nes jis įtrauktas į tinkamumo skraidyti taisykles. Keleivių salono įgulos narių atestacijos pažymėjimai įtraukti atsižvelgiant į naująsias keleivių salono įgulos narių taisykles. Įrašai apie kosminės ir saulės spinduliuotės dozes neperkelti, nes šis klausimas nepatenka į aviacijos saugos taikymo sritį.
ES-OPS 1.005 punkto a papunkčio 31 dalies 1 priedėlis JAR-OPS 3.005 punkto f papunkčio 18 dalies 1 priedėlis	Netaikoma.	Tekstas neperkeltas	Nenurodyti sutrumpintų vadovavimo kursų kriterijai. Reikia taikyti pagrindinio reglamento 14 straipsnį.
1105 / 3.105 punk to d papunktis	ORO.FC.145 d ir e punktai	Paaiškintas FSTD naudotojo patvirtinimas. Naujas punktas siekiant užtikrinti nuolatinę atitiktį ir tinkamą FSTD pokyčių, galinčių turėti įtakos vežėjo mokymo programoms, valdymą.	ES-OPS / JAR- OPS 3 įgyvendinimo problemos. Vienodos sąlygos. Suderinta su ORA.FSTD ir ORA.ATO skyriais.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
Netaikoma.	ORO.FC.145 b punktas	Įtrauktas naujas punktas, kuriame nurodyta, kad rengiant mokymo kursus reikia atsižvelgti į privalomus OSD elementus.	Kad būtų atsižvelgiama į OSD.
1.943 / 3.943 punkto a papunktis	Netaikoma.	Tekstas neperkeltas.	Senoji pereinamojo laikotarpio nuostata.
ES-OPS 1.955 punkto a papunkčio 2 dalis	ORO.FC.105 b punkto 3 papunktis	Tekstas suderintas su JAR-OPS 3.955 punkto a papunkčiu	ES-OPS tekste nurodyta, kad pirmiau ankstesnio vežėjo kaip vadas jau buvęs kvalifikuotas pilotas, pradėjęs dirbti kitam vežėjui privalo baigti šio naujojo vežėjo rengiamą vadovavimo kursą, kad šis naujasis vežėjas galėtų jį paskirti vadu. Šiuo atžvilgiu JAR-OPS 3 tekstas logiškesnis.
ES-OPS 1.978 punkto b ir e papunkčiai	Netaikoma.	Neperkelta nuoroda į naujausios patirties reikalavimus.	Alternatyvioje mokymo ir kvalifikacijos programoje negalima išplėsti FCL reikalavimų. Naujumo pratęsimas jau įtrauktas į FCL.060 skyrių.
ES-OPS 1.978 punkto f papunktis	Netaikoma.	Neperkeltas reikalavimas dėl paskirtojo pareigūno atsakomybės.	Nereikalingas, nes sutampa su organizacijų bendraisiais ir AOC reikalavimais.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
ES-OPS 1.978 punkto c papunkčio 1 dalies 1 priedėlis	Netaikoma.	Neperkeltas c papunkčio 1 dalies sakiny, pagal kurį leidžiama pasirinkti kitą lygiavertį metodą nei saugumo įrodymo veikla.	Nebuvo galima nustatyti, kokia alternatyva tai galėtų būti. Panašus sakiny buvo įtrauktas į JAR- OPS 1.978 punkto c papunkčio 1 dalies i punkto 4 papunkčio 1 priedėlio ACJ. Dabar ES-OPS priedėlis yra AMC ir, atrodo, susijusio ACJ formuluotėje nurodyta, kad būtų tinkama taikyti alternatyvių laikymosi priemonių procesą, kad tokią alternatyvą galėtų taikyti kiekvienas.
OPS 1.940 punkto a papunkčio 2 dalies 2 priedėlis	ORO.FC.202 a pu nkto 7 papunktis	Įtrauktas vienintelio piloto CRM.	Vienintelio piloto įgulos išteklų valdymą sudaro keli išskirtiniai elementai, kurie netaikomi daugianarės įgulos skrydžiams.
OPS 1.940 punkto a papunkčio 5 dalies 2 priedėlis	ORO.FC.202 c pu ntas	Mažiausias vienintelio piloto skrydžio naktį valandų skaičius.	NPA Nr. OPS 65 ir ICAO 6 priedo I dalies 29 pakeitimas, kurį JAAC, EASA ir ASC sprendimu nuspręsta įtraukti kaip vieną iš JAA NPA į pirmines įgyvendinimo taisykles.
Netaikoma.	ORO.FC.100 e pu nkto 2 papunktis	Įtraukta laisvai samdomų įgulos narių FTL specifikacija.	Skrydžių saugos komitetas įgaliojo paaiškinti atsakomybę, susijusią su FTL reikalavimais, kai pilotai dirba daugiau nei vienam vežėjui.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
JAR-OPS 3.988 punktas	ORO.TC skyriaus ir I priedo apibrėžtys	Pateikta techninės įgulos nario apibrėžtis ir tiksliau apibrėžta ORO.TC skyriaus taikymo sritis.	JAR-OPS 3 O skirsnis taikytinas įgulos nariams, išskyrus skrydžio įgulą. Šie kiti įgulos nariai nustatyti kaip įgulos nariai, dalyvaujantys vykdant komercinio oro transporto HEMS, HHO ir NVIS skrydžius. Pagal JAR-OPS 3 jau reikalaujama, kad keleivių salono įgulos nariai atitiktų JAR- OPS 1 / ES-OPS O skirsnį.
JAR.OPS 3.995 punkto a papunkčio 2 dalis	ORO.TC skyriaus rekomendacijos	JAR-OPS 3 tekste reikalaujama pirminio medicininio patikrinimo arba vertinimo. Pagrindiniame reglamente esminių reikalavimų 7 skirsnio b punkte nustatytas teisinis keleivių salono įgulos narių medicinos reikalavimų pagrindas. Palyginamo reikalavimo techninei įgulai nėra. Todėl atsižvelgiant į techninę užduotį Nr. OPS.001 reikalavimai perkelti tik kaip rekomendacijos.	Skirtingas teisinis pagrindas.
JAR-OPS 3.1030 punkto a papunktis	Netaikoma.	Neperkeltas tekstas dėl mažiausio tipų skaičiaus.	Techninės įgulos nariams tipai nenustatyti.
Netaikoma.	ORO.TC.105 b pu nkto 2 papunktis	Ištraukta laisvai samdomų įgulos narių FTL specifikacija.	Suderinta su skrydžio ir keleivių salono įgulos pakeitimais,

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
ES-OPS O skyrius OPS 1.980 punktas	Taikomas CC dalies reglamentas ir Orlaivių naudojimo reglamento I priedas	Pateikta keleivių salono įgulos nario apibrėžtis.	Kad būtų aiškiau ir būtų galima užtikrinti teisinį tikrumą atsižvelgiant į pokyčius nuo tada, kai apibrėžtis rengta 1993 m. skelbiant JAR- OPS 1.
OPS 1.990 punkto b papunkčio 2 dalis	ORO.CC.100 b pu nkto 1 papunktis	Nuostata, kaip nustatyti mažiausią keleivių salono įgulos narių skaičių.	Nepakankamai aiškiai apibrėžtas ES-OPS reikalavimas suprantamas ir įgyvendinamas skirtingai, o tai gali turėti poveikį saugai (ypač prie grindų lygio avarinių išėjimų avarinės situacijos ir evakuacijos atveju). Siekama užtikrinti, kad nustatant mažiausią keleivių salono įgulos narių skaičių būtų tinkamai atsižvelgiama į sertifikavimo specifikacijas, susijusias su keleivių salono įgulos narių veikla, taikytinas unikalioms vežėjų orlaivių keleivių salono konfigūracijoms (žr. TC, STC arba TC pakeitimą). Vienodos sąlygos.
OPS 1.990 punkto c papunktis	Netaikoma.	Išimtinėmis aplinkybėmis institucija reikalauja papildomų keleivių salono įgulos narių.	Į ORO dalį neperkelta, nes tai apima Reglamento (EB) Nr. 216/2008 14 straipsnio 1 dalis.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
OPS 1.995 punkto b papunktis	ORO.CC.110 a punkto 2 papunktis	Būtiniausi sveikatos būklės tinkamumo reikalavimai arba sąlygos, taikomos skiriant dirbti keleivių salono įgulos nariu orlaiviuose, vykdančiuose komercinio oro transporto skrydžius.	Skirtingas teisinis pagrindas. Išsamiuose MED dalyje pateiktuose reikalavimuose nurodyti medicininių vertinimų intervalai ir medicininiai sveikatos būklės tinkamumo vertinimo reikalavimai.
OPS 1.995 punkto c papunktis	ORO.CC.210 a punktas	Būtiniausi keleivių salono įgulos narių atestacijos pažymėjimų reikalavimai arba sąlygos, taikomos skiriant dirbti keleivių salono įgulos nariu orlaiviuose, vykdančiuose komercinio oro transporto skrydžius.	Skirtingas teisinis pagrindas. Išsamiuose CC ir ORO dalyse pateiktuose reikalavimuose nurodyta, kad būtina išlaikyti atestacijos pažymėjimų galiojimą.
OPS 1.1000 punkto c papunktis	ORO.CC.260 a punkto 2 papunktis	Naujas reikalavimas tikrinti vyresniųjų keleivių salono įgulos narių mokymą.	Skirtumas padarytas atsižvelgiant į konsultacijas. Papildomas tikrinimas, skirtas užtikrinti, kad vyresniųjų keleivių salono įgulos narių mokymo kursai, kaip ir visi kiti mokymo kursai, būtų sėkmingai baigti ir būtų pasiektas reikiamas kompetencijos lygis.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
OPS 1.1005 punkto a ir b papunkčiai	CC dalis (CC.CCA.100) ARA dalis CC skyrius	Nauja atestacijos pažymėjimų taikymo sritis ir sąlygos.	Skirtingas teisinis pagrindas. Sprendimą patvirtinti vežėjus ir (arba) mokymo organizacijas ir toliau leidžiama priimti valstybei narei savo nuožiūra, kaip nustatyta ES-OPS. Kitaip nei ES-OPS saugos mokymo atestacijos pažymėjimą, keleivių salono įgulos narių atestacijos pažymėjimo galiojimą būtina išlaikyti siekiant patvirtinti, kartu su orlaivių tipų kvalifikacijų sąrašu, kad turėtojas turi kvalifikaciją skristi.
OPS 1.1005 punkto b, d ir e papunkčiai	ORO.AOC.120	Vežėjo patvirtinimus rengti keleivių salono įgulos narių mokymą ir (arba) išduoti atestacijos pažymėjimus reikia nurodyti AOC veiklos specifikacijose.	Skirtingas teisinis pagrindas. Siekiant šiek tiek suderinti procesus, į ORO.AOC skyrių įtrauktos pagrindinės bendrosios nuostatos vežėjams (o į ARA dalies CC skyrių – mokymo organizacijoms).

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
OPS 1.1010	ORO.CC.125 ORO.CC.130	Permokymas ir mokymas apie skirtumus įtraukti į atskiras taisykles.	Skirtumas padarytas atsižvelgiant į konsultacijas. Nauja mokymo apie skirtumus taisyklė ir formuluotė; šis mokymas aiškiai atskirtas nuo orlaivių tipo mokymo ir vežėjo rengiamo permokymo.
Netaikoma.	ORO.CC.125 b punktas ORO.CC.130 c punktas ORO.CC.250 b punktas	Įtrauktos nuorodos į OSD.	Atsižvelgiant į OSD, įtrauktas naujas punktas, kuriame nurodoma, kad mokymo kursuose reikia atsižvelgti į privalomuosius OSD elementus. Siekiant užtikrinti nuoseklumą su nuostatomis, kurios bus parengtos pagal OSD, šiek tiek pakeista ORO.CC.205 b punkto formuluotė dėl variantų kaip naujų tipų nustatymo.
Netaikoma.	ORO.CC.110 b punkto 2 papunktis	Įtraukta laisvai samdomų įgulos narių FTL specifikacija.	Skrydžių saugos komitetas įgaliojo paaiškinti atsakomybę, susijusią su FTL reikalavimais, kai keleivių salono įgulos nariai dirba daugiau nei vienam vežėjui.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
OPS 1.1015 punkto c papunktis	ORO.CC.140 e punkto 3 papunktis	Ištrauktas kartotinio trimečio mokymo elementų galiojimo laikotarpis.	Skirtumas padarytas atsižvelgiant į konsultacijas. Siekama panaikinti ES-OPS neaiškumą dėl tikslaus mokymo elementų, kuriuos reikalaujama apimti ne rečiau kaip kas trejus metus, galiojimo laikotarpio.
OPS 1.1020	ORO.CC.145 c punktas	Ištrauktas galiojimo laikotarpis.	Siekama panaikinti ES-OPS aiškumo trūkumą šiuo aspektu. AMC arba rekomendacijos negali prieštarauti taisyklei, todėl papildytos pirmiau JAR-OPS 1 2 skyriuje (IEM OPS 1.1020 punkto a papunktyje) pateiktos nuostatos dėl taikytino galiojimo laikotarpio ir dėl vežėjo galimybės tam tikromis sąlygomis žinių atnaujinimo mokymą pakeisti kartotiniu mokymu.
OPS 1.1005 punkto h papunkčio 1 dalies i punkto 1 priedėlis	Netaikoma.	Neperkeltas tekstas dėl įvadinio CRM kurso jau dirbantiems keleivių salono įgulos nariams per kitus kartotinio mokymo kursus.	Senoji pereinamojo laikotarpio nuostata nebeaktuali.
OPS 1.1010 punkto j papunkčio 1 priedėlis	Netaikoma.	Neperkeltas tekstas apie pradinį mokymą, kaip išvengti užkrečiamųjų ligų.	Senoji pereinamojo laikotarpio nuostata nebeaktuali.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
OPS 1.1015 punkto 1 priedėlis ir OPS 1.1020 punkto 1 priedėlis	ORO.CC.140 c punkto 2 papunkčio ii dalis ORO.CC.145 b punkto 3 papunktis	Mokymas apie skrydžio įgulos kabinos saugumo duris įtrauktas kaip trimetis kartotinio mokymo elementas ir į žinių atnaujinimo mokymą.	Skirtumas padarytas atsižvelgiant į konsultacijas ir į keleivių salono įgulos narių svarbą saugumo įvykio atveju.
JAR-OPS 3 O skyrius JAR-OPS 3.988 punkto c papunkčio 1 priedėlis	ORO dalis CC skyrius	Nepateiktas konkretus sraigtasparnių keleivių salono įgulos narių mokymo elementų, kurių galima neįtraukti į mokymą pagal JAR-OPS 3, sąrašas.	ORO dalyje nurodyti orlaiviai, todėl visos taisyklės taikytinos skrydžiams lėktuvais ir sraigtasparniais ir elementų, kurių galima neįtraukti, sąrašo nebereikia, nes pasiūlytose taisyklėse paaiškinta, kad mokymas įtraukiamas tik „kai įrengta“, kai įranga „yra orlaivyje“ ir (arba) „aktualūs naudosimam orlaiviui“.

ORO dalies skirtumai, palyginti su ICAO 6 priedu

225. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiami į šios nuomonės taikymo sritį patenkantys ICAO 6 priedo I dalyje ir III dalies 1 ir 2 skirsniuose nustatyti standartai³⁶, kurie laikomi neperkeltais arba perkeltais, bet nederančiais su atitinkamais ICAO 6 priedo standartais. Kai kurie nurodyti elementai nepatenka į pagrindinio reglamento taikymo sritį, todėl juos gali apsvarstyti valstybės narės.

6 priedo I / III dalies nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas
I dalies 9.4.5.3 punktas	ORO.FC.202	Konkrečiai nenurodytas pirminis tikrinimas vienintelio piloto pareigoms ir tipinėje skrydžio aplinkoje.

³⁶

Šioje nuomonėje neatsižvelgiama į ICAO techninės priežiūros ir vežėjo techninės priežiūros kontrolės standartus.

6 priedo I / III dalies nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas
I dalies 9.4.4.1 punktas III dalies II skirsnio 7.4.3.1 punktas	ORO.FC.130 / ORO.FC.230 / ORO.FC.330	Prieš skrendant pagal VFR dieną B naudojimo galimybių klasės lėktuvais ne ilgesniais kaip aštuonių iš eilės mėnesių sezonais reikalaujama tik vieno naudotojo įgūdžių tikrinimo. Jei naudojamas seniausias tipas, galima atlikti tik vienam iš tipų skirtą skrydžio įgulos narių, dalyvaujančių kitų nei sudėtingų variklio varomų sraigtasparnių skrydžiuose dieną maršrutais, kurių laikomasi pagal vizualiuosius antžeminius orientyrus, įgūdžių tikrinimą. Metinis įgūdžių tikrinimas vykdomas komercinio keleivių vežimo skrydžius pagal vizualiųjų skrydžių taisyklės (VFR) dieną, pradedant ir baigiant tame pačiame aerodrome arba skrydžių erdvės dalyje ir ne ilgiau kaip 30 minučių trukmės, arba kompetentingos institucijos nustatytoje vietinėje zonoje vieno variklio oro sraigto varomais lėktuvais, kurių didžiausia sertifikuota kilimo masė neviršija 5 700 kg ir kuriais skrenda ne daugiau kaip šeši žmonės, įskaitant pilotą, arba vieno variklio sraigtasparniais, kuriais skrenda ne daugiau kaip šeši žmonės, įskaitant pilotą.
I dalies 9.1.2 punktas	Netaikoma.	Radijo ryšio operatorių licencijavimas nepatenka į pagrindinio reglamento taikymo sritį ir išlieka valstybių narių atsakomybė.
I dalies 9.1.3 punktas	ORO.FC.110	Skraidančiųjų inžinierių licencijavimas nepatenka į pagrindinio reglamento taikymo sritį ir išlieka valstybių narių atsakomybė.
I dalies 9.1.4 punktas	Netaikoma.	Skrydžio šturmano nereikia. Skrydžio šturmanų licencijavimas nepatenka į pagrindinio reglamento taikymo sritį ir išlieka valstybių narių atsakomybė.

6 priedo I / III dalies nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas
I dalies 9.4.3.5 ir 9.4.3.6 punktai	ORO.FC.105 c punktas	B galimybių klasės lėktuvus pagal VFR dieną naudojančiams skrydžio įgulos nariams aerodromų atžvilgiu vietoj 12 mėnesių taikomas 36 mėnesių laikotarpis.
I dalies 10.3 punkto b–f papunkčiai III dalies 8.3 punkto b–f papunkčiai	Netaikoma.	Nenustatyta konkrečių skrydžių vykdymo pareigūnams / dispečeriams taikytinų žinių, mokymo, patirties arba galiojimo laikotarpių.

V. Siūlomų taisyklių rengimo užduočių sąrašas

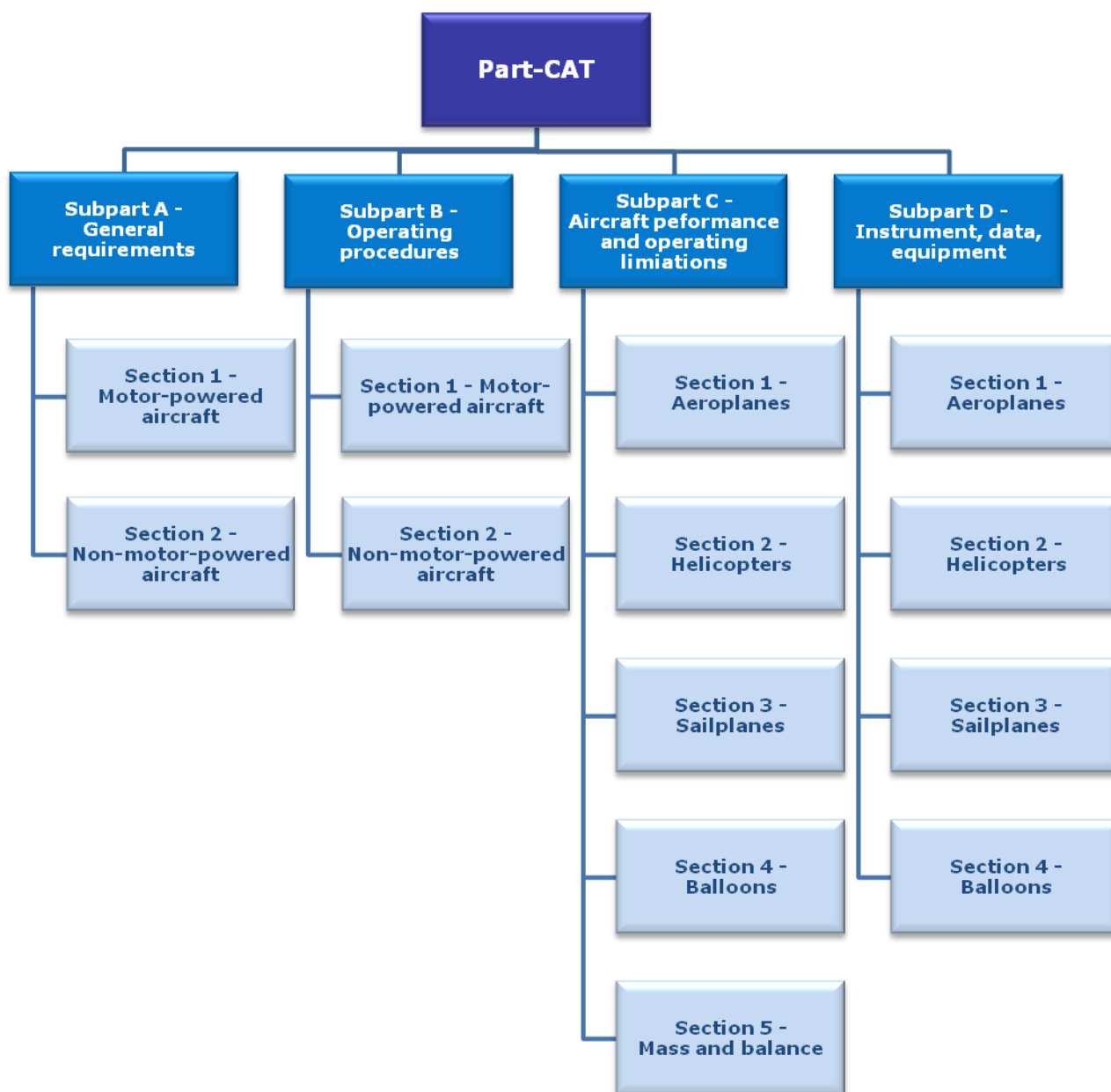
226. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiamos siūlomos ORO dalies taisyklių rengimo užduotys. GEN skyriaus atžvilgiu jos daugiausia susijusios su tuo, kad paskelbus naują ICAO 19 priedą dėl saugos valdymo standartų ir rekomenduojamos praktikos ir įgyvendinant EASP reikia patikrinti atitinkamas ARO ir ORO dalių saugos valdymo ir rizikos vertinimo nuostatas.

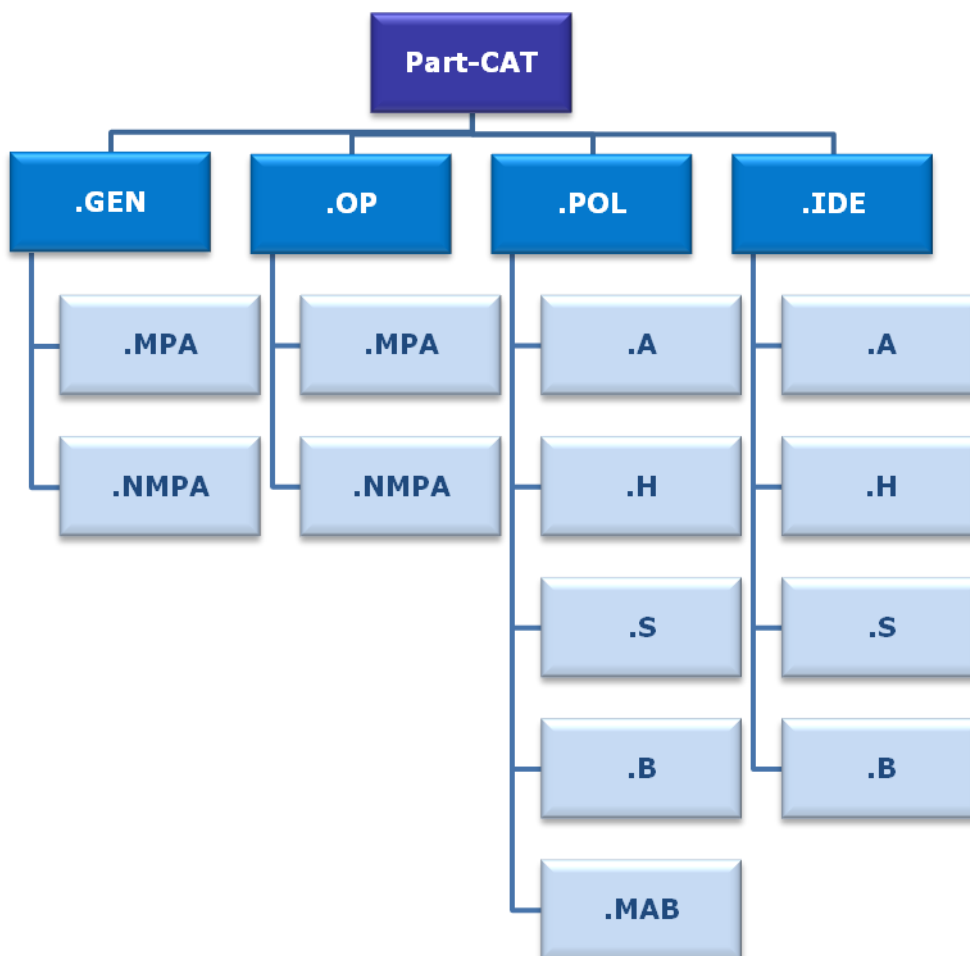
Dalies, taisyklės nuoroda	Užmojis	Nuoroda į taisyklių rengimo programą
ORO.GEN.120	Pateikti rekomendacijas, kaip teikiant paraišką gauti alternatyvių laikymosi priemonių patvirtinimą įrodyti, kad įgyvendinimo taisyklės saugos tikslas pasiektas.	MDM.095 a ir b
ORO.GEN skyriaus 2 skirsnis	Patikrinti reikalavimus atsižvelgiant į naujausius ICAO pokyčius (naujo 19 priedo paskelbimą), ypač aptarti saugos rizikos, kylančios dėl sąveikos su kitomis organizacijomis, valdymo klausimus; būtų geriau, jei šiuos klausimus aptartų organizacijos, su kuriomis sąveikauja sava organizacija.	MDM.094 a ir b
ORO.AOC.125	Aptarti nekomercinius orlaivius, kuriems taikomas AOC, skrydžius.	OPS.075

Dalies, taisyklės nuoroda	Užmojis	Nuoroda į taisyklių rengimo programą
ORO.FC	Patikrinti ir atnaujinti įgulos išteklių valdymo nuostatas atsižvelgiant į pastarųjų kelerių metų patirtį.	OPS.094
ORO.FC	Parengti komercinio oro transporto skrydžių alternatyvią mokymo ir kvalifikacijos programą.	OPS.088 a ir b

IV priedas. CAT(A,H) dalis**I. Taikymo sritis**

227. CAT dalyje pateikti techniniai reikalavimai lėktuvų, sraigtasparnių, sklandytuvų ir balionų komercinio oro transporto skrydžiams. Ją sudaro keturi skyriai, suskirstyti į skirsnius, kuriuose pateiktos konkrečių orlaivių kategorijų taisyklės. Kai kurie skirsniai suskirstyti į poskirsnius.
228. Skyrių struktūra panaši į pagrindinio reglamento IV priedo esminių reikalavimų, ES-OPS / JAR-OPS 3 ir ICAO 6 priedo I dalies.
229. Nustatyta tokia taisyklių, ypač skirsnių ir poskirsnių, struktūra, kad ateityje kitų orlaivių kategorijų arba specialiųjų skrydžių reikalavimus būtų galima įtraukti nekeičiant esamo taisyklės teksto arba esamos struktūros. Reikėtų pažymėti, kad ateityje atliekant taisyklių rengimo užduotis bus rengiami dirižablių, lėktuvų su pakreipiamaisiais rotoriais ir nepilotuojamų aviacinių sistemų reikalavimai.
230. 9 ir 10 diagramose apžvelgta CAT dalies struktūra.
231. Šiame aiškinamajame memorandume aptariami tik komercinio oro transporto skrydžių lėktuvais ir sraigtasparniais skyriai:
- CAT.GEN.MPA;
  - CAT.OP.MPA;
  - CAT.POL.A, CAT.POL.H, CAT.POL.MAB ir
  - CAT.IDE.A, CAT.IDE.H.

9 diagrama. CAT dalies struktūra. Antraštės

10 diagrama. CAT dalies struktūra. Taisyklių identifikatoriai**II. Atsiliepimų apžvalga**

232. Iš gautų atsiliepimų matyti, kad apskritai pritariama šiai CAT dalies CRD versijai.
233. Dauguma suinteresuotųjų šalių pritarė pasiūlytų taisyklių suderinimo su ES-OPS ir JAR-OPS 3 lygiui, pasiūlyta įgyvendinimo taisyklių ir AMC pusiausvyra bei pasiūlyta taisyklių struktūra.
234. Dėl kai kurių su komercinio oro transporto skrydžių sraigtasparniais susijusių CRD teksto vietų pareikšta abejonių, bet daugumai su komercinio oro transporto skrydžių lėktuvais susijusio teksto dalių pritarta.

III. Skirtumų apžvalga***Skirtumai, palyginti su ES-OPS / JAR-OPS 3***

235. ES-OPS ir JAR-OPS 3 taisyklės, kuriose nustatytas saugos tikslas, išlaikytos kaip įgyvendinimo taisyklės. ES-OPS ir JAR-OPS 3 taisyklės, į kurias aiškiai įtrauktos saugos tikslo laikymosi priemonės, perkeltos į AMC lygmenį. Daug ES-OPS ir JAR-OPS 3 priedėlių laikyti laikymosi priemonėmis, todėl perkelti kaip AMC. Jei

nepavyko aiškiai atskirti saugos tikslo ir jo laikymosi priemonių, taisyklės tekstas išlaikytas kaip įgyvendinimo taisyklė.

236. Jei paaiškėjo, kad reikia proporcingesnio požiūrio, agentūra pasiūlė taisyklės tekstą, kuriame nustatytas saugos tikslas, ir AMC. Vis dėlto agentūra nekeitė taisyklių turinio iš esmės, tik keitė lygmenį iš įgyvendinimo taisyklės į AMC arba atvirkščiai.
237. Taip pat reikėtų pažymėti, kad OPS 1.005 punkto a papunkčio 1 priedėlio *B klasės skrydžius vykdantys lėktuvai*, OPS 3.005 punkto f papunkčio 1 priedėlio *Mažų sraigtasparnių skrydžiai (pagal VFR (vizualiųjų skrydžių taisyklės) tik dieną)* ir OPS 3.005 punkto g papunkčio 1 priedėlio *Vietinės zonos skrydžiai (pagal VFR tik dieną)* turinys prireikus perkeltas į atitinkamus skirsnius.
238. Vis dėlto, agentūros nuomone, taisyklės reikia dar kartą persvarstyti proporcingumo ir sušvelninimo kriterijų, taikytų ES-OPS / JAR-OPS 3 reikalavimams, požiūriu. Ji į savo taisyklių rengimo programą taip pat įtrauks užduotį patikrinti komercinio oro transporto taisyklės, susijusias su kitais nei sudėtingais variklio varomais orlaiviais ir jų naudojimu apibrėžtose zonose.
239. ES-OPS ir JAR-OPS 3 taisyklės tekstas, kuriame nurodyta alternatyva įgyvendinimo taisyklei, išbrauktas dėl teisinių priežasčių; tokioms alternatyvoms taikytinos pagrindinio reglamento 14 straipsnyje nurodytas procedūras. ES-OPS ir JAR-OPS 3 taisyklės tekstas perkeltas į AMC lygmenį, o priimtinais laikymosi priemonei alternatyvios priemonės nurodymas neįrodant, kad įvykdyti saugos tikslo reikalavimai, išbrauktas; vis dėlto tokią alternatyvią AMC vežėjai gali nurodyti taikydami alternatyvių laikymosi priemonių procedūrą įrodę, kad galima pasiekti saugos tikslą.
240. Į AMC perkeltas tekstas, kuriame reikalauta, kad kompetentinga institucija patvirtintų alternatyvias laikymosi priemones, išbrauktas, nes jį apims alternatyvių laikymosi priemonių procedūra.
241. ES-OPS / JAR-OPS 3 taisyklių tekstas, kurį apėmė ir pagrindinio reglamento IV priedas, išlaikytas ir įtraukta nuoroda į pagrindinius reglamentus.
242. Aiškinamasis ES-OPS / JAR-OPS 3 taisyklių tekstas perkeltas kaip rekomendacijos; pastabos performuluotos į AMC nuostatas, perkeltos į išnašas, kaip rekomendacijos arba, jei buvo nelabai naudingos, išbrauktos.
243. Taisyklės, kurių nuostatose buvo nuoroda „priimtinas institucijai“, visuose poskirniuose performuluotos šią nuorodą pakeičiant į „vežėjas skrydžių vykdymo vadove nurodo...“. Agentūra taikė šį požiūrį siekdama nurodyti apibrėžtą procedūrą, kaip į tokius elementus reikėtų atkreipti kompetentingos institucijos dėmesį.
244. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiami padaryti skirtumai, palyginti su ES-OPS ir JAR-OPS 3. Skirtumų pobūdis ir pagrindimas išsamiau aprašyti toliau pateiktame tekste.

6 lentelė. Skirtumai, palyginti su ES-OPS / JAR-OPS 3

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
1.125 / 3.125 punkto a papunkčio 4 dalis	CAT.GEN.MPA.180 a punkto 5 papunktis	AOC turi būti sertifikuota tikra kopija, o ES-OPS / JAR-OPS 3 tekste reikalaujama originalo arba AOC kopijos.	Suderinta su ICAO 30 pakeitimu.
Netaikoma.	CAT.GEN.MPA.180 a punkto 9 papunktis	Reikia turėti kelionės žurnalą, nors pagal ES-OPS / JAR-OPS 3 jis buvo neprivalomas.	Laikomasi Čikagos konvencijos 29 straipsnio.
1.192	CAT.OP.MPA.106	Norint naudotis izoliuotu aerodromu kaip lėktuvų paskirties aerodromu reikia išankstinio patvirtinimo.	Naudojantis izoliuotu aerodromu orlaiviui ir keleiviams kyla didesnė rizika nei vykdant skrydžius, kai galima naudotis atsarginiu paskirties aerodromu. Ar aerodromas priskiriamas izoliuotiems aerodromams, dažnai priklauso nuo to, kokie orlaiviai naudojami aerodrome. Todėl kompetentinga institucija turėtų įvertinti, ar taikomos visos įmanomos didesnės rizikos mažinimo priemonės.
1.255 / 3.255	CAT.OP.MPA.150	Reikia išankstinio degalų naudojimo tvarkos ir bet kokių jos pakeitimų patvirtinimo.	Agentūra pritaria suinteresuotųjų šalių nuomonei, kad degalų naudojimo tvarkos reikalavimai yra saugos atžvilgiu svarbus reikalavimas, todėl reikia išankstinio šios tvarkos patvirtinimo.
JAR-OPS 3.005 punkto c papunkčio 1 priedėlis	Netaikoma.	Išbrauktas momentalus skrydis per HV gaubtinę.	Manoma, kad tai prieštarautų pagrindinio reglamento IV priedo 4 skirsnio a punktui.

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
1.620 / 3.620	CAT.POL.MAB.100 f punktas	Ištraukti papildomi kitų nei keleivių ir bagažo krovos elementų standartinių masių patvirtinimo kriterijai.	Siekiama suteikti daugiau lankstumo vežėjams.
1.625 / 3.625	CAT.POL.MAB.105 a punktas	Pašalintas duomenų neįtraukimo į masės ir centruotės dokumentus patvirtinimas.	Nes tų duomenų turi ne trūkti, bet jie turi būti pateikiami kitur.
1.625 / 3.625	CAT.POL.MAB.105 e punktas	Masės ir centruotės dokumentų nuostatos išplėstos, kad apimtų įvairių tipų orlaivio masės ir centruotės sistemų naudojimą.	Siekiama atsižvelgti į pirmiau neįtrauktas esamas sistemas.
1.635	CAT.IDE.A.110	Atnaujinti atsarginių lydziųjų saugiklių reikalavimai.	Suderinta su ICAO ir JAA NPA-OPS 43 ³⁷ .
1.665	CAT.IDE.A.150	Ištraukti A ir B klasių TAWS reikalavimai.	Suderinta su JAA NPA-OPS 39B ³⁸ .
1.675	CAT.IDE.A.165 / C AT.IDE.H.165	Išbraukta pirmoji pirminio reikalavimo dėl skrydžių apledėjimo sąlygomis įrangos dalis.	Tai jau apima 2.a.5 esminis reikalavimas.
Savirašių nuostatos	CAT.IDE.A.185 CAT.IDE.H.185 CAT.IDE.A.190 CAT.IDE.H.190 CAT.IDE.A.195 CAT.IDE.H.195 CAT.IDE.A.200 CAT.IDE.H.200	Atnaujinti FDR reikalavimai. Įpareigota įrašyti duomenų saitą.	JAA NPA OPS 39C ³⁹ , 48A ⁴⁰ , 67 ⁴¹ .
1.790 / 3.790	CAT.IDE.A.250 / C AT.IDE.H.250	Pašalinta nuostata, kurioje reikalaujama naudoti <i>Halon</i> .	Siekiama užtikrinti atitiktį Reglamentui (EB) Nr. 1005/2009 ⁴² .

³⁷ NPA-OPS 43 (JAR-OPS 1) Srovės apsaugos įtaisai.

³⁸ NPA-OPS 39B (JAR-OPS 1) Pito apšildymo gedimas, TAWS B, HF.

³⁹ NPA-OPS 39C (JAR-OPS 1) IA tipo FDR ir degalų kodai.

⁴⁰ NPA-OPS 48A (JAR-OPS 1) Naujai pastatytų lėktuvų duomenų saito ryšio įrašymas.

⁴¹ NPA-OPS 67 (JAR-OPS 3) IVA tipo FDR.

⁴² 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų. *OL L 286, 2009 10 31, p. 1.*

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
1.730 / 3.730	CAT.IDE.A.205	1. Mažuose lėktuvuose reikalaujama naudoti liemens suvaržymo (UTR) sistemą. 2. Pateikta liemens suvaržymo (UTR) apibrėžtis.	1. JAA NPA Nr. 26-20 ⁴³ 2. Siekiama suteikti lankstumo esamiems projektavimo sprendimams.
1./3.680	Netaikoma.	Išbrauktas su kosminės spinduliuotės indikatoriumi susijęs reikalavimas.	Išbraukta, nes pagrindiniame reglamente, kuris apima tik saugos rizikos mažinimą, nepateiktas teisinis šio reikalavimo, t. y. sveikatos klausimų, perkėlimo pagrindas, ir siekiant išvengti sutapimo su kitais Bendrijos teisės aktais (1996 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 96/29/EURATOMAS ⁴⁴).

Skirtumai, palyginti su ICAO 6 priedu

245. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiami ICAO 6 priedo reikalavimai, kurie laikomi neperkeltais arba perkeltais taip, kad neužtikrinamas bent lygiavertis ICAO 6 priedo standartuose nurodytas saugos lygis.

⁴³ NPA Nr. 26-20 LIEMENS SUVARŽYMO SISTEMOS ĮRENGIMAS VEŽIMO KATEGORIJOS (KELEIVINIUOSE) LĖKTUVUOSE, KURIŲ DIDŽIAUSIOJI KILIMO MASĖ NEVIRŠIJA 5 700 KG.

⁴⁴ 1996 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 96/29/EURATOMAS, nustatanti pagrindinius darbuotojų ir gyventojų sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės saugos standartus, OL L 159, 1996 6 29, p. 1–114.

7 lentelė. Skirtumai, palyginti su ICAO 6 priedu

6 priedo I / III dalies nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas
6 priedo I dalies 6.3.1.2.3 punktas	CAT.IDE.A.190 a punkto 1 papunktis ir b punkto 3 papunktis	CAT.IDE skyriuje I tipo FDR įgyvendinimo datos taikomos tinkamumo skraidyti pažymėjimams, išduotiems ne po 1989 m. sausio mėn., bet po 1990 m. liepos mėn.
6 priedo I dalies 6.3.1.2.4 punktas	CAT.IDE.A.190 a punkto 1 papunktis ir b punkto 2 papunktis	CAT.IDE skyriuje II tipo FDR įgyvendinimo datos taikomos tinkamumo skraidyti pažymėjimams, išduotiems ne po 1989 m. sausio mėn., bet po 1990 m. liepos mėn.
6 priedo I dalies 6.3.1.2.12 ir 6.3.1.2.13 punktai	CAT.IDE.A.190	Neįgyvendintas tam tikrų parametrų didžiausias pavyzdžių ėmimo ir įrašymo intervalas.
6 priedo I dalies 6.3.1.3 punktas	CAT.IDE.A.190	Neįgyvendintas senųjų FDR laikmenų naudojimo nutraukimas.
6 priedo I dalies 6.3.2.1.1 punktas	CAT.IDE.A.185 a papun ktis	Neįgyvendintas lengvųjų lėktuvų CVR.
6 priedo I dalies 6.3.2.2 punktas	CAT.IDE.A.185	Neįgyvendintas senųjų CVR laikmenų naudojimo nutraukimas.
6 priedo I dalies 6.3.2.3 punktas	CAT.IDE.A.185 b papun ktis	Neįgyvendintas modifikavimas siekiant pratęsti CVR įrašymo trukmę iki dviejų valandų.
6 priedo I dalies 6.3.3.1.2 punktas	CAT.IDE.A.195	Neįgyvendintas modifikavimas siekiant įrašyti duomenų saito ryšį.
6 priedo I dalies 6.3.3.3 punktas	CAT.IDE.A.195	Neįgyvendinta duomenų saito ryšio įrašymo ir CVR įrašymo koreliacija.
6 priedo I dalies 6.3.4.5.2 punktas	CAT.IDE.A.200	Neįgyvendinta lėktuvų, kurių MCTOM viršija 15 000 kg dviejų kombinuotųjų savirašių konfigūracija.
6 priedo I dalies 6.5.2.1 punkto b pa punktis	CAT.IDE.A.285	Neįgyvendintas reikalavimas turėti gelbėjimosi liemenes skrendant maršrutu virš vandens toliau nei sklandymo atstumu nuo kranto skrendant visais kitais sausumos lėktuvais (naudojamais ne pagal 5.2.9 arba 5.2.10 punktą).

6 priedo I / III dalies nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas
6 priedo I dalies 6.6 punktas	CAT.IDE.A.305	CAT.IDE skyriuje nurodytos ICAO punkte nenumatytos papildomos gelbėjimosi įrangos išimtys.
6 priedo I dalies 6.19.2 ir 6.19.3 punktai	CAT.IDE.A.350	Neįgyvendinta atsakiklio su barometrinio aukščio pranešimo sistema 7,62 m skyra.
6 priedo I dalies 8 priedėlio 3.1 punktas	CAT.IDE.A.185 d ir e punktai	CAT.IDE skyriuje reikalavimas pradėti įrašus atliekant įgulos kabinos patikrinimus taikomas ne visiems lėktuvams; tai priklauso nuo individualaus COA išdavimo datos.
6 priedo I dalies 8 priedėlio 4 skirsnis	Netaikoma.	Neįgyvendinti orlaivio vaizdo savirašių reikalavimai.
6 priedo I dalies 8 priedėlio 6 skirsnis	Netaikoma.	Neįgyvendinti orlaivio duomenų įrašymo sistemų (ADRS) reikalavimai.
6 priedo I dalies 8 priedėlio 7.1 punktas	Netaikoma.	Neįgyvendinti reikalavimai patikrinti skrydžio duomenų savirašių ir skrydžio duomenų bloko (FDAU) kontrolės įrenginius, jei jie įrengti lėktuvo kabinoje.
6 priedo III dalies 4.3.1.3 punktas	CAT.IDE.H.190	Neįgyvendintas senosios technologijos FDR laikmenų naudojimo nutraukimas.
6 priedo III dalies 4.3.1.4 punktas	CAT.IDE.H.190 b punktas	CAT.IDE skyriuje nustatyta, kad, atsižvelgiant į klasę ir individualaus COA išdavimo datą, reikalaujama įrašymo trukmė gali būti trumpesnė nei 10 val.
6 priedo III dalies 4.3.2.2 punktas	CAT.IDE.H.185	Neįgyvendintas senosios technologijos CVR laikmenų naudojimo nutraukimas.
6 priedo III dalies 4.3.2.3 punktas	CAT.IDE.H.185 b punktas	Neįgyvendintas modifikavimas siekiant pratęsti CVR įrašymo trukmę.
6 priedo III dalies 4.8.2 ir 4.8.3 punktai	CAT.IDE.H.240	Neįgyvendinti hermetiškų sraigtasparnių deguonies reikalavimai.
6 priedo III dalies 5 priedėlio 3 punktas	CAT.IDE.H.185 d ir e punktai	CAT.IDE skyriuje reikalavimas pradėti įrašus atliekant įgulos kabinos patikrinimus taikomas ne visiems sraigtasparniams. Tai priklauso nuo individualaus COA išdavimo datos.

6 priedo I / III dalies nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas
6 priedo III dalies 5 priedėlio 4 punktas	Netaikoma.	Neįgyvendintas orlaivio vaizdo savirašių reikalavimas.
6 priedo III dalies 5 priedėlio 6 punktas	Netaikoma.	Neįgyvendinti reikalavimai patikrinti skrydžio duomenų savirašių ir skrydžio duomenų bloko (FDAU) kontrolės įrenginius, jei jie įrengti lėktuvo kabinoje.
6 priedo I dalies C priedas	Kilimo ir tūpimo tako paviršiaus būklė	Apibrėžtis dera su ES-OPS / JAR-OPS 3. Atliekant taisyklių rengimo užduotį Nr. OPS.005 bus tikrinama kilimo ir tūpimo tako paviršiaus apibrėžtis.
6 priedo III dalies A priedas	Sraigtašparnių A / B kategorija	Apibrėžtys suderintos su techninių specifikacijų apibrėžtimis (JAR-OPS 3).

IV. Siūlomų taisyklių rengimo užduočių sąrašas

246. Per konsultavimosi su suinteresuotosiomis šalimis etapus nustatyti keli elementai, kurie – jei jie būtų įtraukti į šią nuomonę – būtų labai viršiję agentūros įgaliojimą perkelti esamų taisyklių turinį. Vis dėlto šie elementai dokumentuoti ir jiems bus skiriamos atskiros taisyklių rengimo užduotys, kad būtų galima tinkamai pasikonsultuoti su suinteresuotosiomis šalimis ir įtraukti jas į procesą. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiamos šios siūlomos taisyklių rengimo užduotys.

8 lentelė. Siūlomos taisyklių rengimo užduotys

Dalies, taisyklės nuoroda	Užmojis	Nuoroda į taisyklių rengimo programą
I priedas, CAT, SPA, NCC, NCO, SPO dalys	Pirmoji redakcinė OPS įgyvendinimo taisyklių ir AMC ir (arba) rekomendacijų peržiūra apims taisyklių rengimo užduotį Nr. OPS.047 <i>Atskiro kilimo ir tūpimo tako apibrėžties paaiškinimas</i> ir kai kuriuos elementus siekiant suderinti su šią nuomonę neįtrauktais naujausiais ICAO 6 priedo pakeitimais. Šią taisyklių rengimo užduotį planuojama pradėti 2013 m.	OPS.005 EASA OPS įgyvendinimo taisyklių atnaujinimas

Dalies, taisyklės nuoroda	Užmojis	Nuoroda į taisyklių rengimo programą
OPS	Taisyklių tikrinimas atsižvelgiant į reikalavimus, kurie susiję su pirminio ir nepertraukiamojo tinkamumo klausimais, todėl geriau įtrauktini į 21, 145 arba M dalį.	MDM.047
CAT.POL.H.420	Vieno variklio sraigtasparnių skrydžiai virš prieštaringos aplinkos, esančios ne perpildytuose gyvenamuosiuose rajonuose.	OPS.049
CAT.POL.MAB.100	Bendrasis orlaivių svėrimo reikalavimų įvertinimas siekiant juos įtraukti į M dalį. Suinteresuotosios šalys ypač reikalauja patikrinti subjektus, įgaliotus sverti orlaivius, siekiant įvertinti, ar sverti gali tik M / 145 dalies organizacijos, ar ir trečiosios šalys, dirbančios pagal patvirtintų organizacijų kokybės valdymo sistemas.	MDM.047
CAT.IDE.A.175	Pasiūlymas reikalauti vidaus ryšio sistemos neatsižvelgiant į orlaivio dydį, jei tipas naudojamas su daugianare įgula. Iš tikrųjų ji jau įrengta daugelyje pagrindiniame mokymui naudojamų vieno variklio lengvųjų orlaivių.	OPS.065
CAT.IDE.H.115	Pasiūlymas leisti taikyti naujas sraigtasparnių tūpimo žiburių technologijas (pvz., LED), kuriomis galima rasti kitų būdų apšviesti „žemę priešais sraigtasparnį, po juo ir iš abiejų jo pusių“.	OPS.065
CAT.IDE.H.130 i punktas	Pasiūlymas reikalauti schemų laikiklio visiems nakties skrydžiams.	OPS.065
CAT.IDE.H.280	Kitos nei nešiojamieji vietos nustatymo švyturiai priemonės laikytinos priimtinais: jos gali būti tokios pat veiksmingos, kaip ir ELT (AD), ypač todėl, kad įvykus avarijai gali nutrūkti fizinis ELT (AD) ir jo antenos ryšys.	OPS.065

Dalies, taisyklės nuoroda	Užmojis	Nuoroda į taisyklių rengimo programą
SPA.LVO, CAT.OP.MPA.110, SPA.ETOPS	Nuodugnus ES-OPS E poskirsnio persvarstymas. Jis pirmiausia susijęs su APV skrydžių, LTS CAT I skrydžių, OTS CAT II skrydžių ir skrydžių, naudojant EVS, taisyklėmis, naujausiais ICAO SARP pakeitimais, naujais technologijų pasiekimais, pvz., realaus skrydžio matomumo sistemomis (SVS).	OPS.083
CAT dalis	Suderinimas su ICAO, susijęs su: i) duomenų saito ryšio įrašymu – JAA NPA-OPS.48A perkėlimas; reikalavimų kontrolinių savirašių įrašyti duomenų saito ryšį taikymo srities išplėtimas įtraukiant į ją visus lėktuvus ir sraigtasparnius, kuriuose naudojamos duomenų saito ryšio taikomosios programos; ii) naujais vežimo reikalavimais lėktuvams su turbininiais varikliais, kurių MCTOM neviršija 5 700 kg, įrengti FDR, ADRS arba AIR ir CVR arba CARS; iii) savirašių, kuriems taikoma dažnių moduliacija, ir savirašių su magnetinėmis juostelėmis naudojimo lėktuvuose ir sraigtasparniuose nutraukimu; iv) lėktuvais, kurių MCTOM viršija 15 000 kg ir kurių TC pirmą kartą išduotas 2016 01 01 arba vėliau ir kuriuose turi būti įrengtas ir CVR, ir FDR, kad būtų įrengti du kombinuotieji savirašiai (FDR / CVR); v) nuo 2016 01 01 visų CVR įrašymo sraigtasparniuose ir lėktuvuose trukmės pailginimu iki dviejų valandų.	OPS.007 MDM.073 OPS.090 OPS.091 OPS.092
CAT dalis	Atnaujinti FDR parametrų sąrašą, įskaitant parametrų naudojimo galimybes, kad derėtų su ED-112. Su technine FDR priežiūra susijusių nuostatų persvarstymas (atsižvelgiant į orlaivio avarijos tyrimo rekomendaciją).	OPS.023 MDM.099

CS-29	CS-29 sukasparnių nukrypimai per HV diagramą. Patikrinti CS-29, apsvaistyti galimybe parengti TC pagrindo papildymą ir persvarstyti naudojamų sraigtasparnių HFM atsižvelgiant į JAR-OPS 3.005 punkto c papunkčio 1 priedėlyje nurodytą sušvelninimą. ⁴⁵	27.027 ir 29.027

V. CAT.GEN – A skyrius. Bendrieji reikalavimai

247. Šiame skyriuje pateikti bendrieji komercinio oro transporto skrydžių reikalavimai. Jį sudaro du skirsniai:

- 1 skirsnis *Varikliai varomi orlaiviai* ir
- 2 skirsnis *Nevarikliniai orlaiviai*.

248. Ši nuomonė apima tik 1 skirsnio reikalavimus.

CAT.GEN.MPA – 1 skirsnis. Varikliai varomi orlaiviai

Bendroji informacija

249. Į šį skirsnį perkeltos kai kurios ES-OPS ir JAR-OPS 3 B skirsnio dalys. Jis susijęs su OPS.GEN skyriaus I, V ir VI skirsnio ir OPS.CAT skyriaus I skirsnio NPA.

Į ORO dalį perkeltos ES-OPS / JAR-OPS 3 taisyklės

250. Į ORO dalį perkeltos, bet į šį skirsnį neįtrauktos šios B skirsnio taisyklės:

- OPS 1.005 / 3.005 punktą *Bendrosios nuostatos* apima taikomas orlaivių naudojimo reglamentas, M dalis, pagrindinio reglamento esminiai reikalavimai, ORO.FC skyrius;
- OPS 1.030 / 3.030 punktas *Minimalios įrangos sąrašai* – vežėjo pareigos nurodytos ORO.MLR skyriuje;
- OPS 1.035 / 3.035 punktą *Avarijų prevencijos ir skrydžių saugos programa* apima ORO.GEN.200 taisyklę;
- OPS 1.037 / 3.037 punktą apima ORO.GEN.200 taisyklę;
- OPS 1.155 / 3.155 punktą apima ORO.SEC skyrius;
- OPS 1.165 / 3.165 punktą *Nuoma* apima ORO.AOC skyrius.

⁴⁵ Taip pat žr. pirmiau pateiktą 1 lentelę, kurioje nurodyta, kad sušvelninimas neperkeltas dėl prieštaravimo pagrindinio reglamento IV priedėlio 4 skirsnio a punktui.

CAT.GEN.MPA.100 Įgulos pareigos

251. Į šią taisyklę perkelti OPS 1.085 / 3.085 punkto a, b ir d papunkčiai. Kaip nuspręsta diskutuojant Skrydžių saugos komitete, siekiant konkrečiai atsižvelgti į daugiau nei vienam vežėjui dirbančius įgulos narius pridėtas b punkto 5 papunktis. Elementai, kuriuos jau apima pagrindinio reglamento IV priedas, išlaikyti ir įtraukta nuoroda į šį priedą.

CAT.GEN.MPA.105 Vado pareigos

252. Į šią taisyklę perkeltas OPS 1.085 / 3.085 punkto f papunktis. Siekiant nurodyti visas vado pareigas vienoje vietoje, šioje taisyklėje sujungti OPS 1.330 / 3.330 punktas ir OPS 1.420 punkto d papunkčio 2 dalies bei d papunkčio 3 dalis.

CAT.GEN.MPA.180 Dokumentai, vadovai ir informacija, kuriuos reikia turėti skrydžio metu

253. Pasiūlytos įgyvendinimo taisyklės pagrįstos esamais ES-OPS ir JAR-OPS 3 reikalavimais; reikšmingi skirtumai yra šie:

- atsižvelgiant į tai, kad vis dažniau naudojamos elektroninės priemonės, išplėsta turėtinų elektroninių dokumentų sąvoka: pažymėjimai ir vadovai taip pat gali būti elektroniniai; Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 1999/93/EB dėl Bendrijos elektroninių parašų reguliavimo sistemos⁴⁶ numatytas originalų teikimo elektroniniu formatu, t. y. su elektroniniu parašu, mechanizmas;
- jei vietoj originalo turima AOC kopija, reikalaujama, kad tai būtų būti tikra sertifikuota kopija, nors to nebuvo nurodyta ES-OPS / JAR-OPS 3 reikalavimuose; šis pakeitimas padarytas siekiant suderinti su ICAO 6 priedo standartais; šios taisyklės laikymosi rekomendacijos bus pateiktos susijusiame vykdomojo direktoriaus sprendime;
- reikia turėti kelionės žurnalą, nors tai nebuvo privaloma pagal EU-OPS / JAR-OPS 3; pakeitimas padarytas laikantis Čikagos konvencijos 29 straipsnio; kelionės žurnalas ir jo duomenys gali būti pateikti skirtingose sistemose arba dokumentuose;
- pažymėjimų, vadovų ir kitos informacijos turėjimo skrydžio metu nuostatos, kurios prieš tai buvo pateiktos trijuose atskiruose ES-OPS ir JAR-OPS 3 punktuose, sujungtos, kad būtų paprastesnės ir aiškesnės;
- dabar, atsižvelgiant į ES-OPS / JAR-OPS 3 intenciją, tekste aiškiai nurodyta, kad tik registracijos pažymėjimas, tinkamumo skraidyti pažymėjimas ir leidimas naudotis orlaivio radijo stotimi turi būti originalai;
- reikalavimas turėti pavojingųjų krovinių vežimo dokumentus perkeltas į SPA dalį;
- sušvelninimas, pagal kurį tam tikromis sąlygomis tam tikrus dokumentus leidžiama saugoti aerodrome arba skrydžių erdvės dalyje, pakeistas įtraukiant masės ir centruotės dokumentus, nes kopiją reikia saugoti ant žemės.

⁴⁶OL L 13, 2000 1 19, p. 12–20.

CAT.GEN.MPA.200 Pavojingųjų krovinių vežimas

254. CAT.GEN skyriaus reikalavimai susiję su aplinkybėmis, kuriomis pavojinguosius krovinius galima vežti neturint patvirtinimo pagal SPA.DG skyrių. Tai taikoma, pvz., keleivių bagaže vežamiems daiktams, kurie paprastai laikomi pavojingaisiais krovinių. Šiame punkte taip pat nurodytas įgulos narių informavimas, kaip aptikti netyčia vežamus pavojinguosius krovinius.
255. Kaip nurodyta pranešime apie pasiūlytą pakeitimą, agentūra šį požiūrį taiko siekdama laikytis ICAO techninių instrukcijų. Tai nurodyta įgyvendinimo taisyklėje. Techninių instrukcijų ištraukos šiose taisyklėse paprastai nepateiktos. Todėl CAT.GEN ir SPA.DG skyrių reikalavimai trumpesni už atitinkamus ES-OPS ir JAR-OPS 3 R skirsnių reikalavimus. Pakartoti tik techninių instrukcijų reikalavimai, kuriuose nurodoma konkreti vežėjo atsakomybė.

VI. CAT.OP – B skyrius. Veiklos procedūros

256. Šiame skyriuje pateikti komercinio oro transporto skrydžių veiklos procedūrų reikalavimai. Jį sudaro du skirsniai:
- 1 skirsnis *Varikliu varomi orlaiviai* ir
  - 2 skirsnis *Nevarikliniai orlaiviai*.

Ši nuomonė apima tik 1 skirsnį.

CAT.OP.MPA – 1 skirsnis. Varikliu varomi orlaiviai***Bendroji informacija***

257. Į šį skirsnį perkeltas ES-OPS ir JAR-OPS 3 D skirsnis ir kai kurios E skirsnio dalys.

Palyginimas su ES-OPS / JAR-OPS 3

258. Į CAT.OP.MPA.110 taisyklę perkeltos su skrydžiais prasto matomumo sąlygomis (LVO) susijusios ES-OPS / JAR-OPS 3 E skirsnio taisyklės. Taigi, perkeltos kai kurios OPS 1.430 / 3.430 punkto dalys ir susijęs OPS 1.430 / 3.430 punkto 1 priedėlio (naujojo) ir OPS 1.320 punkto c papunkčio 2 priedėlio tekstas. OPS 1.430 / 3.430 punkto 1 priedėlis (senasis) neperkeltas, nes 2011 m. birželio mėn. jis pakeistas 1 priedėliu (naujuoju).
259. ES-OPS / JAR-OPS 3 sumažinto vertikaliojo skirstymo minimumo (RVSM), ETOPS, minimalių navigacijos charakteristikų specifikacijų (MNPS) ir nustatytų charakteristikų navigacijos (PBN) taisyklės perkeltos į atitinkamus SPA dalies skyrius.
260. Toliau nurodyti priedėliai, kuriuose pateiktos saugos tikslo laikymosi priemonės, perkelti kaip AMC ir bus įtraukti į atitinkamą agentūros sprendimą; tai taikytina šiems priedėliams:
- OPS 1.255 punkto 1 priedėliui *Degalų naudojimo tvarka*;
  - OPS 1.270 punkto 1 priedėliui *Bagažo ir krovinių laikymas*;

- OPS 1.305 punkto 1 priedėliui *Degalų papildymas/pašalinimas keleiviams lipant į lėktuvą, esant jame arba išlipant iš jo* ir
  - OPS 1.430 / 3.430 punkto 1 priedėliui (naujamam).
261. Į kitas dalis arba taisyklių dokumentus perkeltos, bet į šį skirsnį neįtrauktos šios D skirsnio taisyklės:
- OPS 1.311 punktas perkeltas į ORO.CC skyrių;
  - OPS 1.390 punktą *Kosminė spinduliuotė* apima Tarybos direktyva 96/29/EURATOMAS, o
  - OPS 1.420 punktą apima Reglamentas (EB) Nr. 996/2010⁴⁷, ORO.GEN skyrius, M dalis, SERA dalis, CAT.GEN.MPA.105 c ir d punktai, SPA.DG ir ORO.SEC skyriai.

CAT.OP.MPA.105 Naudojimasis aerodromais ir skrydžių erdvės dalimis

262. Į šią taisyklę perkeltas OPS 1.220 / 3.220 punktas. Šios taisyklės taikymo sritis išplėsta įtraukiant skrydžius neišskrendant iš aerodromo arba į jį neatskrendant. Dėl saugos priežasčių taisyklių tekste nustatyta, kad skrydžių erdvės dalių neleidžiama naudoti komercinio oro transporto skrydžiams sudėtingais lėktuvais.

CAT.OP.MPA.106 Naudojimasis izoliuotais aerodromais. Lėktuvai

263. Agentūra siūlo išankstinį patvirtinimą naudotis izoliuotu aerodromu kaip paskirties aerodromu vykdant komercinius skrydžius lėktuvais.
264. Agentūra sutinka su suinteresuotųjų šalių ir peržiūros grupės nuomone, kad naudojant izoliuotą aerodromą orlaiviui ir keleiviams kyla didesnė rizika, nei vykdant skrydžius, kai galima naudotis atsarginiu paskirties aerodromu. Ar aerodromas priskiriamas izoliuotiems aerodromams, dažnai priklauso nuo to, kokie orlaiviai naudojami aerodrome. Todėl kompetentinga institucija turėtų įvertinti, ar taikomos visos įmanomos didesnės skrydžio į izoliuotą aerodromą rizikos mažinimo priemonės.

CAT.OP.MPA.110 Aerodromo naudojimo būtiniausi reikalavimai, CAT.OP.MPA.115 Artėjimo tūpti skrydžio metodika. Lėktuvai

265. Į šias taisykles perkeltas OPS 1.225 / 3.225 punktas ir kai kurios 1.430 / 3.430 punkto dalys. Kad taisyklės būtų aiškesnės, 1./3.430 punktas padalintas į du reikalavimus. Tekstas performuluotas ir kiek įmanoma supaprastintas.
266. Jau minėta, kad kaip AMC perkeltos ir sprendime paskelbtos šios atitinkamos OPS 1.430 punkto 1 priedėlio (naujojo) taisyklės:
- kilimo, kai matomumas ant kilimo ir tūpimo tako (RVR) yra mažesnis nei 400 m;
  - netikslaus artėjimo tūpti (NPA);

⁴⁷ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 996/2010 dėl civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimo ir prevencijos, kuriuo panaikinama Direktyva 94/56/EB, OL L 295, 2010 11 12, p. 35–50.

- artėjimo tūpti naudojant vertikalaus nukreipimo sistemą (APV);
- CAT I skrydžių;
- artėjimo tūpti ratu;
- vizualiojo artėjimo tūpti;
- sugedusios arba ne visu pajėgumu veikiančios įrangos ir
- pranešto meteorologinio matomumo pavertimo į RVR.

CAT.OP.MPA.115 Artėjimo tūpti skrydžio metodika. Lėktuvai

267. Į šias taisykles perkeltas OPS 1.225 / 3.225 punktas ir iš dalies 1.430 / 3.430 punktas. Kad taisyklės būtų aiškesnės, 1.430 / 3.430 punktas padalytas į du reikalavimus. Tekstas performuluotas ir kiek įmanoma supaprastintas.

CAT.OP.MPA.140 Didžiausias nuotolis nuo tinkamo aerodromo dviejų variklių lėktuvams, neturintiems ETOPS patvirtinimo

268. Į šią taisyklę perkeltas ES-OPS 1.245 punktas. Į ją įtraukta taisyklė siekiant padidinti ribinį atstumą iki tokio, kurį turboreaktyviniais lėktuvais, kurių didžiausia eksploatacinė keleivių krėslų konfigūracija neviršija 19, o didžiausia kilimo masė yra mažesnė kaip 45 360 kg, galima nusukti per 180 minučių, jei jį patvirtina kompetentinga institucija. Dėl teisinių priežasčių pridėtas d punktas, kuriame nustatyti reikalavimai, įvykdytini siekiant gauti tokį patvirtinimą iš kompetentingos institucijos.

CAT.OP.MPA.150 Degalų naudojimo tvarka

269. Į šią taisyklę perkeltas OPS 1.255 / 3.255 punktas. Agentūra pritaria suinteresuotųjų šalių ir peržiūros grupių nuomonei, kad degalų naudojimo tvarkos reikalavimai yra svarbūs saugos požiūriu. Atsižvelgdama į konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis ir dėl CRD gautais atsiliepimais agentūra išlaiko pasiūlymą reikalauti iš anksto patvirtinti degalų naudojimo tvarką ir bet kokius jos pakeitimus.

270. Kaip minėta, OPS 1.225 punkto 1 priedėlio tekstas perkeltas į AMC ir bus paskelbtas sprendime.

CAT.OP.MPA.155 Specialių kategorijų keleivių (SCP) vežimas

271. Į šią taisyklę daugiausia perkelti OPS 1.260 ir 1.265 punktai. Taip pat siekta parengti reikiamą pagrindą būsimoms AMC ir (arba) rekomendacijoms, kurias būtų galima rengti atlikus 2012 m. planuojamą pradėti riboto judumo asmenų (PRMs) vežimo taisyklių rengimo užduotį (MDM.072). Pasiūlytas tekstas performuluotas atsižvelgiant į Reglamentą (EB) Nr. 1107/2006 dėl neįgalių ir ribotos judėsenos asmenų teisių keliaujant oru⁴⁸. Ypatingas dėmesys skirtas 2 straipsnio a punktui; jame pateikta neįgaliojo asmens arba ribotos judėsenos asmens apibrėžtis, kuri yra šiek tiek platesnė už atitinkamą ES-OPS apibrėžtį (žr. ACJ OPS 1.260 punktą JAR-OPS 1 2 skyriuje). Taip pat turint omenyje tai, kad

⁴⁸OL L 204, 2006 7 26, p. 1–9.

JAV galiojančios PRMs vežimo taisyklės (14 CFR 382 dalis) dabar taikytinos Europos vežėjams, stengtasi užtikrinti, kad pasiūlyta įgyvendinimo taisyklė atitiktų Reglamento (EB) Nr. 1107/2006 4 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytą principą. Apibendrinant galima pasakyti, kad pasiūlytas tekstas parengtas siekiant užtikrinti, kad būtų galima laikytis Reglamento (EB) Nr. 216/2008 ir susijusios orlaivių naudojimo įgyvendinimo taisyklės bei Reglamento (EB) Nr. 1107/2006.

CAT.OP.MPA.295 Susidūrimų vengimo borto sistemos (ACAS) naudojimas

272. Į šią taisyklę perkeltas OPS 1.390 punktas. Tekstas suderintas su nuomonėje Nr. 5/2010 dėl AUR.ACAS⁴⁹ pasiūlytu tekstu. AUR.ACAS dalis parengta siekiant nustatyti ACAS su susidūrimų ore vengimo sistemos 7.1 programine versija kaip privalomą Europos oro erdvės standartą.
273. Remiantis gautais atsiliepimais nuomonėje pasiūlyti specialūs lėktuvų ir sraigtasparnių reikalavimai.

VII. CAT.POL – C skyrius. Orlaivių naudojimo galimybės ir naudojimo apribojimai

274. Šiame skyriuje pateikti komercinio oro transporto skrydžiams naudojamų orlaivių naudojimo galimybių ir naudojimo apribojimų reikalavimai. Jį sudaro penki skirsniai:
- 1 skirsnis *Lėktuvai*;
  - 2 skirsnis *Sraigtasparniai*;
  - 3 skirsnis *Sklandytuvai*;
  - 4 skirsnis *Balionai* ir
  - 5 skirsnis *Masė ir centruotė*.
275. Ši nuomonė apima 1, 2 ir 5 skirsnius.

CAT.POL.A – 1 skirsnis. Lėktuvai

Bendroji informacija

276. Į šį skirsnį perkelti ES-OPS F–I skirsniai.
277. Šį skirsnį sudaro keturi poskirsniai:
- 1 poskirsnis *Bendrieji reikalavimai*;
  - 2 poskirsnis *A naudojimo galimybių klasė*;
  - 3 poskirsnis *B naudojimo galimybių klasė*;
  - 4 poskirsnis *C naudojimo galimybių klasė*;

Palyginimas su ES-OPS / JAR-OPS 3

278. Išlaikytas F–I skirsnių taisyklių turinys. Derinant su kituose skyriuose vartojamais terminais padaryta redakcinių pataisų. Tais atvejais, kur ES-OPS tekste leisti

⁴⁹ Pateikta Agentūros svetainėje.

alternatyvūs metodai, tekstas perkeltas į AMC arba išbrauktas, nes aiškiai nenurodžius alternatyvos kriterijų reikėtų 14 straipsnio 6 dalyje nurodyto nukrypimo.

279. OPS 1.545 punkto b papunkčio 1 dalies 1 priedėlis ir c papunkčio 1 dalis perkelti į AMC lygmenį.

2 poskirsnis. A naudojimo galimybių klasė

280. Taisyklių tekstas išlaikytas be reikšmingų pakeitimų.
281. Remiantis gautomis pastabomis, status artėjimo tūpti aukščio intervalas padidintas nuo 50 iki 60 pėdų, kad derėtų su NPA Nr. 25B-267 ir JAA naudojimo galimybių pakomitečio pasiūlymu.

3 poskirsnis. B naudojimo galimybių klasė

282. Taisyklių tekstas išlaikytas be reikšmingų pakeitimų.

4 poskirsnis. C naudojimo galimybių klasė

283. Taisyklių tekstas išlaikytas be reikšmingų pakeitimų.

CAT.POL.H – 2 skirsnis. Sraigtasparniai

Bendroji informacija

284. Į šį skirsnį perkelti JAR-OPS 3 F–I skirsniai.
285. Šį skirsnį sudaro keturi poskirsniai:
- 1 poskirsnis *Bendrieji reikalavimai*;
  - 2 poskirsnis *1 naudojimo galimybių klasė*;
  - 3 poskirsnis *2 naudojimo galimybių klasė*;
  - 4 poskirsnis *3 naudojimo galimybių klasė*.

Sraigtasparnių skrydžiai į viešą vietą ir iš jos (CAT.POL.H.225)

286. Vieša vieta – tūpimo vieta prie ligoninės, esančios perpildytoje prieštaringoje aplinkoje. Jei ji nėra HEMS veiklos vieta, jos atžvilgiu sušvelninti 1 naudojimo galimybių klasės reikalavimai, nes tūpimo vieta yra per maža, kad būtų galima laikytis A kategorijos procedūros arba dėl kliūčių aplinkos susidaro per sudėtingas aukštėjimo gradientas.⁵⁰ Taisyklė taikoma HEMS skrydžiams ir perkėlimams iš vienos ligoninės į kitą, kuriems nebūtinai HEMS patvirtinimas.
287. Vežėjas turi nurodyti viešas vietas, kuriose negalima vykdyti skrydžių pagal 1 naudojimo galimybių klasę, ir pateikti paraišką gauti patvirtinimą skraidyti be užtikrintos saugaus priverstinio tūpimo galimybės. Atitinkamame institucijų

⁵⁰ Jei tūpimo vietos (prie ligoninių) yra ne perpildytoje prieštaringoje aplinkoje, galima taikyti jau CAT.POL.H dalyje pateiktas poveikio nuostatas, nes tai nėra 1 naudojimo galimybių klasės reikalavimų sušvelninimas.

reikalavime (ARO.OPS.220) kompetentinga institucija įpareigojama įtraukti į patvirtinimą viešų vietų sąrašą.

288. Galutinis pasiūlymas atitinka JAR-OPS 3; siekiant tekstą pagerinti ir suderinti su kitais reikalavimais padaryti keli redakciniai pakeitimai. Šios nuostatos atžvilgiu pateikta atsiliepimų dėl JAR-OPS 3 skirtingo įgyvendinimo arba neįgyvendinimo valstybėse narėse. Išsamiai pasitarusi su valstybėmis narėmis ir ekspertais agentūra padarė išvadą, kad nėra saugumo įrodymo veiklos, dėl kurios būtų galima keisti JAR-OPS 3 paskirtį arba įgyvendinimo datas. Ypač dėl įgyvendinimo datų reikėtų Komisijos lygmens sprendimo, nes jos nepatenka į orlaivių naudojimo saugos teisės aktų sritį.

Skrydžiai be užtikrintos saugaus priverstinio tūpimo galimybės (CAT.POL.H.305)

289. Į šią įgyvendinimo taisyklę įtrauktas JAR-OPS 3.517 punkto a papunkčio 1 priedėlis.
290. Siekiant teisinio tikrumo reikia aiškiai nurodyti „sąlygų rinkinį“. Todėl kai kurie JAR-OPS 3.517 punkto a papunkčio 1 priedėlio ACJ-2 ne palikti aiškinti, bet perkelti į taisyklių lygmenį. Tokios sąlygos įvykdymo metodas paliktas AMC tekste.

Sraigtašparnių skrydžiai virš prieštaringos aplinkos, esančios ne perpildytame gyvenamajame rajone (CAT.POL.H.420)

291. Prieštaringą aplinką, esančią ne perpildytame gyvenamajame regione, galima apibrėžti kaip aplinką, kurioje:
- negalima atlikti saugaus priverstinio tūpimo, nes tam netinkamas paviršius;
  - sraigtašparnio keleivių negalima tinkamai apsaugoti nuo stichijos jėgų ir
  - nėra numatyta poveikį atitinkančių paieškos ir gelbėjimo pajėgumų.
292. CAT.POL.H.420 taisyklė parengta pagal JAR-OPS 3.005 punkto e papunkčio 1 priedėlį, pagrįstą rizikos vertinimu, kuriuo siekiama užtikrinti aukšto lygio keleivių apsaugą vykdant komercinio oro transporto skrydžius. Reikalavimo keleivių apsaugos dalis susijusi su tuo, kad iš esmės vieno variklio 3 naudojimo galimybių klasės sraigtašparniu skrendant virš prieštaringos aplinkos kritinio variklio gedimo atveju reikia priverstinai tūpti ir gali būti nukentėjusiųjų.
293. Vis dėlto 1999 m. nustatydamą šią taisyklę JAA pripažino naujosios nuostatos ekonominį poveikį ir, kad atitinkamų naudojimo galimybių sraigtašparnių iš karto gali ir nebūti. Todėl buvo įtrauktos rekomendacijos, pagal kurias leidžiama tęsti esamus skrydžius, ypač:
- kalnuose ir
  - nutolusiose srityse, kai neįmanoma arba neproporcinga nutraukti skrydžius vieno variklio sraigtašparniais ir pakeisti šiuos sraigtašparnius kelių variklių sraigtašparniais.
294. Dėl skirtingo JAR-OPS 3 įgyvendinimo valstybėse narėse nuostata taikoma plačiau, nei 1999 m. numatė JAA; skrydžiai vieno variklio sraigtašparniais leidžiami bet kokioje prieštaringoje aplinkoje arba patvirtinami nauji vežėjai.

295. Kadangi šiandien tam tikri kelių variklių sraigtasparniai gali neatitikti 1 arba 2 naudojimo galimybių klasės reikalavimų skrydžiams didesniame absoliučiajame aukštyje, JAR-OPS 3 nuostatos perkeltos į pasiūlytas įgyvendinimo taisykles, kad tokius skrydžius būtų galima tęsti, kol bus sukurti geresnių naudojimo galimybių sraigtasparniai. Siekiant kuo geriau atsižvelgti į padėtį valstybėse narėse, taisyklės šiek tiek pritaikytos.
296. Naujajame institucijų reikalavime (ARO.OPS.215) nurodyta, kad šias kalnų ir nutolusias sritis nustato valstybė narė, o kompetentinga institucija prieš patvirtindama tokius skrydžius patikrina rizikos įvertinimą ir įvertina techninį bei ekonominį jų vykdymo pagrindimą.
297. JAR-OPS 3.005 punkto e papunkčio 1 priedėlio IEM bus pakeista naujomis rekomendacijomis; jose bus paaiškinta, kokiomis aplinkybėmis bus galima gauti patvirtinimus.
298. Kai kurios valstybės narės ir suinteresuotosios šalys tvirtina, kad pasiūlyta taisyklė turėtų galioti ne tik kalnuotose arba nutolusiose srityse, bet kad skrydžius reikėtų leisti bet kokioje prieštaringoje aplinkoje. Vis dėlto, atsižvelgiant į tolesnę technologijų pažangą ir didėjantį vieno variklio sraigtasparnių patikimumą, per numatytą laikotarpį suinteresuotosioms šalims ir agentūrai nepavyko surinkti reikiamų duomenų ir nustatyti saugumo įrodymo veiklos, iš kurios būtų matyti, kad reikia persvarstyti pagrindinį JAR-OPS 3 principą, pagal kurį senuosius sraigtasparnius reikėtų pakeisti kelių variklių sraigtasparniais. Todėl, agentūros nuomone, kol kas per anksti daryti kokius nors reikšmingus taisyklės pakeitimus. Ji pradėjo rinkti reikiamus duomenis ir numatė pradėti šiuo klausimu naują taisyklių rengimo užduotį. Atliekant šią taisyklių rengimo užduotį taip pat bus aptariamasi sraigtasparnių su stūmokliniais varikliais naudojimas.

CAT.POL.MAB – 5 skirsnis. Masė ir centruotė

Bendroji informacija

299. Į šį skirsnį perkeltas ES-OPS ir JAR-OPS 3 J skirsnis.
300. Šį skirsnį sudaro du poskirsniai:
- 1 poskirsnis *Varikliu varomi orlaiviai*;
  - 2 poskirsnis *Nevarikliniai orlaiviai*.
301. Ši nuomonė apima tik 1 poskirsnį.

1 poskirsnis. Varikliu varomi orlaiviai

Konkretūs klausimai

302. Varikliu varomų orlaivių masės ir centruotės reikalavimai pateikti kartu, nes nustatyti tik keli lėktuvų ir sraigtasparnių skirtumai. Galutinis tekstas kuo labiau suderintas su pirminiais ES-OPS ir JAR-OPS 3 reikalavimais. Vis dėlto jis supaprastintas ir, siekiant suteikti lankstumo bei atsižvelgti į įvairias veiklos aplinkybes, pagerinta taisyklių lygmuo ir AMC pusiausvyra.

303. Orlaivio svėrimo reikalavimai kol kas išlaikyti CAT.POL.MAB.100 b punkte. Atliekant taisyklių rengimo užduotį Nr. MDM.047 jie bus įtraukti į M dalį. Atliekant šią užduotį bus vertinami sverti orlaivius įgalioti subjektai ir (arba) organizacijos.
304. Papildomi kitų nei keleivių ir bagažo krovos elementų standartinių masių patvirtinimo kriterijai įtraukti į CAT.POL.MAB.100 f punktą.
305. CAT.POL.MAB.105 a punkte išbrauktas kai kurių duomenų neįtraukimo į masės ir centruotės dokumentus patvirtinimas, nes tų duomenų turi ne trūkti, bet jie turi būti pateikti kitur taip, kad jie būtų lengvai prieinami.
306. Siekiant atsižvelgti į esamas sistemas, kurių neapima ES-OPS / JAR-OPS 3, masės ir centruotės dokumentų nuostatos išplėstos (CAT.POL.MAB.105 e punktas) įtraukiant įvairių tipų orlaivio masės ir centruotės sistemų naudojimą.

VIII:CAT.IDE – D skyrius. Prietaisai, duomenys, įranga

307. Šiame skyriuje pateikti bendrieji komercinio oro transporto skrydžių reikalavimai. Jį sudaro keturi skirsniai:
- 1 skirsnis *Lėktuvai*;
  - 2 skirsnis *Sraigtašparniai*;
  - 3 skirsnis *Sklandytuvai* ir
  - 4 skirsnis *Balionai*.
308. Ši nuomonė apima 1 ir 2 skirsnius.
309. Į 1 ir 2 skirsnius perkelti ES-OPS ir JAR-OPS 3 K ir L skirsniai.
310. Apskritai rengiant tekstą rezultatais pagrįsti tikslai išlaikyti ten, kur praktiška, t. y. taisyklių lygmenyje, o sistemų / įrangos specifikacijos ir laikymosi priemonės pateiktos AMC lygmenyje.
311. Įrangos reikalavimai atskirti nuo vien skrydžių, pvz., įrangos naudojimo, reikalavimų, į kuriuos deramai atsižvelgiama CAT.OP skyriuje.
312. Kiekviename skirsnyje išlaikyta nuosekli taisyklių numeracija suteikiant taisyklėms tą patį numerį ir antraštę tuo pačiu lėktuvų ir sraigtašparnių klausimu. Jei taisyklė skirta tik lėktuvams, jos numeris numeruojant sraigtašparnių taisykles praleistas, ir atvirkščiai.
313. CAT.IDE.A.100 / CAT.IDE.H.100 taisyklėje nurodyti pagal CAT.IDE skyrių reikalaujamų prietaisų ir įrangos patvirtinimo reikalavimai paaiškinti suderinant su 21 dalies reikalavimais. Įtrauktos papildomos nuostatos, kad pagal CAT dalį nereikalaujami instrumentai ir įranga, kurių nereikia patvirtinti pagal 21 dalį, nebūtų naudojami saugos funkcijomis ir neturėtų įtakos tinkamumui skraidyti.
314. Siekiant įtraukti skrydžius su sugedusia įranga pagal OPS 1.030 / 3.030 punktą, nustatytas naujas reikalavimas CAT.IDE.A.105 / CAT.IDE.H.105 *Minimali skrydžio įranga*.
315. Skrydžio duomenų savirašių reikalavimai atnaujinti pagal NPA-OPS 39B (1A tipo FDR). Taip pat atsižvelgta į NPA-OPS 48A *Naujai pastatytų lėktuvų duomenų saito ryšio įrašymas* ir NPA-OPS 67 *sraigtašparnių IVA tipo skrydžio duomenų savirašiai*.

316. Pirmoji pirminio reikalavimo dėl skrydžio įrangos apledėjimo sąlygomis dalis CAT.IDE.A.165 / CAT.IDE.H.165 taisyklėje išbraukta, nes ją jau apima esminių reikalavimų 2 skirsnio a punkto 5 papunktis.
317. Būtų geriausia, kad įpareigojimo įrašyti duomenų saito ryšį data atitiktų datą, kai duomenų saitas naudojamas esminiems VHF ryšiams. Vis dėlto daugelyje pastabų prašyta laiku perspėti siekiant išvengti brangaus modifikavimo. Todėl įrašyti duomenų saito ryšį pasiūlyta įpareigoti praėjus dvejiems metams po OPS reglamento įsigaliojimo, t. y. 2014 m. balandžio 8 d.
318. CAT.IDE.A.250 / CAT.IDE.A.250 *Rankiniai gesintuvai* – OPS nuostata, kuria įpareigojama naudoti gesinimo medžiagą *Halon*, pašalinta laikantis Reglamento (EB) Nr. 1005/2009, kuriame jos naudojimas uždraustas. Į šią taisyklę įtrauktas bendrasis saugos tikslas užtikrinti ugnies gesinimo medžiagos veiksmingumą. Todėl pereinamuoju laikotarpiu *Halon* naudoti leidžiama.
319. Su kosminės spinduliuotės indikatoriumi susijęs reikalavimas (OPS 1.680 / 3.680 punktas) išbrauktas, nes pagrindiniame reglamente, kuris apima tik saugos rizikos mažinimą, nenumatytas teisinis šio reikalavimo, t. y. sveikatos klausimų, perkėlimo pagrindas. Išbraukus šį reikalavimą taip pat išvengiama sutapimo su kitais Europos teisės aktais, ypač susijusiais su darbuotojų sveikata ir sauga arba apsauga nuo spinduliuotės (1996 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 96/29/EURATOMAS).

1 skirsnis. Lėktuvai

320. Atsarginių lydžių saugiklių reikalavimai (CAT.IDE.A.110) pagerinti suderinant su ICAO, ES-OPS ir JAA NPA-OPS 43.
321. Dabar kai kuriems prietaisams ir įrangai, kurių reikia vykdant skrydžius pagal VFR dieną orlaiviais, kuriuos, užtikrinant atitiktį, reikėtų modifikuoti, skirtas sušvelninimas, kurį patvirtino institucija, nurodytas tiesiai taisyklėje siekiant užtikrinti vienodą taikymą visose valstybėse narėse.
322. Reikalavimas mažuose lėktuvuose naudoti liemens suvaržymo (UTR) sistemą (CAT.IDE.A.205) įtrauktas atsižvelgiant į NPA 26-20 dėl lėktuvų, kurių MCTOM yra mažesnė nei 5 700 kg, remiantis Jungtinės Karalystės Civilinės aviacijos administracijai (JK CAA) skirta avarijos tyrimo tarnybos rekomendacija ir į tolesniu JK CAA atliktu tyrimu.
323. Siekiant suteikti lankstumo esamiems projektavimo sprendimams taip pat pateikta UTR apibrėžtis. Peržiūrėjus pastabas suprasta, kad terminas „saugos diržas“ ES-OPS tekste vartojamas nenuosekliai. Nors atrodo, įprasta manyti, kad saugos diržą sudaro saugos diržas ir du perpetiniai diržai, kai kurie lėktuvai galėtų neatitikti taikytinų reikalavimų. Tai matyti ir iš lengvatų, kurias Komisijas gavo pagal ES-OPS. Keliose gautose pastabose prašoma leisti naudoti skrydžio įgulos kabinos stebėtojų krėslų saugos diržus su įstrižu perpetiniu diržu lėktuvuose, kuriuose įrengti keturių taškų diržą neįmanoma. Atsižvelgiant į naujausius orlaivių vidaus dizaino pokyčius, tokį pat aukštą tų stebėtojų krėslų saugos lygį galima užtikrinti įvairiais liemens suvaržymo sistemų projektavimo sprendimais.
324. Atsižvelgiant į NPA-OPS 39B įtraukti A ir B klasių TAWS reikalavimai (CAT.IDE.A.150).

2 skirsnis. Sraigtasparniai

325. Atsižvelgiant į pastabas dėl CRD, išlaikytas iš pradžių JAR-OPS 3 nurodytas 10 000–13 000 pėdų aukštyje naudojamų kitų nei sudėtingų sraigtasparnių pilotams taikytinų deguonies reikalavimų sušvelninimas (CAT.IDE.H.240). Kitoms trumpo įskridimo į 13 000–16 000 pėdų aukštį išimtims, kurios iš pradžių buvo numatytos JAR-OPS 3 pagal institucijos specialųjį patvirtinimą, reikės taikyti pagrindinio reglamento 14 straipsnį. Šios tolesnės išimtys nedera su ICAO SARP ir, kad jas būtų galima patvirtinti, jos turėtų būti pagrįstos specialiomis lengvinamomis priemonėmis (pvz., naudotojo patirtimi, piloto fiziologiniu prisitaikymu prie tam tikro absoliučiojo aukščio). Be to, paprastai jas būtų galima gauti tik tam tikruose regionuose (t. y. kalnuotose srityse).

V priedas. SPA dalis

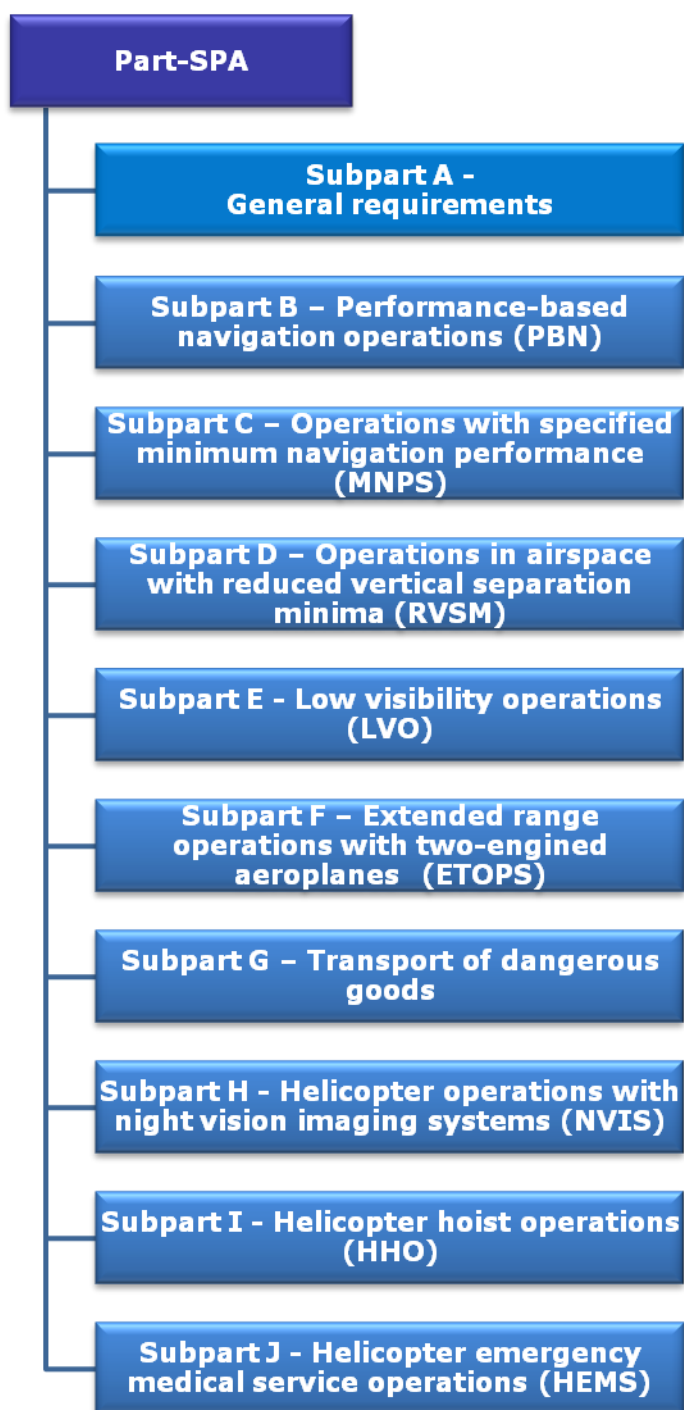
I. Taikymo sritis

326. SPA dalyje pateikti vežėjų reikalavimai skrydžiams, kuriems reikia specialiųjų patvirtinimų.

327. SPA dalį sudaro 10 skyrių:

- pirmajame skyriuje pateikti bendrieji reikalavimai, taikytini visiems devyniems SPA dalyje nurodytiems specialiesiems patvirtinimams;
- šių devynių specialiųjų patvirtinimų reikalavimai pateikti atskiruose skyriuose.

Toliau pateiktoje diagramoje apžvelgiama SPA dalies struktūra.

11 diagrama. SPA dalies struktūra

328. SPA dalies reikalavimai taikytini komerciniams ir nekomerciniams vežėjams; taikomos šios išimtys:
- SPA.ETOPS skyrius taikomas tik lėktuvų komercinio oro transporto skrydžiams, o
  - SPA.NVIS, SPA.HHO ir SPA.HEMS skyriai – tik sraigtasparnių komercinio oro transporto skrydžiams.

II. Atsiliepimų apžvalga

329. Iš gautų atsiliepimų matyti, kad apskritai pritariama šiai SPA dalies CRD versijai.

III. Skirtumų apžvalga**Skirtumai, palyginti su ES-OPS / JAR-OPS 3**

330. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiami tyčia padaryti skirtumai, palyginti su ES-OPS ir JAR-OPS 3.

9 lentelė. Skirtumai, palyginti su ES-OPS / JAR-OPS 3

ES-OPS / JAR-OPS 3 nuoroda	ES EASA nuoroda	Skirtumo aprašas	Pagrindimas
JAR-OPS 3.005 punkto d papunkčio 1 priedėlis, c papunkčio 2 dalis	SPA.HERMS.125	Ekspluataciniai reikalavimai iš dalies pakeisti siekiant atsižvelgti į JAA HSST darbinį dokumentą ir suinteresuotųjų šalių nuomones po NPA konsultacijos.	Ištrauktas JAA HSST darbinis dokumentas.
JAR-OPS 3.175 punkto 1 priedėlis	Netaikoma.	Išbrauktas skrydžių vykdymo atviroje jūroje patvirtinimas.	JAR-OPS 3 reikalavimuose nebuvo pateikta objektyvių kriterijų.

Skirtumai, palyginti su ICAO 6 priedu

331. Nuomonėje nepateikta reikalavimų, kurie būtų mažiau ribojami už šiuo metu taikytinus ICAO standartus.

IV. Siūlomų taisyklių rengimo užduočių sąrašas

332. Per konsultavimosi su suinteresuotosiomis šalimis etapus nustatyti keli elementai, kurie – jei jie būtų įtraukti į šią nuomonę – būtų labai viršiję agentūros įgaliojimą perkelti esamų taisyklių turinį. Vis dėlto šie elementai dokumentuoti ir jiems bus skiriamos atskiros taisyklių rengimo užduotys, kad būtų galima tinkamai pasikonsultuoti su suinteresuotosiomis šalimis ir įtraukti jas į procesą. Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiamos siūlomos taisyklių rengimo užduotys.

10 lentelė. Siūlomos taisyklių rengimo užduotys

Dalies, taisyklės nuoroda	Užmojis	Nuoroda į taisyklių rengimo programą
SPA	Skrydžių vykdymo atviroje jūroje patvirtinimas.	OPS.093
SPA.LVO, CAT.OP.MPA.110, SPA.ETOPS	Nuodugnus ES-OPS E skyriaus persvarstymas. Jis pirmiausia susijęs su APV skrydžių, LTS CAT I skrydžių, OTS CAT II skrydžių ir skrydžių, naudojant EVS, taisyklėmis, neseniai padarytais ICAO SARP pakeitimais, naujais technologijų pasiekimais, pvz., realaus skrydžio matomumo sistemomis (SVS).	OPS.083
SPA.NVIS	Parengti proporcingas kitų nei CAT(H) skrydžių, kuriuos vykdant naudojama NVIS, taisyklės.	OPS.096
SPA.HHO	Parengti vieną skirsnį, skirtą visiems žmogaus išorėje skrydžiams, o ne išskirstyti šiuos reikalavimus SPA ir SPO dalyse.	OPS.067
SPA.HERMS	Perkelti JAA TGL-43.	OPS.057

V. SPA.GEN – A skyrius. Bendrieji reikalavimai***Bendroji informacija***

333. Šiame skyriuje pateikti bendrieji vežėjų specialiojo patvirtinimo gavimo ir turėjimo reikalavimai. Šį skyrių reikėtų aiškinti kartu su skyriumi, kuriame pateikti specialiojo patvirtinimo reikalavimai.

SPA.GEN.100 Kompetentinga institucija

334. Šiame reikalavime apibrėžta kompetentinga institucija, atskirti komerciniai ir nekomerciniai vežėjai.

335. Laikantis ICAO 6 priedo II dalies šiame reikalavime nustatyta, kad trečiojoje šalyje registruotus orlaivius naudojančius nekomerciniams vežėjams PBN, MNPS ir RVSM specialiuosius patvirtinimus turėtų išduoti trečioji šalis, kuri yra registravimo valstybė.

SPA.GEN.105 Paraiška gauti specialųjį patvirtinimą

336. Agentūra įtraukė nuorodą į tinkamumo naudoti duomenis (OSD), nustatytus pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1702/2003. Tinkamumo naudoti duomenys – tai duomenų rinkinys, kurį turi pateikti orlaivio gamintojas per jo tipo sertifikavimo procesą, kad būtų patvirtintas orlaivio naudojimo saą. Kai kurie iš šių duomenų gali tapti privalomi vežėjams, nes remdamiesi šiais duomenimis jei turi parengti minimalios įrangos sąrašą (MEL) ir mokymo programas. Todėl OSD yra būtinausi orlaivio tipo reikalavimai, kuriais siekiama užtikrinti suderintą saugos lygį.
337. Išsamesni paaiškinimai pateikti 2011 m. gegužės 13 d. paskelbtame NPA Nr. 2009-01 *Tinkamumo naudoti pažymėjimas* ir *Saugos nurodymai* atsakymo į pastabas dokumente.

SPA.GEN.110 Vežėjo, turinčio specialųjį patvirtinimą, teisės

338. Reikalavime nurodyta, kad nekomercinių skrydžių specialieji patvirtinimai dokumentuojami „specialiųjų patvirtinimų sąraše“, o komercinių skrydžių – „veiklos specifikacijose“ (OPSPECS). Atitinkami institucijų reikalavimai nurodyti ARO dalyje. OPSPECS ir specialiųjų patvirtinimų sąrašo formos pateiktos kaip ARO dalies II ir III priedėliai.

SPA.GEN.115 Skrydžių, kuriems taikomas specialusis patvirtinimas, pakeitimai

339. Šiame reikalavime nurodyta, kad bet kokiam pakeitimui, susijusiam su specialiojo patvirtinimo sąlygomis, reikia išankstinio kompetentingos institucijos patvirtinimo. Tai taikoma ir alternatyvių laikymosi priemonių rengimui.
340. Todėl reikėtų pažymėti, kad SPA reikalavimai ir atitinkamos AMC parengtos siekiant nustatyti, kad komercinių ir nekomercinių vežėjų pasiūlytomis alternatyvioms laikymosi priemonėms reikia išankstinio jų kompetentingos institucijos patvirtinimo.

SPA.GEN.120 Specialiojo patvirtinimo nepertraukiamasis galiojimas

341. Šis reikalavimas pagrįstas nepertraukiamojo patvirtinimų galiojimo koncepcija, derančia su požiūriu, taikomu visiems kitiems vežėjo patvirtinimams ir pažymėjimams.
342. Agentūra įtraukė nuorodą į OSD kaip papildomą specialiojo patvirtinimo išlaikymo kriterijų.

VI. SPA.PBN – B skyrius. Nustatytų charakteristikų navigacijos (PBN) skrydžiai**Bendroji informacija**

343. Šis skyrius apima skrydžių nustatytoje oro erdvėje specialųjį patvirtinimą, kai nustatytos charakteristikų navigacijos (PBN) specifikacijos. Į jį įtrauktos šios specifikacijos:
- RNAV 10;
  - RNP 4;
  - RNAV 1;

- pagrindinė RNP 1;
- RNP APCH;
- RNP AR APCH⁵¹.

344. Į šį skyrių perkeltas ES-OPS 1.243 punktas.

SPA.PBN.100 PNB skrydžiai

345. Agentūra reikalauja visų PBN skrydžių, išskyrus RNAV5 (B-RNAV), specialiojo patvirtinimo. Agentūra nusprendė, kad skrydžiai RNAV5 erdvėje nėra tokie svarbūs saugos požiūriu, kad specialusis patvirtinimas būtų pagrįstas.
346. Agentūra pritarė kai kuriems nekomerciniams vežėjams, kad reikia atskirti komercinius ir nekomercinius skrydžius ir iš naujo įvertinti skrydžių patvirtinimo koncepcijos būtinumą ir tinkamumą. Todėl agentūra ketina pradėti taisyklių rengimo užduotį Nr. MDM.062 siekdama:
- parengti FCL dalies PBN skrydžių mokymo reikalavimų taisykles;
  - persvarstyti CAT, NCC ir NCO vežėjų kiekvieno PBN skrydžio patvirtinimo būtinybės pagrindimą ir nustatyti, ar yra skrydžių patvirtinimo alternatyvų, pvz., FCL dalies reikalavimai; ir
  - parengti SPA.PBN skyriaus skrydžių patvirtinimo AMC, pagrįstą esama 20 AMC.
347. Šio reikalavimo rekomendacijose bus pateikta daugiau informacijos apie patvirtinimo kriterijus ir naudojimą, nurodytą AMC 20 ir (arba) ICAO dokumente Nr. 9613 (PBN vadove).

VII. SPA.MNPS – C skyrius. Skrydžiai pagal minimalias navigacijos charakteristikas (MNPS)

Bendroji informacija

348. Šiame skyriuje pateikti reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti siekiant gauti specialųjį patvirtinimą naudoti orlaivį nustatytų minimalių navigacijos charakteristikų specifikacijų (MNPS) oro erdvėje pagal regionines papildomas procedūras.
349. Į MNPS skyrių perkelti ES-OPS 1.243 ir 1.870 punktai.

---

⁵¹ RNAV – zonos navigacija; RNP – būtinoji navigacijos charakteristika; AR – reikia leidimo; APCH – artėjimas tūpti.

VIII.SPA.RVSM – D skyrius. Skrydžiai sumažinto vertikaliojo skirstymo minimumo (RVSM) oro erdvėje***Bendroji informacija***

350. Šiame skyriuje pateikti reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti siekiant gauti specialųjį patvirtinimą naudoti orlaivį nustatytoje oro erdvėje, kurioje taikomas 300 m (1 000 pėdų) sumažintas vertikaliojo skirstymo minimumas.
351. Į šį skyrių perkeltas ES-OPS 1.241 punktas ir įtrauktos kai kurios TGL 6 taisyklių teksto dalys (orlaivių ir vežėjų skrydžių oro erdvėje virš 290 skrydžio lygio, kur taikomas 300 m (1 000 pėdų) vertikaliojo skirstymo minimumas, patvirtinimo rekomendacijos).

IX. SPA.LVO – E skyrius. Skrydžiai prasto matomumo sąlygomis (LVO)***Bendroji informacija***

352. Šis skyrius apima specialųjį patvirtinimą vykdyti šiuos skrydžius prasto matomumo sąlygomis:
- kilimas prasto matomumo sąlygomis (LVTO);
  - žemesnės nei I standartinės kategorijos (LTS CAT I) skrydis;
  - II standartinės kategorijos (CAT II) skrydis;
  - kitas nei II standartinės kategorijos (OTS CAT II) skrydis;
  - III standartinės kategorijos (CAT III) skrydis ir
  - artėjimas tūpti naudojant sustiprinto matomumo sistemas (EVS), kurioms taikomos kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolio (RVR) būtiniausių reikalavimų veiklos lengvatos.
353. Į šį skyrių perkeltos su LVO susijusios ES-OPS ir JAR-OPS 3 E skirsnio taisyklės.

SPA.LVO.100 Skrydžiai prasto matomumo sąlygomis (LVO)

354. Šiame reikalavime pateiktas LVO skrydžių apibrėžimas.
355. LVO kartu su mažiausiais būtiniausiais veiklos reikalavimais apibrėžti I priede *II–VIII prieduose vartojamų terminų apibrėžtys* (I priedas. *Terminų apibrėžtys*).
356. Pagal ES-OPS LVTO skrydžiai apibrėžti kaip kilimas, kai RVR yra mažesnis nei 400 m. ES-OPS tekste reikalaujama LVTO mokymo programos ir papildomų specialiųjų patvirtinimų, kai kilimo RVR yra mažesnis nei 150 m ir mažesnis nei 125 m. Pasiūlytas reikalavimas dera su šiomis nuostatomis, bet jame šiek tiek pakeista koncepcija. Yra tik vienas LVTO patvirtinimas, kuriame būtų nurodomas patvirtintas būtiniausias veiklos reikalavimas.
357. Agentūra pritaria daugumai suinteresuotųjų šalių, kad ES-OPS reikalavimuose EVS skrydžiai priskiriami LVO, pvz., OPS 1.450 punkto 1 priedėlyje arba OPS 1.455 punkto 1 priedėlyje. Pasiūlytame taisyklės tekste paaiškinta, kad LVO

skrydžiais turėtų būti laikomi tik tokie EVS skrydžiai, kuriems taikomos RVR būtiniausių reikalavimų veiklos lengvatos.

SPA.LVO.110 Bendrieji veiklos reikalavimai

358. Agentūra perkėlė OPS 1.455 punkto b papunkčio 2 dalies ix punkto 1 priedėlio turinį, kuriame reikalaujama radijo aukštimačiu nustatyti garsinių pranešimų aukščius žemiau kaip 200 pėdų virš aerodromo slenksčio. Remdamasi konsultacijomis su suinteresuotosiomis šalimis
359. Atsižvelgiant į visus turimus dokumentus dar svarstoma galimybė iš dalies pakeisti dabartinius su LVO skrydžiais naudojant EVS susijusius ES-OPS įrangos reikalavimus nustatyti garsinių pranešimų aukščius ir jų poveikis aerodromų naudojimo NPA, APV ir PA skrydžiams būtiniausiems reikalavimams.

SPA.LVO.115 Su aerodromu susiję reikalavimai

360. Šiame reikalavime paaiškinta, kad kaip nustatyta ES-OPS tekste, LVO galima vykdyti tik jei pasirinktame aerodrome nustatytos prasto matomumo procedūros (LVP). Šis reikalavimas taikomas visiems skrydžiams, kai matomumas mažesnis kaip 800 m.
361. Papildomame punkte reikalaujama, kad ne Europos Sąjungos aerodromuose, kuriuose LVP terminas gali būti netaikomas, vežėjas užtikrina, kad tuose aerodromuose būtų taikomos lygiavertės procedūros, pagal kurias laikomasi LVP reikalavimų.

Būsimos taisyklių rengimo užduotys

362. Laikantis agentūrai suteikto įgaliojimo esamas EU-OPS taisyklių tekstas taisytas tik prireikus ištaisyti akivaizdžias klaidas, daryti esminius pakeitimus dėl saugos priežasčių arba jei buvo neaiškus taisyklės turinys.
363. Agentūra mano, kad būtina iš esmės persvarstyti pagal E skirsnį parengus reikalavimus. Tai ypač pasakytina apie taisykles dėl skrydžių naudojant APV (vertikalaus nukreipimo artėjimo tūpti sistema), LTS CAT I, OTS CAT II skrydžių ir skrydžių naudojant EVS. Todėl reikėtų surengti specialią taisyklių rengimo užduotį, kurią atliekant taip pat reikėtų atsižvelgti į neseniai padarytus ICAO SARP pakeitimus ir naujus technologijų pasiekimus, pvz., realaus skrydžio matomumo sistemas (SVS) ir mišriąsias matomumo sistemas (CVS).

X. SPA.ETOPS – F skyrius. Padidinto nuotolio skrydžiai dviejų variklių lėktuvais (ETOPS)

Bendroji informacija

364. Šiame skyriuje pateikti reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti siekiant gauti specialųjį patvirtinimą vykdyti komercinio oro transporto padidinto nuotolio skrydžius dviejų variklių lėktuvais.
365. Į šį skyrių perkeltas ES-OPS 1.246 punktas.

Atliekamos ir būsimos taisyklių rengimo užduotys

366. Reikėtų pažymėti, kad artimiausiu metu šie reikalavimai bus toliau iš dalies keičiami dėl šių priežasčių:

- pranešime apie pasiūlytą pakeitimą Nr. 2008-01 pasiūlyta atitinkama AMC 20-6 ir 2010 m. gruodžio 16 d. paskelbtas sprendimas;
- tikimasi, kad 2012 m. pradžioje ICAO paskelbs raštą valstybėms, kuriame bus pasiūlyti pakeitimai dėl padidinto nuotolio skrydžių ne tik dviejų variklių, bet ir daugiau nei dviejų variklių lėktuvais; ir
- kaip minėta, ETOPS atsarginio aerodromo planavimo būtiniausius reikalavimus reikia atnaujinti įtraukiant APV skrydžius.

XI: SPA.DG – G skyrius. Pavojingųjų krovinių vežimas***Bendroji informacija***

367. Šis skyrius apima ICAO techninėse instrukcijose apibrėžtą pavojingųjų krovinių vežimo specialųjį patvirtinimą. Į šį skyrių perkeltas ES-OPS / JAR-OPS 3 R skirsnis ir JAA NPA-OPS 70.

Palyginimas su ES-OPS / JAR-OPS 3

368. Agentūra siūlo dinaminę nuorodą į ICAO technines instrukcijas. Todėl įgyvendinimo taisyklėse techninių instrukcijų ištraukos pakartotinai nepateikiamos. Dėl šios priežasties SPA.DG skyrius yra trumpesnis už ES-OPS ir JAR-OPS 3 R skirsnį. Pateikti tik reikalavimai, kuriuose nurodyta konkreti vežėjo atsakomybė.

XII. SPA.NVIS – H skyrius. Sraigtasparnių skrydžiai naudojantis naktinio vaizdo matomumo sistemomis***Bendroji informacija***

369. Šis skyrius apima specialųjį patvirtinimą vykdyti komercinio oro transporto sraigtasparnių skrydžius pagal VFR naktį naudojantis naktinio vaizdo matomumo sistemomis (NVIS). Į jį perkelti JAR-OPS 3.005 punkto j papunktis ir TGL-34.

370. Iš pradžių rengiant TGL-34 iš dalies remtasi karine patirtimi, todėl į jį buvo įtraukta kariniams skrydžiams būdingų elementų, pvz., rekomenduota naudoti infraraudonųjų spindulių žiburius. Vykdam CAT skrydžius nereikia vykdyti slaptos veiklos, todėl tokios rekomendacijos pašalintos.

SPA.NVIS.100 Skrydžiai naudojantis naktinio matymo vizualizavimo sistema (NVIS)

371. Tekstas įtrauktas, kad sistema būtų taikoma tik tiems sraigtasparnių vežėjams, kurie turi CAT skrydžių AOC.

SPA.NVIS.120 NVIS naudojimo būtiniausi reikalavimai

372. NVIS naudojimo būtiniausi reikalavimai turėtų būti ne mažesni nei VFR oro būtiniausi reikalavimai, skirti naktį vykdomiems skrydžiams. NVIS yra pagalbinė priemonė, skirta signalų matomumui naktį gerinti; todėl nakties VFR būtiniausi reikalavimai išlieka tokie, kokie nustatyti veiklai, kurią vykdant naudojama NVIS, pvz., HEMS būtiniausi reikalavimai taikomi, kai HEMS vykdomi naudojant NVIS.

SPA.NVIS.130 Įgulos reikalavimai NVIS skrydžiams

373. Tekstas pritaikytas, kad įgulos sudėties tikslais, būtų galima atskirti, kokios įgulos reikia sertifikavimui, konkretaus tipo veiklai ir pagal skrydžių vykdymo vadovą. Taisyklė pritaikyta padalijant į punktus, kuriuose nustatyti konkretūs parinkimo, patirties, kvalifikacijos, naujumo ir įgulos sudėties kriterijai ir tikslai. Nustatyti skrydžio įgulos ir techninės įgulos narių mokymo ir tikrinimo reikalavimai.

SPA.NVIS.140 Informacija ir dokumentai

374. Šioje naujoje taisyklėje, palyginti su TGL-34, nurodyta, kokius su NVIS susijusius elementus reikia įtraukti į skrydžių vykdymo vadovą.

Būsimos taisyklių rengimo užduotys

375. Pranešime apie pasiūlytą pakeitimą Nr. 2009-02b numatyta galimybė naudotis NVIS visų tipų orlaiviuose. Vis dėlto TGL-34 rengtas sraigtasparnių komerciniam oro transportui, todėl NPA pasiūlymai kitų skrydžių atžvilgiu gali būti per daug ribojami. Specialius kitų nei komercinio oro transporto ir kitų nei sraigtasparnių skrydžių NVIS reikalavimus būtų galima aptarti atliekant būsimą taisyklių rengimo užduotį (OPS.096). Kol kas apie tokius skrydžius žinių neturima, todėl ekspertai nenusprendė, kas būtų proporcinga tokių tipų skrydžių atžvilgiu. Todėl, kol nėra šios būsimos taisyklių rengimo užduoties rezultato, SPA.NVIS skyrius taikomas tik komercinio oro transporto sraigtasparnių skrydžiams.

XIII.SPA.HHO – I skyrius. Sraigtasparnių keliamieji skrydžiai**Bendroji informacija**

376. Šiame skyriuje pateikti reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti siekiant gauti sraigtasparnių keliamųjų skrydžių (HHO) specialųjį patvirtinimą. Į šį skyrių perkeltas JAR-OPS 3.005 punkto h papunkčio 1 priedėlis ir JAA NPA-OPS 69 projektas.
377. Agentūra atkreipė dėmesį į kelias pastabas dėl keliamųjų skrydžių vykdant paieškos ir gelbėjimo darbus. Paieška ir gelbėjimas, taip pat gelbėjimas kalnuose, nepatenka į agentūros kompetencijos sritį. Todėl pastabų, kuriose nurodyta, kad tokiems skrydžiams reikėtų netaikyti tam tikrų reikalavimų, į svarstymus neįtraukė.

378. Paieška, gelbėjimas ir panašios paslaugos išlieka atskirų valstybių narių kompetencija. Valstybės turėtų užtikrinti, kad tokios paslaugos būtų, kiek įmanoma, teikiamos siekiant pagrindinio reglamento tikslų.
379. Keliose pastabose išreikštas susirūpinimas dėl to, kad nėra deramų specialiųjų aviacijos darbų taisyklių. HHO, kurie jau nurodyti JAR-OPS 3, visada buvo laikomi komercinio oro transporto veikla – todėl ir reikalaujama atsižvelgti į variklio gedimą pagal žmogaus išorėje skrydžių (HEC) D klasės sertifikavimo reikalavimus. HEC A, B ir C klasės (ne komercinio oro transporto veikla) bus įtrauktos į SPO dalį ir bus reikalaujama, kad vežėjas parengtų atitinkamas standartines veiklos procedūras (SOP). Dėl šio požiūrio sutarta peržiūros grupėse.

SPA.HHO.100 Sraigtasparnių keliamieji skrydžiai (HHO)

380. Dabar šioje taisyklėje pateikti tik papildomo HHO patvirtinimo elementai; visus kitus elementus apima AOC išdavimas, kuris yra viena iš įvykdytinų sąlygų. Todėl reikalavimas susijęs tik su AOC pakeitimais.

SPA.HHO.110 HHO skirtos įrangos reikalavimai

381. HHO yra komercinio oro transporto skrydžiai (HEC D klasė); todėl personalo vežimo prietaisų sistemai (PCDS) reikia tinkamumo skraidyti patvirtinimo. Keliamosios ir susijusios įrangos patvirtinime bus nustatyti nepertraukiamojo tinkamumo nurodymai ir vežėjas privalės užtikrinti, kad jie būtų įvykdyti.

SPA.HHO.115 HHO ryšys

382. Tekstas pagerintas paaiškinant, kad antžeminis personalas turėtų būti HHO vykdymo vietoje. Vis dėlto vykdant HHO HEMS skrydžių erdvės dalyje antžeminio personalo vietoje gali nebūti; todėl įtrauktas sušvelninimas HEMS skrydžių erdvės dalyje vykdomiems HHO.

SPA.HHO.125 HHO eksploataciniai reikalavimai

383. HHO netaikomos naudojimo galimybių klasės; todėl taisyklėje konkrečiai atsižvelgiama į naudojimo galimybių klausimą.
384. Keliose pastabose išreikštas susirūpinimas dėl atsižvelgimo į variklio gedimą. Pagrindinis sraigtasparnių keliamiesiems skrydžiams kaip komercinio oro transporto skrydžiams taikomas reikalavimas yra tas, kad sraigtasparnis turi atlaikyti kritinio variklio gedimą nesukeldamas pavojaus kabančiam asmeniui, kroviniui, trečiosioms šalims arba turtui. Už bilietą mokantį keleivį perkelia ne įgulos narys, bet keltuvas. Kadangi reikia atsižvelgti į variklio gedimą, sertifikuotais B kategorijos sraigtasparniais negalima vykdyti šio tipo komercinio oro transporto skrydžių.

SPA.HHO.130 Įgulos reikalavimai HHO

385. Taisyklė pritaikyta padalijant į punktus, kuriuose nustatyti konkretūs parinkimo, patirties, kvalifikacijos, naujumo ir įgulos sudėties kriterijai ir tikslai. Nustatyti

skrydžio įgulos ir techninės įgulos mokymo ir tikrinimo reikalavimai, taip pat specialaus HHO keleivių instruktažo reikalavimas.

SPA.HHO.140 Informacija ir dokumentai

386. Kai kuriose pastabose prašyta vėl nustatyti skrydžių vykdymo vadovo papildymo reikalavimą. Papildymo reikalavimas būtų neobjektyvi taisyklė, nes būtų neįmanoma užtikrinti skrydžių vykdymo vadovo vientisumo. Vis dėlto dabar šiame punkte apibrėžta, kokius pagal ORO.MLR skyrių reikalaujamus HHO elementus reikia įtraukti į skrydžių vykdymo vadovą. Vežėjui leidžiama nuspręsti, kaip geriausia įtraukti šiuos elementus, galbūt parengiant papildymą.

Būsimos taisyklių rengimo užduotys

387. Gauta pastabų dėl HHO ir nekomercinio oro transporto skrydžių. Bus surengta taisyklių rengimo užduotis (OPS.067) siekiant išnagrinėti į SPO dalį įtrauktas taisykles ir, ar visus HHO skrydžius reikia įtraukti į SPA dalį.

XIV. SPA.HERMS – J skyrius. Avarinės medicinos tarnybos sraigtasparnių skrydžiai

Bendroji informacija

388. Šiame skyriuje pateiktas avarinės medicinos tarnybos sraigtasparnių (HERMS) specialiojo patvirtinimo reikalavimas. Į jį perkeltas JAR-OPS 3.005 punkto d papunkčio 1 priedėlis ir iš dalies darbinis dokumentas Nr. HSST-WP-07-03.4.

Sraigtasparnio naudojimo galimybės

389. Taisyklė pakoreguota, kad geriau atitiktų iš JAA perketą HERMS koncepciją. Dabar reikalavime aiškiai atskiriama: HERMS veiklos vieta, kurioje perpildytos prieštaringos aplinkos atveju neturėtų būti jokios rizikos; ligoninė, esanti prieštaringoje aplinkoje, kurioje rizika turėtų būti sumažinta iki priimtino saugos lygio – todėl pateikta nuoroda į CAT.POL.H.225 taisyklėje nurodytą patvirtinimą; ligoninė, esanti ne prieštaringoje aplinkoje, kurioje pagal CAT.POL.H.305 taisyklę jau numatytas sušvelninimas; ir HERMS skrydžių erdvės dalis, kurioje rizika kiek įmanoma mažesnė.

SPA.HERMS.100 Avarinės medicinos tarnybos sraigtasparniai (HERMS)

390. Dabar šiame skirsnyje pateikti tik papildomo HERMS patvirtinimo elementai; visus kitus elementus apima AOC išdavimas, kuris yra viena iš įvykdytinų sąlygų. Todėl reikalavimas susijęs tik su AOC pakeitimais.

SPA.HERMS.120 HERMS skrydžių būtiniausi reikalavimai

391. Kadangi mažiausias įgulos narių skaičius visada yra vienas pilotas ir vienas HERMS techninės įgulos narys, šiai įgulos sudėčiai taikomi vieno piloto būtiniausi reikalavimai. Dviejų pilotų būtiniausi reikalavimai taikomi tik tais atvejais, kai

įgulą sudaro du pilotai. HEMS techninės įgulos narys yra ne pilotas, todėl tokiam skrydžiui lengvatų taikyti negalima. Vieno piloto skrydžių būtiniausi reikalavimai yra mažesni už standartinius skrydžių būtiniausius reikalavimus, todėl jau atsižvelgta į papildomą HEMS techninės įgulos narį (taip pat žr. SPA.HERMS.130 taisyklę).

SPA.HERMS.125 HEMS skrydžių eksploataciniai reikalavimai

392. Tekstas įtrauktas pasikonsultavus dėl HSST/WP-07/03.4. Reikalavimuose leidžiamas poveikis (šis terminas vartojamas, kad nereikėtų vartoti tinkamo ilgesnio termino „skrydis, vykdomas be užtikrintos saugaus priverstinio tūpimo galimybės“) kylant ir tupiant b punkte nustatytais atvejais.

SPA.HERMS.130 Reikalavimai įgulai

393. Taisyklė pritaikyta padalijant į punktus, kuriuose nustatyti konkretūs parinkimo, patirties, kvalifikacijos, naujumo ir įgulos sudėties kriterijai ir tikslai. Nustatyti skrydžio įgulos ir techninės įgulos mokymo ir tikrinimo reikalavimai.
394. 30 minučių skrydis naudojantis vien prietaisais numatytas kaip lengvinamoji procedūra, kad pilotai neprarastų valdymo netyčia patekę į meteorologines sąlygas pagal prietaisus (IMC). Kadangi tai nėra pagal FCL dalį pripažinta procedūra, nereikia reikalauti, kad to mokytų lakūnas instruktorius (FI).
395. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir atsižvelgiant į gautas pastabas išimtinės aplinkybės, kuriomis įgula gali būti mažesnė, nurodytos e punkto 1 papunktyje.

SPA.HHO.135 Instruktažas keleiviams

396. Labai dažnai vykdant HEMS skrydžius vežami sąmonės netekę arba dėl vaistų poveikio labai sumažėjusio veiksnio pacientai. Be to, jie gali būti pritvirtinti diržais prie neštuvų ir todėl gali neturėti galimybės judėti. Tokiais atvejais neįmanoma atlikti saugos instruktažo, kaip vykdant įprastinį keleivių vežimo skrydį. Vadas ir skrydyje dalyvaujantys medicinos darbuotojai turi įvertinti, kiek pacientas gali suprasti instruktažą, ir jį instrukuoti atsižvelgdami į jo sveikatos būklę.

SPA.HERMS.140 Informacija ir dokumentai

397. Kai kuriose pastabose prašyta vėl nustatyti skrydžių vykdymo vadovo papildymo reikalavimą. Papildymo reikalavimas būtų neobjektyvi taisyklė, nes būtų neįmanoma užtikrinti skrydžių vykdymo vadovo vientisumo. Vis dėlto dabar šiame punkte apibrėžta, kokius pagal ORO.MLR dalį reikalaujamus HEMS elementus reikia įtraukti į skrydžių vykdymo vadovą. Vežėjui palikta nuspręsti, kaip geriausia įtraukti šiuos elementus, galbūt parengiant papildymą.
398. Siekiant užtikrinti visų sraigtasparnių skrydžių specialiųjų patvirtinimų nuoseklumą kai kurie elementai, kurie pirmiau buvo pateikti AMC arba rekomendacijose, dabar įtraukti į įgyvendinimo taisyklę.

SPA.HERS.150 Degalų tiekimas

399. Šis tekstas įtrauktas, nes vienas pastabos pateikėjas nurodė, kad reikia tinkamų HEMS skrydžių nuostatų, ir siūlė pirmiau JAR-OPS 3.005 punkto f papunkčio 1 priedėlyje nurodytą sušvelninimą taikyti ir HEMS.

SPA.HERS.155 Degalų papildymas keleiviams lipant į lėktuvą, esant jame arba išlipant iš jo

400. Šis tekstas vėl įtrauktas atsižvelgiant į konkretų HEMS skrydžių atvejį, kai pildant degalus susidarius avarinėms aplinkybėms pacientas gali nesugebėti evakuotis iš sraigtasparnio pats.

CAT IR SPA DALYSE VARTOJAMI AKRONIMAI IR SANTRUMPOS**- tik orientaciniai -**

AAC	aviaciniai administraciniai ryšiai
AAD	nustatyto absoliučiojo aukščio nuokrypis
AAL	virš aerodromo lygio
AC	kintamoji srovė
ACAS II	II susidūrimų vengimo borto sistema
ADF	automatinis krypties ieškiklis
ADG	oru varomas generatorius
ADS	automatinė priklausomoji apžvalga
ADS-B	automatinė priklausomoji apžvalga transliuojant
ADS-C	automatinė priklausomoji apžvalga pagal sutartį
AeMC	aviacijos medicinos centras
AEO	veikiant visiems varikliams
AFCS	automatinė skrydžio valdymo sistema
AFM	orlaivio naudojimo vadovas
AFN	orlaivio skrydžio pranešimas
AFN	ATS priemonių pranešimas
AGL	virš žemės lygio
AHRS	erdvinės padėties kurso rodymo pamatinė sistema
AIS	oro navigacijos informacijos tarnyba
ALS	artėjimo tūpti žiburių sistema
ALSF	artėjimo tūpti žiburių sistema su paeiliui užsidegančiais žiburiais
AMC	priimtinos laikymosi priemonės
AMSL	virš vidutinio jūros lygio
ANP	tikroji navigacijos charakteristika
AOC	oro vežėjo pažymėjimas
APCH	artėjimas tūpti
APU	pagalbinė jėgainė
APV	vertikalaus nukreipimo artėjimo tūpti sistema
AR	ATS maršrutas
AR	reikia leidimo
AR	institucijų reikalavimai
ARA	artėjimas tūpti pagal borto radiolokatorių

ASC	Skrydžių saugos komitetas
ASDA	turimasis nutrauktojo kilimo nuotolis
ATC	skrydžių valdymas
ATO	patvirtinta mokymo organizacija
ATPL	oro transporto piloto licencija
ATQP	alternatyvi mokymo ir kvalifikacijos programa
ATS	oro eismo paslaugos
AVGAS	aviacinis benzinas
AVTAG	plataus diapazono degalai
B-RNAV	pagrindinės zonos navigacija
BALS	pagrindinė artėjimo tūpti žiburių sistema
CAP	dispečerio prieigos parametrai
CDFA	nenutrūkstamas priartėjimo tūpti žemėjimas
CDL	nuokrypių nuo konfigūracijos sąrašas
CFIT	suartėjimo su žeme valdomasis skrydis
CG	sunkio centras
cm	centimetras
CM	konfigūracijos / konteksto valdymas
CMA	nuolatinės stebėsenos požiūris
CMV	konvertuotas meteorologinis matomumas
CMPA	sudėtingas varikliu varomas orlaivis
CofA	tinkamumo skraidyti pažymėjimas
CPA	artimiausias artėjimo tūpti taškas
CPDLC	dispečerio ir piloto duomenų saito ryšiai
CPL	komercinio piloto licencija
CRM	įgulos išteklių valdymas
CRT	atsakymo į pastabas priemonė
CVR	kabinos pokalbių savirašis
DA	apsisprendimo absoliutusias aukštis
D-ATIS	aerodromo rajono informacijos automatinio perdavimo sistema, kuriai naudojamas duomenų saitas
DC	nuolatinė srovė
DCL	leidimas išskristi
DDM	moduliacijos gylio skirtumas
D-FIS	skrydžių informacijos paslauga naudojant duomenų saitą
DGOR	pavojingųjų krovinių įvykio ataskaita
DH	apsisprendimo aukštis

DME	nuotolio matavimo įranga
D-OTIS	aerodromo rajono informacijos operatyviojo perdavimo sistema, kuriai naudojamas duomenų saitas
DR	apsisprendimo atstumas
DSTRK	pageidaujamas kelias
EASP	Europos aviacijos saugos programa
EK	Europos Komisija
EFB	elektroninė skrydžio valdymo įranga
EFIS	elektroninė skrydžio prietaisų sistema
EGT	išmetamųjų dujų temperatūra
ELT(AD)	avarinis radiolokacinis siųstuvas (įsijungiantis automatiškai)
ELT(AF)	avarinis radiolokacinis siųstuvas (automatinis fiksuotasis)
ELT(AP)	avarinis radiolokacinis siųstuvas (automatinis nešiojamasis)
ELT(S)	gelbėjimosi avarinis radiolokacinis siųstuvas
EPE	padėties klaidos įvertis
EPR	variklio slėgio laipsnis
EPU	padėties netikrumo įvertis
ERA	maršruto atsarginis (aerodromas)
ESSG	Europos SAFA valdymo grupė
ETOPS	padidinto nuotolio skrydžiai dviejų variklių lėktuvais
ETSO	Europos techninių standartų reikalavimas
EUROCAE	Europos civilinės aviacijos įrangos organizacija
EVS	sustiprinto matomumo sistema
FAA	Federalinė aviacijos administracija
FAF	priartėjimo tūpti kontrolinis taškas
FAK	pirmosios pagalbos vaistinė
FALS	visa artėjimo tūpti žiburių sistema
FANS	būsima oro navigacijos sistema
FAP	priartėjimo tūpti taškas
FATO	priartėjimo tūpti ir kilimo rajonas
FDM	skrydžio duomenų stebėsena
FDR	skrydžio duomenų savirašis
FFS	viso realaus skrydžio treniruoklis
FI	lėktuvas instruktorius
FL	skrydžio lygis
FM	dažnio modulatorius
FMS	skrydžio valdymo sistema

FOR	regėjimo laukas
FOV	matymo laukas
FSTD	realaus skrydžio treniruoklis
ft	pėda
FTD	skrydžio mokymo įtaisas
g	gramas
g	sunkis
GBAS	antžeminė išplėstinė sistema
GCAS	susidūrimų su žeme vengimo sistema
GIDS	antžeminė ledo aptikimo sistema
GLS	GBAS tūpimo sistema
GM	rekomendacijos
GNSS	globalinė navigacijos palydovų sistema
GPS	globalinė padėties nustatymo sistema
GPWS	žemės artumo įspėjimo sistema
HEMS	avarinės medicinos tarnybos sraigtasparnis
HF	aukštasis dažnis
HI/MI	didelis intensyvumas / vidutinis intensyvumas
HALS	didelio intensyvumo artėjimo tūpti žiburių sistema
HLL	sraigtasparnių denio apribojimų sąrašas
HoT	laukimo laikas
hPa	hektopaskalis
HUD	kolimatorinis indikatorius
HUDLS	kolimatorinio valdymo tūpimo sistema
IAF	pradinio artėjimo tūpti kontrolinis taškas
IALS	tarpinė artėjimo tūpti žiburių sistema
ICAO	Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija
IF	tarpinis kontrolinis taškas
IFR	skrydžių pagal prietaisus taisyklės
IGE	žemės poveikis
ILS	tūpimo pagal prietaisus sistema
IMC	meteorologinės sąlygos pagal prietaisus
inHg	gyvsidabrio coliai
INS	inercinė navigacijos sistema
IORS	pranešimo apie įvykius vidaus sistema
IP	tarpinis taškas
IR	įgyvendinimo taisyklė

IRNAV/IAN	integruotoji zonos navigacija
IRS	inercinė pamatinė sistema
ISA	tarptautinė standartinė atmosfera
IV	intraveninis
JAA	Jungtinė aviacijos administracija
JAR	Jungtiniai aviacijos reikalavimai
JET 1 / A / A1	žibalas
JET B	platus diapazono degalai
JIP	bendroji įgyvendinimo procedūra
JP-4	platus diapazono degalai
km	kilometras
kN	kiloniutonas
KSS	Ktitorovo, Simino, Sindalovskio formulė
kt	mazgas
LAT/LONG	platuma / ilguma
LED	šviesos diodas
LIFUS	skrydis maršrutu prižiūrint
LNAV	šoninė navigacija
LoA	susitarimo dokumentas
LOC	radijo švyturys
LOE	oro linijų įvertinimas
LOFT	oro linijų skrydžio mokymas
LOS	ribotų kliūčių paviršius
LOUT	žemiausioji naudojimo temperatūra
LP	radijo švyturio naudojimo galimybės
LPV	šoninis tikslus artėjimas tūpti naudojant vertikalaus nukreipimo sistemą
LRNS	tolimojo veikimo navigacijos sistema
LVO	skrydžiai prasto matomumo sąlygomis
LVP	prasto matomumo procedūros
LVTO	prasto matomumo kilimas
m	metras
MALS	vidutinio intensyvumo artėjimo tūpti žiburių sistema
MALSF	vidutinio intensyvumo artėjimo tūpti žiburių sistema su paeiliui užsidegančiais žiburiais
MALSR	vidutinio intensyvumo artėjimo tūpti žiburių sistema su kilimo ir tūpimo tako rodymo žiburiais
MAPt	nutraukto tūpimo taškas

MCTOM	didžiausia sertifikuota kilimo masė
MDA	mažiausias žemėjimo absoliutusias aukštis
MDA/H	mažiausias žemėjimo absoliutusias / santykinis aukštis
MDH	mažiausias žemėjimo aukštis
MEA	mažiausias saugus maršruto absoliutusias aukštis
MEL	minimalios įrangos sąrašas
METAR	aerodromo meteorologinis pranešimas
MGA	mažiausias saugus tinklo absoliutusias aukštis
MHz	megahercas
MID	vidurinis taškas
ml	mililitras
MLS	labai aukšto dažnio tūpimo sistema
MMEL	pagrindinis minimalios įrangos sąrašas
MNPS	minimalios navigacijos charakteristikų specifikacijos
MOC	būtiniausias kliūčių perskridimas
MOCA	mažiausias kliūčių perskridimo absoliutusias aukštis
MOPS	būtiniausių veiksmingumo reikalavimų standartas
MORA	mažiausias maršruto absoliutusias aukštis
MPSC	didžiausia keleivių kėdžių konfigūracija
mSv	milisivertas
NADP	išvykimo triukšmo mažinimo procedūra
NALS	nėra artėjimo tūpti žiburių sistemos
NAV	navigacija
NDB	nekryptinis švyturys
N _F	laisvaeigės turbinos greitis
NM	jūrmilė
NOTAM	pranešimas lakūnui
NPA	netikslusis artėjimas tūpti
NVG	naktinio matymo akiniai
OAT	išorinio oro temperatūra
OCH	kliūčių perskridimo aukštis
OCL	vandenyno perskridimas
ODALS	visakryptė artėjimo tūpti žiburių sistema
OEI	neveikiant vienam varikliui
OFS	paviršius be kliūčių
OGE	nesant žemės poveikio
OIP	nukrypimo pradžios taškas

OM	skrydžių vykdymo vadovas
ONC	skrydžių navigacijos žemėlapis
OSD	tinkamumo naudoti duomenys
otCMPA	kitas nei sudėtingas varikliu varomas orlaivis
PAPI	tiksliojo artėjimo tūpti trajektorijos indikatorius
PAR	tiksliojo artėjimo tūpti radiolokatorius
PBE	apsauginė kvėpavimo įranga
PBN	nustatytų charakteristikų navigacija
PCDS	darbuotojų vežimo prietaisų sistema
PDP	iš anksto nustatytas taškas
PNR	negrįžties taškas
POH	piloto skrydžių vykdymo vadovas
PRM	riboto judumo asmuo
QFE	atmosferos slėgis aerodromo lygyje (arba ties kilimo ir tūpimo tako slenksčiu)
QNH	nulinio aukščio klausimas, atmosferos slėgis jūriniame aukštyje
R/T	radijas / telefonija
RA	sprendžiamasis patarimas
RAT	avarinė aviacinė turbina
RCC	gelbėjimo koordinavimo centras
RCF	sumažintas degalų ypatingajam atvejui kiekis
RCLL	kilimo ir tūpimo tako ašinės linijos žiburiai
RFC	maršruto įrenginių žemėlapis
RNAV	zonos navigacija
RNAV 5	B-RNAV, pagrindinės zonos navigacija
RNP	būtinoji navigacijos charakteristika
RNPX	X būtinoji navigacijos charakteristika
ROD	žemėjimo sparta
RTCA	Oreivystės radiotechnikos komisija
RTZL	kilimo ir tūpimo tako tūpimo zonos žiburiai
RVR	kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis
RVSM	sumažintas vertikaliojo skirstymo minimumas
SACA	Bendrijos orlaivio saugos įvertinimas
SAFA	Užsienio orlaivio saugos įvertinimas
SAE ARP	Automobilių inžinierių draugijos Aviacijos ir kosmoso rekomenduojama praktika
SALS	paprasta artėjimo tūpti žiburių sistema
SALSF	trumpojo artėjimo tūpti žiburių sistema su paeiliui užsidegančiais

	žiburiais
SAp	nusistovėjęs artėjimas tūpti
SAP	sistemos prieigos parametrai
SAR	paieška ir gelbėjimas
SBAS	palydovinė išplėstinė sistema
SCP	specialių kategorijų keleiviai
SID	standartinis išskridimas pagal prietaisus
SMS	saugos valdymo sistema
SPECI	atrinktasis specialusis aviacijos pranešimas
SRA	artėjimas tūpti pagal apžvalgos radiolokatorių
SRE	apžvalgos radiolokatorius
SSALF	supaprastinta trumpo artėjimo tūpti žiburių sistema su paeiliui užsidegančiais žiburiais
SSALR	supaprastinta trumpo artėjimo tūpti žiburių sistema su kilimo ir tūpimo taką rodančiais žiburiais
SSALS	supaprastinta trumpo artėjimo tūpti žiburių sistema
SSP	valstybės saugos programa
SSR	antrinis stebėjimo radiolokatorius (barometrinio aukščio pranešimo sistema)
STC	papildomas tipo pažymėjimas
SVS	realaus skrydžio matomumo sistema
TA	eismo patarimas
TAC	aerodromo rajono artėjimo tūpti žemėlapis
TAFS	aerodromo prognozės
TAS	tikrasis oro greitis
TAWS	įspėjimo apie vietovės reljefą sistema
TCAS	oro eismo pavojaus ir susidūrimų vengimo sistema
TCCA	<i>Transport Canada Civil Aviation</i>
TDP	kilimo apsisprendimo taškas
TDZ	tūpimo zona
THR	slenkstis
TODA	turimasis kilimo nuotolis
TORA	turimasis riedos ilgis
TRI	tipo kvalifikacijos instruktorius
TSE	suminė sistemos paklaida
TVE	suminė vertikalioji paklaida
TWIP	aerodromo rajono meteorologinė informacija pilotams
UMS	naudojimo stebėsenos sistema

UTC	suderintasis pasaulinis laikas
UTR	liemens suvaržymas
V _{AT}	rodomas oro greitis ties slenksčiu
VDF	VHF krypties iešiklis
VFR	vizualiųjų skrydžių taisyklės
VHF	labai aukštas dažnis
VIS	matomumas
VMC	matomumo meteorologinės sąlygos
V _{MO}	didžiausias skrydžio greitis
VNAV	vertikaloji navigacija
VOR	visakryptis VHF radijo švyturys
V _{S1G}	1 g smukos greitis
V _{SO}	leidimosi greitis
V _Y	geriausia aukštėjimo sparta
WAC	pasaulio oro navigacijos žemėlapis
WXR	meteorologinis radiolokatorius
ZFT	nulinis skrydžio laikas
ZFTT	nulinio skrydžio laiko mokymas

2011 m. birželio 1 d., Kelnas

P. GOUDOU
Vykdomasis direktorius